

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

Läs om —

DEN STORA
KUNGABALEN
som skildras i ord
och många bilder

VACKRA BARN
OCH FULA GUBBAR
av Einar Nerman

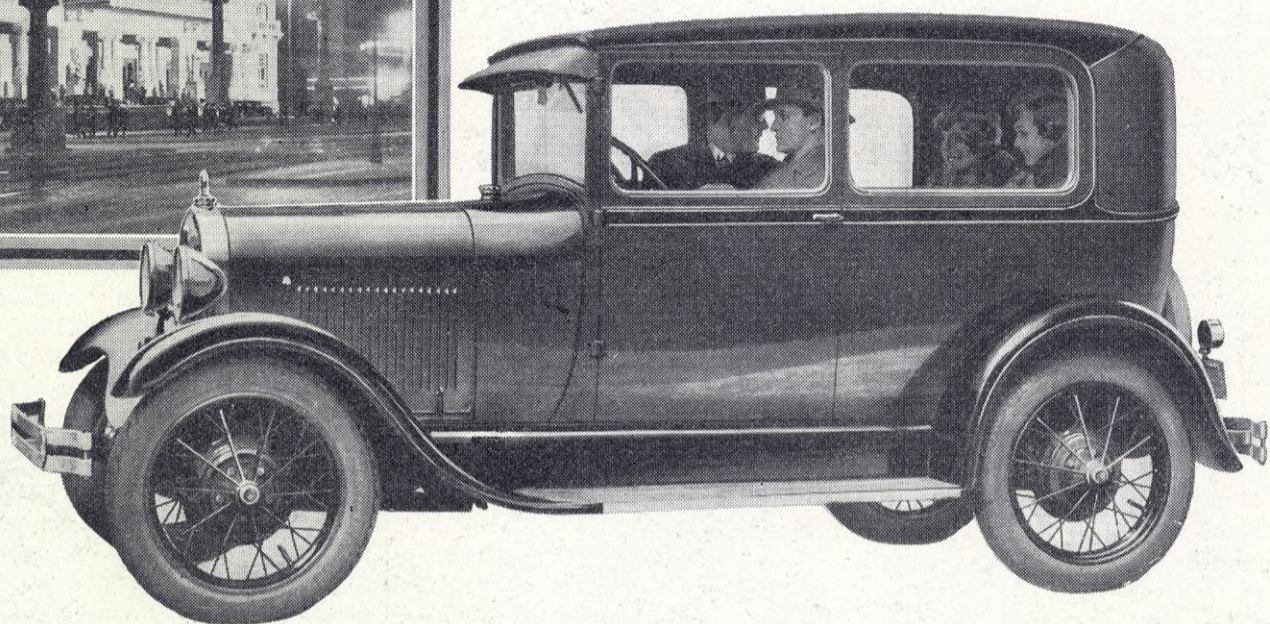
REGNPRELUDIET
OCH MASKERADEN
av Birgit Sparre

DE
NYFÖRLOVADE
Prinsessan MÄRTHA
och kronprins OLAV

JAEGER
HOVFOTO

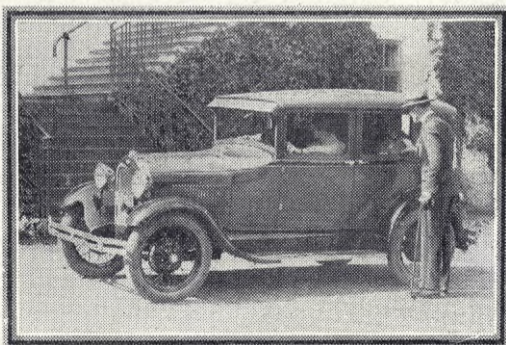

Den nya Ford Sedan

— en bekväm, gedigen vintervagn

Antalet automobiler ökas allt mer, trafikförhållandena äro helt annorlunda nu än för blott några år sedan. Kravet på automobiler har också förändrats, icke minst beträffande vagnar avsedda för storstadstrafikens påfrestande och krävande förhållanden. I det fallet är den nya Ford mer än en ny vagn, mer än en ny modell. Den är uttrycket för en modern tid, för framtida trafikförhållanden. Se de speciella stadsvagnarna Fordor Sedan och Tudor Sedan. Ljudlöst susa

de fram, blixtnabbt lyda de förarens minsta vink. Accelerationen är något för sig — från 8-40 km på 8 sekunder. Den nya Fordvagnen fångar allas uppmärksamhet på grund av sina smakfulla färger och vackra linjer. Men enbart en hastig överblick kan ej giva Er tillräcklig

uppfattning om den nya Fordvagnens många företräden. Ni måste själv göra en provtur i den, själv köra någon av dessa gedigna, trevliga vagnar så lämpliga särskilt under vinterns kalla, blåsiga dagar. Slå Er ned på det mjuka, inställbara förarsätet med dess bekväma körställning. Ratten är stor och bekväm, alla manövreringsorgan inom gott räckhåll. Skyddad för vädrets nycker glider Ni fram mjukt och bekvämt tack vare den sinnrika avfjädringen och de hydrauliska Houdaillestötdämparna, som också förtaga krängningen i kurvorna. Den 40 hästar starka motorn är en outtömlig kraftkälla, som — mjukt spinnande — tager alla backar lätt och ledigt. Ett smidigt arbetande sexbromssystem samt kvalitetsmaterial i varje del borgar för säkerhet och styrka. Låt närmaste Fordförsäljare demonstrera den nya Fordvagnen för Er. Geniala nykonstruktioner och många förbättringar, som vi ej här kunna beskriva, skall han förklara för Er. Ni kommer att finna, att den nya Ford med full rätt hävdar sitt rykte som kvalitetsvagnen bland lätta vagnar.

Pris: Tudor Sedan kr. 3.350,
Fordor Sedan kr. 3.885, Roadster kr. 2.675, Special Kupé kr. 3.350, Sport Kupé kr. 3.575, Standard Kupé kr. 3.575, Photon kr. 2.725. Alla priser gälla f.o.b. Stockholm, Göteborg och Malmö.

FORD

F O R D M O T O R C O M P A N Y A / B · S T O C K H O L M

OM BRIST PÅ HUMOR OCH BRIST PÅ ANSVAR

JAG VAR I HÖSTAS NÄRVARANDE vid ett upprop i en klass av små pojkar, som började sin läroverksskolgång. Små pojkar på nio år, i sjömanskostymer, med prydligt borstat hår och runda, ganska vett-skrämda ögon.

Klassläraren satt i katedern och ropade upp: Anderson, Erik och Anderson Erik flög upp som en kork och sade ja. (Åtminstone skulle han göra det, ibland var han så förvirrad att han inte kändes vid sitt eget namn. Då tog läraren om namnet igen och tittade sig frågande och majestätiskt omkring.)

Berggren, Erik Gustav!

Berggren, en liten krake med lockigt hår och ett litet runt ansikte, reste sig och ropade sitt ja.

— Heter du båda namnen? frågade läraren.

Tystnad.

— Nå, vad kallas du för?

Fortfarande förfärad tystnad.

— Vad kallar dom dig för hemma? fortsatte läraren med höjd röst.

— Putte, viskade den lille.

Läraren rörde inte en muskel i sitt icke ovänliga, men rysligt allvarliga ansikte. Slutligen lyckades han få reda på att gossen hette Erik-Gustav, med bindestreck, varpå han övergick till nästa man.

Jag tänkte: Hur kan människor, som totalt sakna humor, komma på den underliga idén att bli barnalärare? Jag minns ett fall i Karlskrona för något år sedan, då hela sta'n och halva Sverige djupt engagerade sig för och emot ett par skolpoj-kars tilltag att slå sönder några fönsterru-tor. Där blev slutligen strid på kniven mellan olika partier, man skrek om klass-lagstiftning och borgarslynglar. Ingen drog på munnen, alla lyckades hålla sig stor-artat allvarsamma.

Nu ser jag, att överståthållaren i ett tal till Stockholms poliskår, om inte rekomen-derat, så framhållit fördelen av en smula humor i umgänget polisen—allmänheten, ehuru som han sade, det icke ligger i svenskens temperament att förena värdighet och fasthet med personlig älskvärdhet, än mindre med humor.

Nej, det ligger inte i vårt temperament. Igelkottens umgängesvanor — alla taggar-na ut— ligger mera för oss. Och fram-för allt en medeltida högtidlighet, som gör sig ganska illa i vår i övrigt moderna skrud.

Barn ha mycket sinne för humor — hela klassen log, när den lille kom med sitt Putte — men ju mer vi växa till, dess mer förlora vi gudagåvan, blir fyrkantiga och tillknäppta och löjligt rädda om vår vär-dighet.

Så är också alla offentliga handlingar, alla kungörelser, riksdagstalen och hela vår umgängelse kemiskt fri från all glädje. Till och med det minsta anslag är gravallvarligt. På ett museum i Köpenhamn står det på ett anslag vid en marmorhund: Klap

icke hunden. Ett liknande anslag här skulle lyda: Det är förbjudet att vidröra föremålet. Icke sant?

*

Förresten är det kanske inte så lätt att vara humoristisk. Vår främsta expert på området, Albert Engström, är åtminstone gravallvarlig.

Han tar sin studentexamen, sitt heders-doktorskap, sin professur, sitt ledamotskap i Akademien och inte minst sitt folkupp-fostrarkall med samma allvar. Jag vet fostrarkall med samma allvar. Likaväl som sina framgångar i jakt, fiske och segling. Jag vet knappast någon människa, som ser med så litet humor på sig själv.

Nu senast, i en enquête, har han, fort-farande med stort allvar, gått till storms mot pressen, särskilt kåsörerna, för deras oförsynta intrång i privatliv, i hemliv. Ryk-ten och lögners lanseras oförfärad och utan skuggan av skamrodad.

All right, det är kanske ett ord i sinom tid.

Jag kommer i sammanhanget att tänka på en recension av herr professorn:

»Om I jagen bort er konstfluga, lären er laga mat och föra hushållsböcker, då kom-ma vi män med våra starka av våren in-spirerade känslor och göra era liv till en fest. Behöven I se'n litet konst ska vi kar-lar måla starka och välgjorda tavlor åt er.»

I fortsättning använder professorn ord som aperi, härmning, idioti och blamering av landet.

Nå, risken var ju inte stor, det var kvinnliga utställare. Men fastän både tillåtliga och riskfria tycker jag ändå att sådana utgjutelser knappast vittna om att stamma från Sveriges förnämsta humorist.

Artikeln började, vill jag minnas, med »Gån ut och älsken, små grynl!»

Ett av grynen var över de femtio och hade gifta barn. Ett av grynen var jag. Det är kanske därför jag bevarat det hela

i ett sånt verkligt tacksamt minne. Att jag inte gått ut och älskat precis konstkriti-kern i fråga är kanske förlåtligt. Det finns ju andra, man kan ägna sin ömma låga. Den framstående tecknaren och författaren t. ex. Vilken man ju icke nog kan beundra. Men vilken, enligt mitt förmenande, bor-de se med en viss förbluffelse på sin själv-förnöjde, med diverse titlar och stor lär-dom hugnade broder.

*

»Flicka som önskar vara obemärkt», — man får medge, att trots det löjliga i uttryc-ket ligger det något ganska hemskt i en sådan stilisering. »En flicka, som önskar vara obemärkt, söker plats, hem eller vård.»

Uttrycket ger ett intryck av något som framför allt skall döljas. Jag har en känsla av en rätta, som söker sig ett hål att krypa ner i.

Och ett hål blir det ofta! Tack vare den vansinniga idén, att en sak blir bättre, därför att man döljer den, söker sig »den obemärkta» ofta från ljuset och upplysning-en till skumrasket. Där ett ganska stort antal individer stå redo att »hjälpa». D. v. s. att undanskaffa, att släta över. Naturligtvis mot kontant erkänsla.

Det är barnet som undanskaffas — helst så långt bort som möjligt — det är plikten mot barnet som bortelimineras, det är an-svarskänslan och moderskänslan, som mot flera eller färre hundralappar bortopereras, garanterat smärtfritt. Och med stor vinst för »hemmets» föreståndarinna, liten vinst för fosterföräldrarna och förlust, alltid för-lust för modern. Som visserligen »blivit av» med sitt lilla barn, men samtidigt förlorat en del andra ting som äro goda att ha, såsom självaktning, samvetsfrid, för att inte tala om den hopsparade slanten, som kunde använts klokare än som rov åt förloss-ningshemshajarna.

Kyrkoherde Isberg från Malmö har he-der av att ha tagit itu med dessa obskyra »hem». Där barnaföderskorna stuvats in i osnygga rum, där barnen tages från möd-rarna genast vid födseln och skickas i väg, utan att modern, varken då eller senare, har vidare begrepp om vart.

Förhållandet tangerar, säger kyrkoher-den i sin rapport till fattigvårdsinspektören om ett av dessa hem, minst sagt det krim-inella. Och yrkar på att den värda frun, som har barnbortskaffningsanstalten, snarast skall åläggas att nedlägga sin verksam-het.

Naturligtvis är detta riktigt. Men det riktigt riktiga är upplysning. Så det klarnar för de blivande mödrarna, att det är först när en mor överger sitt barn som den verkliga olyckan inträffar.

Vagabonde

Klar sikt.

*Vi vill ha ro att se oss om
på livet som vi lever i,
vi vill med blicken lugn och klar
se hur det är och var.*

*Vi vill ha ro att lyssna till
den stora, rika melodi,
som ingen ton och takt vet av
men själva livet gav.*

*Vi vill ha stilla stunders ro
— ej att i dådlöst lugn förbli
men för att sedan mera stolt
blott göra rätt revolt.*

EVA ÅRADS.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom

HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

Miss Marie Butts.

ATT ÖPPNA FÖNSTREN MOT VÄRLDEN

FREDSKÄNSLAN BÖR GRUNDLÄGGAS REDAN I SKOLAN

EN INTERNATIONELL FRÅGA — — —

I Frankfurt har man haft kongress för utredning om gaskriget och i Malmö har Int. förbundet för fred och frihet haft möte, två händelser som vi ha anledning att uppmärksamma. Var och en av oss kan endast glädja sig åt varje fredssträvan, när den går i rätt ordning och därför har Idun av miss Marie Butts, som är på Stockholmsbesök, inhämtat några upplysningar om det internationella fredsarbete, som riktar sig till barnen.

DET ÄR PÅ FATALETS HÄNFÖRELSE för en till synes omöjlig sak, som seger vunnits. Florence Nightingale, Mrs Butler, Mrs Beecher Stowe, raden av namn, kvinnonamn skulle kunna fortsättas mycket längre. Vi veta ännu inte vilket kvinnonamn före alla andra kommer att nämnas i samband med världsfreden, då den segrat. Så många tvivlande ansikten här höjas, så många menande leenden förstålla läsarens ansikte. Men i en omöjlig sak har alltid hänförelsen varit den starka, oavlåtligt verkande drivkraften. Det är den urgamla historien om senapskornet. En vacker dag — men låt oss inte syssla med den ännu ej uppenbarade framtiden. Vad som sker just nu är alldeles tillräckligt.

En av de mest för freden verksamma kvinnliga arbetarna gästar just nu Stockholm och har hållit föredrag här. Det är sekreteraren för den Internationella uppfostringsbyrån i Genève, Miss Marie Butts och hennes uppgift var att för oss klarlägga hur internationellt samarbete för freden kan komma till stånd inom skolan.

Miss Butts uppfattning av Sverige — och hon är inte ensam om den — är att vi trots allt ändå leva litet på sidan om världshändelserna. Vi deltog inte i kriget och vi ha liksom svårt att göra klart för oss, att kriget är en verklighet, som när som helst kan stå över oss. Ja, det är t. o. m. mycket troligt, att det kommer. Vår ungdom har inte samma hårda tillvaro, som många av krigsländernas gossar och flickor fått uppleva och alltjämt kämpa med. Att en allvarlig arbetslöshet är att räkna med för ungdomen, som nu växer upp, att kriget alldeles säkert kommer åtminstone i form av kamp mellan klasserna och arbetskonflikter, allt detta är viktiga faktorer. Inga moderna människor få lov att blunda för dem, även om man inte direkt kastar in i konflikterna.

Men just därför att världslaget är fullt av ovisshet och hot, blir uppgiften att arbeta för freden så mycket viktigare, anser Miss Butts, och uppfostrarna, som ha hand om den nya generationen ha nu en allvarligare och viktigare uppgift än någonsin förr. De måste utgå ifrån, att de skola öppna fönstren mot världen. Men inte för att införa stridens element i hemmet utan för att få in den atmosfär av samarbete och samförstånd, som faktiskt finnes.

Hela uppfostran ända från barnkamma-

ren måste andas fred. Detta är icke så lätt att utföra, som det låter. Stridiga lynnen, stridiga viljor finnas överallt bland små och stora, det är ofta en uppgift som övergår människokrafter att leda dem. Men mycket tidigt kan barnet inställas på att samarbeta med andra. Redan i småklasserna kan lärarinnan skapa en rätttrådhets och rättvisans anda i klassen och förhindra gräl och tråtor. Skiljedom är inget tomt ord, inte ens i första förberedande. Om klassen känner sig som en enhet, får den också lära sig att sträcka sitt intresse och sin hjälpsamhet till barn utanför denna enhet. Samarbetet i tillvaron måste börja redan på ett tidigt stadium. Barn av andra samhällsklasser, i andra land, av annan ras, där måste finnas en länk som förenar dem alla. Men det skall inte vara bara ett passivt intresse. Man vet, hur mycket barnen gjort själva, då »Rädda Barnen» först väddade till allmänheten om hjälp. Större barn kunna per korrespondens göra bekantskap med jämnåriga i andra länder, och numera äro väl också internationella skolresor inte någon omöjlighet. Barnet skall lära sig känna, att det är en föreningslänk mellan forntiden och framtiden. All isolering, allt undandragande av samhällsplikter och uppgående i det egna jaget är en fredsfiendtlig handling.

Skolschemat inbjuder framför allt till fredspropaganda. Att historia kan undervisas på många sätt vet man nog. De partitagande och hatiska läroböckerna, som förekommo i krigsländerna för några år sen, äro numera lyckligtvis så gott som försvunna. I vissa länder ha lärarna själva sammanlutit sig och gjort en aktion mot dem. Men även i andra former har historieundervisningen mycket att säga, om läraren vill låta den komma till sin rätt som fredspropaganda. Det finns för övrigt intet ämne på skolplanen, som man inte kan avvinna ett fredsmoment. I fysiken och kemin kan man framhålla hur en uppfinning, som kommit mänskligheten till godo alltid fullkomnats genom samarbete mellan lärda män av olika nationer. En idé, som föddes i Frankrike, får sin utformning i England och göres praktiskt användbar i Tyskland.

Sporten är redan internationell, även på skolstadiet. Radio sträcker sitt nät över världen, biografen med sina bilder verkar kanske än starkare. I detta sammanhang må påpekas det beslut, som fattades av 900 biografägare, samlade i Berlin, från 16 olika länder, däribland även Sverige, att

utesluta från sina program alla filmer, som voro alltför chauvinistiska.

Ett viktigt moment är samarbetet mellan föräldrar och lärare. Det fordras stor takt å båda sidor och mycken god vilja. Bägge parterna måste inse, att det är fråga om att vidga fosterlandskärleken till någonting större och djupare, icke att döda den.

En liten stad i Kalifornien har givit ett exempel på hur samarbete och samförstånd mellan lärare och föräldrar kan verka. Staden har bara 5,000 invånare, men är omgiven av en tätt bebyggd landsbygd, där den förnämsta näringen utgöres av mejerihantering. För några år sen var det en död och tråkig småstadshåla, men rektorn för gosskolan, som också sysslade med fortsättningskurser för vuxna, tog sig en funderare över staden och beslöt att göra ett försök till väckelse. Barnen från högre allmänna läroverket föras tillbaka till sina hem i en omnibus och varje fredagskväll, då den återvänder till staden följa barnens föräldrar med tillbaka. Klockan halv sex hålles möte i läroverket. Först hålles en föreläsning, förra vintern sysselsatte man sig med en serie föreläsningar över Kaliforniens styrelsesätt och alla de ledande männen från guvernören och nedåt talade om sitt speciella område. Därefter få åhörarna framställa frågor och så blir det gemensam supé i skolans matsal. Här mötes alla samhällsklasser, bönderna utifrån trakten och bankfolket från staden, lektorn i historia och veterinären från landet. Det blir alltid diskussion om dagens ämne. Gossarna i skolans scoutförening passa upp vid bordet och maten är lagad av flickorna i deras skolkök. Efter maten blir det en musikstund, eller man läser ett skådespel och så fördela sig de församlade i smärre studiegrupper för att ingå djupare i något ämne. Det har givits en kurs i barnpsykologi för föräldrar under ledning av en läroverkslärare, en annan grupp bestående av lärare från olika skolor har studerat det moderna uppfostringsväsendets utveckling genom tiderna.

Det har höjts en invändning mot fredsarbetet, att det skulle vara negativt. Små gossar få inte leka krig, inte ha kanoner och tennsoldater och annat skojigt. Men vad ska då de små gossarna göra? Allt vad de drömma om hjälteedåd och äventyr och livets lust är ju förknippat med krig och våldsamma bedrifter.

Men freden är lika aktiv och full av äventyr som kriget och varje individ har sin plats som stridsman i världen att verka för freden och slutligen: de som nu kämpa för internationellt samarbete och världsfred i denna mörka förvildade tid äro de sanna hjältarna i vår tid.

Den Internationella Uppfostringsbyrån i Genève har funnits till bara tre år, den har 188 korresponderande medlemmar och 490 andra medlemmar i 67 land spridda över jordens krets. ETH. K.

Liptons Té
LIPTON

är och förblir
det bästa.

är världens största och
förnämsta Téfirma.

5:—

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

ATT VARA BONDKVINNA ÄR ICKE LÄTT

SLIT OCH SLÄP OCH INGEN LÖN FÖR MÖDAN

— — — O C H E N N A T I O N E L L .

ALLMOGESKILDRINGENS BONDKVINNA är mestadels en högväxt, ljuslagd och gladlynt kvinna som växer i sund släktskap med jorden och arbetet, ett liv av vacker härdig glädje och sunda starka sorger. Verklighetens är en helt annan.

Vi höra så ofta om lantbefolkningens olidliga levnadsförhållanden, deras tunga kamp för vad vi få halvt gratis och deras tröstlösa strävan att få trygghet i det timliga, men vi orka sällan göra de abstrakta orden till något konkret. Bondebefolkningens svåra ställning — det är för de flesta ett allmänt begrepp, sammansatt av suddiga föreställningar om mager sådd och tidig frost, orubbliga tullar och höstregn i floder, dyra mellanhänder och mul- och klövsjukan. Vad det i omutbar realitet innebär för de tusentals hemmen och miljonerna människor kunna de berätta, som kommit till jordbrukarna på andra vägar än sommargästens och turistens.

Jordbrukarnas ställning blir ohållbar om inte hjälp gives i någon form — de uttrycka inte saken så själva, men det är så de ville ha sagt. Och det är inte något som har varit förr, när »en fattig torpare» var nästan ett ord. Det är just nu när städerna inte längre ha förra seklets fattigdom att exponera och begreppet värdig levnadsstandard börjat bli ett folkbegrepp, som landsbygdens folk har det svårare än någonsin och svårare än rimligt. Och alltså just nu, det behövs hjälp.

Kvinnorna, i bondgårdar och statarstugor, på torp och på gods, äro värda sitt eget kapitel. Kanske få de bära det mesta. De dela männens arbete och ha därtill sitt eget, hemmet och barnen. Den svenska bondkvinnan lever, från hon är barnbarn till hon blir mormor, under formeln, som hon själv formulerar den: »Går det ihop får en va' glad, mera blir det aldrig och blir det mindre får en väl bära det med.» Att hon överhuvudtaget formulerar denna den enda livsfilosofi hennes tillvaro ger henne inför en människa som kommer utifrån och från andra förhållanden, visar genska mycket. Hon är annars inte inställd på hjärtesuckar. »Sånt, om hur eländigt en har det och hur en inte ser sig väg ur det, har en väl alltid tänkt en skulle bära själv — men nu går det inte längre», sade till fru von Schultz en stor stark trött gottländska där hon stod med en skock linhuvuden omkring sig. På många håll, från Gottland upp till Nordsverige, såga kvinnorna detsamma.

»Om man åtminstone slapp slita ut barnen», säga de också. En annan gottländsk bondhustru, som inriktat sig på att skaffa gårdens lilla plus i kontanter genom mjölken från sju, åtta kor fick köra upp sin minderåriga dotter klockan fem på vintermornarna för att hinna få mjölken med tåget till mejeriet. Och efter mjölkningen gick den 10-års ungen på vägar som inte voro några vägar en halvmil till skolan.

I årets remissdebatt hördes flera suckar från lantbruksrepresentanterna i riksdagen om allmogebefolkningens svåra ställning. Säkert är också att den »beklagliga flykten från landsbygden» blir alltmera förståelig, om allmogens börda icke lättas. En påminnelse om, närmast allmogekvinnornas slit och släp har Idun velat göra med denna artikel, till vilken upplysningar av fru Sigrid von Schultz, som under hösten företagit vidsträckt valresor för högerpartiet, givit stoff.

»Det kan en väl förstå att det inte är bra för flickan» — ingenting om hur det kändes för henne som mor att dag efter dag nödgas tvinga henne till ett arbete hon var på tok för liten för.

Varför ta de ingen hjälp? De ha inte råd. Varje extra krona som vinterns produkter ger skulle i så fall gå till hjälpen och så vore det hela meningslöst. Och på sommaren, när allt i lantbruket skall göras, finns ingen hjälp att få. De unga fria människorna försvinna in till städerna, där de slippa skotta väg i vintermorgnarnas kolmörker till brunn och ladugård och ha chansen att få ut något annat av tillvaron än att släpa sig upp till dagsslitet och stupa i säng. Alltså mobiliserar småbarnen och de gamla kvinnorna till ett kroppsarbete som borde vara framtid för de ena och förflutet för de andra. 10—11-åriga småpojkar sommarlov gå i herrgårdens trädgård eller på egna vallmarker och betland.

Kontanter. Mat ha de ju omkring sig och bostaden är deras, men de ha lån och räntor, kronan skall ha skatt och barn skola ha kläder. Det är fabulöst få kronor, som bli över för dem när allt nödvändigt är klarat, för hushållskolumnens diverse. Man ser det på deras hem. Det finns inte mycket i dem, många. När man kommer in i en statarstuga, där man vet att nio personer bo och leva, flyger som första fråga på en: var ligga de allihop? En säng och en soffa, några stolar, ett bord och en byrå — och så nio människor med lungor som vill ha syre och kroppar som vill ha plats. Och som, ingen av dem, vet hur en 8-timmars dag ser ut, och ändå, »det är bara det att det inte går ihop...»

Men för kvinnorna, de som vilja att deras hem skall vara ett hem, måste det gå ihop. De vilja hålla sina hem rena och välskötta, och följden blir, att de svenska bondhemmen ibland äro vackra hem men de svenska bondkvinnorna ofta fula kvinnor. De åldras fruktansvärt tidigt, om man ser en bondhustru och sedan får se hennes man blir man i regel häpen. Han är mycket yngre även om han är mycket äldre. Många barnsängar och släpet emellan dem märker kvinnorna obarmhärtigt, 6, 7 barn skola de först föda och sedan hjälpa, och helst streta ihop resurser åt, dem att komma ifrån det de själva äro bundna vid.

Just bundna. Kanske är det ordets innebörd det mest beklagliga. Det är inte bara det, att de bli bundna utåt i slit för att

Fru Sigrid von Schultz. (Holmén, foto.)

hålla ekonomin en tum på rätt sida om balanslinjen. De bli bundna inåt, kanske mest därför att det hela är så tröstlöst. Detta, att stampa i en situation utan synliga ljusningsmöjligheter, skapar något tungt resignerat hos kvinnorna, och det syns på dem. Deras samtal i hemmen gå i en trög cirkel omkring deras tillvaros orubbliga mittpunkt, arbetet. Det finns ingen plats för glädjen, den blir något av lyx, alltså hemlös. Hela vintern går utan några egentliga nöjen, radion äro de förälskade i men orka inte ofta rätta sig efter dess storstadstider. Och om somrarna gungar inte dansbanan till långt fram i bleka natten under deras fötter. Det är de unga fria löntagande flickorna, som hålla dragspelspojkar varma tills det är tuppens tur, inte de gifta kvinnorna med sina krävande hushåll. Och det är de unga flickorna som tvinga handelsbodarna att hålla sig i kontakt med vad som är nytt och modernt. De andra gå klädda enkelt och anspråkslöst och fult som släktleden före dem, i tunga mörka färger utan plats för någon kvinnlig klädglädje. Till staden komma de sällan, de ha inte tid och inte råd och inte något att sätta på sig.

Allt detta gör att de bli bundna andligen. De tuga och hoppas och försöka och gno, men de förstå egentligen inte, vad det är som gör att de ha det svårt. »Om en ser en tidning en gång i veckan —» Det behövde inte vara så. Man märker det om man börjar tala politik med dem. »Nog ska vi hålla reda på vilka i riksdan som vill hjälpa oss» — de skulle vara vakna om de hade tid att vara det.

Det är lätt att väcka deras intresse för politiska frågor liksom för andra andliga ting, men så långt hinner man nästan aldrig. Detta är icke det minst beklagliga — här går en mängd intelligenta människor utan någon chans att med sin intelligens vidga och höja sin horisont utöver den snäva linje som mjölkpengar och skolhusbyggen och höstöversvämningar dragit. När man kommer in i en bondgård där hemslöjdspropagandan nått och ser, vad hustrun kunat göra av den och hur intresserad hon är, så förstår man, vilka möjligheter hon har, som sällan få komma till ytan utan klubbas ned av tolvtimmars betrensning och bekymmer för sex ungars skor.

B. A.

Hälsa genom
Värmekudden

REGNPRELUDIET

EN CHOPINFANTASI

Chopin vid den tid då han vistades i Valldemosa.

PÅ MALLORCA, MELLAN BRANTA klippor, i en dal, omgiven av palmer och silvergråa olivskogar, ligger den lilla staden Valldemosa. På de otillgängliga bergstopparna bygga örarna bo och likt vingslag av osynliga sagofåglar kämpa legend och verklighet om Valldemosas kungakrona. Högt över staden höjer sig de gråa murarna av det för längesedan övergivna kartusianerklostret, förenat med sin kyrka i mäktig gotik, helgad åt S:t Barthélémy. Skrämmande och ödsliga äro de långa korridorerna, där vinden sveper omkring i förfallna valv, uppväcker döda ljud, som vore det en här av osaliga andar, vilka klaga i klostrets alla vinklar och vrår. Palmerna på den inbyggda klostergården ha vuxit höga, springbrunnen är sprucken och gångarna igenvuxna. I örtagården ha rosenbuskarna blivit till stora träd och mellan klippväggarna ser man havet blåna i fjärran.

Stora och rymliga äro klostrets celler. Sedan de övergivits av munkarna, ha de ibland, på kommandantens tillåtelse, tagits i besittning av hemlösa livsvandrare som i det övergivna klostret sökt frid för sina trötta själar. Under årens lopp har till kartusianerklostret i Valldemosa knutits namn vilka samtiden nämnt med vördnad och åt vilkas minne eftervärlden rest ärestoder; kända politiker, berömda konstnärer, musiker och författare har för längre och kortare tider gömt sig undan alla närgångna blickar i de ogästvänliga munkcellerna. Genom dessa beryktade enslingar har den dystra byggnaden blivit än mer legendomspunnen än den gamla staden med anor från morernas tid. Intill klostret ligger kommandantens palats med breda loggior och stora bankettsalar i förgylld rokokostil.

En dag kom till kommandanten en främling och bad liksom så många före honom att få taga en av

Från sina många resor har den unga författarinnan Birgit Th. Sparre bevarat ett starkt intryck från ett besök i Valldemosa, där hon träffade en sällsam Chopindyrkare i Chopins egen klostercell.

klostercellerna i besittning. Hans vädjan skilde sig dock från de övrigas genom den bestämdhet han visade vid valet av cell. Det fanns endast en han reflekterade på. Densamma, i vilken Frédéric Chopin bott under sin långa vistelse i Valldemosas kartusianerkloster, den cell där han komponerat »regnpreludiet» i dess dur. Cellen befanns ledig. Främlingens begäran villfors och samma dag flyttade han in i det övergivna klostret. Mannen som tagit Chopins rum i besittning blev en gåta som stadens alla innevånare grubblade över. Ingen kunde säga om han var ung eller gammal. Nog var hans hår kritvitt men det tärda ansiktet var barnligt vekt och de bruna ögonen svärmodigt drömfyllda. Han liknade en lösryckt spillra ur ett hemlighetsfullt förflutet.

Till kommandanten sade han sig vara musiker och Chopindyrkare men det gav ingen ledtråd till gåtans lösning.

På kommandantens fråga »huru länge han tänkte kvarstanna i klostret» hade han endast svarat: »till min död señor!» När han såg kommandantens förskräckta min, hade han tillagt med ett småleende: »det kommer inte att dröja alltför länge». Hans svåra hosta och häftiga andhämtning vittnade om sanningen av hans påstående. Till följd av dessa underliga ord framstod han för den vidskepliga befolkningen som en vilken stod på gränsen mellan de levande och dödas värld.

Sin kala cell lät han möblera på ett sätt som vittnade om en förfinad smak trots bohetens enkla beskaffenhet. Den förnämsta möbeln var en Pleyelflygel, det instrument Chopin älskat framför andra. De få porträtt som han satte upp på de vitkalkade väggarorna voro alla av Frédéric Chopin liksom nästan varje sak främlingen ägde, hade

samhörighet med den döde mästaren. Genom den nye hyresgästens långa namn, som ingen kunde uttala, antog man att han var landsman till Chopinsky och liksom mästaren hette också främlingen Frédéric i förnamn. Detta gav anledning till många underliga förmodanden om den hemlighetsfulla enslingen i kartusianerklostret. Man trodde honom vara en anförvant till Chopin, man fann likheter i utseendet mellan honom och den döde musikern. Gissningarna blevo till romantiska utläggningar eller menande anspelningar.

Oberörd av allt prat levde don Frédéric, som han numera kallades, månad efter månad i det dystra klostret. Av alla i staden som av nyfikenhet försökte närma sig honom var det endast kommandantens yngste son, Xavier som vunnit hans vänskap — men ej hans förtroende. Han var en vek ung man med ett lidelsefullt musikintresse. Många timmar kunde Xavier tillbringa i främlingens cell medan han spelade på flygeln. Liksom för nära hundra år sedan ljödo från samma cell de »Préludes» som Chopin därinne komponerat under sina ensamma stunder, när hans berömda väninna George Sand övergivit honom för andra. Främlingen tolkade dessa Valldemosastämningar av tankar, drömmar och syner med samma sällsamt djupa och dämpade anslag som hade det varit mästaren själv som suttit vid flygeln.

Varje år inleddes karnevalen med en maskerad hos kommandanten. Det var en festlig kväll då palatset strålade av ljus och Mallorcas gamla familjer samlades i praktfulla dräkter i de stora gemaken för att under dans och sång hylla årets gladaste tilldragelse. Aldrig var kontrasten skarpare mellan det mörka klostret och det upplysta slottet än under denna kväll då glädjen utropades till konung knappt ett stenkast från försakelsens boning.

Så var det också den afton då jag för första gången hörde regnpreludiet spelas i Valldemosas kartusianerkloster. Det var en ljum natt, full av stjärnor, med månskensglitter över havet. I palatset stodo alla dörrar öppnade utåt loggian. Glömska av Valldemosanattens trolska sceneri dansade gamla och unga i barockteaterns salong efter de sprittande tonerna av en stråkorkester. Endast Xavier deltog ej i dansen utan stod lutad mot loggians stenbalustrad.

Framför honom på endast ett par stegs avstånd låg klostret och silhuetterade sitt torn mot stjärnhimlen. I ett enda fönster lyser ett ljus. Det ensamma ljuset ledde mina steg ut till den heliotropdoftande loggian.

»Don Frédéric spelar även i kväll!» Xavier visade på den flämtande ljuslågan i den långa raden av mörka fönstergluggar. »Jag

Kartusianerklostret i Valldemosa.

LIDOL
TILLFÖRLITLIGASTE
BRÖSTKÄRAMELL

ENDE TILLVERKARE:

Forsberg

GÖTEBORG

MINIATYRSPARKASSEBOKEN

En praktisk nyhet för damväskan.

A.-B. GÖTEBORGS BANK

OCH MASKERADEN FRÅN VALLDEMOSA

vet att det är regnpreludiet han spelar.» Xavier lyssnade som hörde han redan tonerna och fortsatte därefter ivrigt: »det var en maskeradbal som denna då Chopin skapade regnpreludiet därinne i klostercellen. Den natten utbröt ett oväder som kom floder att svämma över sina bräddar, lösgjorde klippblock och förvandlade vägar till bottenlösa sjöar. I klostret satt mästaren ensam och väntade i ångest George Sand som var ensam ute i stormen med sin ende son. När Chopin förgäves väntat dem hela natten trodde han dem vara döda. Under dessa timmar komponerade han regnpreludiet, ackompanjerad av den rasande stormen, medan utklädda skaror skrattande dansade fram genom klostergångarna. Det var en dödsdömds rop i natten — en dödsdömd ropar också i kväll!»

Vi hade lämnat loggian och fortsatte in på den stensatta gången till klostret. Det ensamma ljuset drog oss. Vi gingo in genom porten och kylan slog emot oss från hundraåriga valv. Den inbyggda klostergården fångade månstrålarna och gjorde pelararkadernas skuggor långa och djupa. Palmkronorna frasade för nattvinden, en fågel flaxade mot taklisten. Sedan blev allt spöklikt stilla men genom tystnaden ljöd avlägsna toner likt röster från längesedan döda.

Ju längre vi kommo in i dunklet, ju närmare ljödo tonerna tills slutligen Xavier stannade framför en dörr, svart och maskstungen liksom alla de andra. Nu hördes tydligt att det var härifrån tonerna kommo. Xavier knackade på dörren och öppnade den utan att avvakta svar. Ögonblicket därefter stodo vi inne i cellen, endast upplyst av ett ljus på den svartnade fönsterkarmen. Musiken tystnade. En man reste sig bakom den uppslagna flygeln och hans skugga växte gigantiskt stor på den vitkalkade muren. »Vi komma för att höra er spela don Frédéric», sade Xavier ursäktande och tog handen främlingen räckte honom till hälsning. »Det är fastlagsbal i kväll och ert ensamma ljus lockade oss hit.»

Främlingen smålog och böjde instämmande på huvudet som hade han väntat oss. I det svaga ljusskenet var hans tårda ansikte lika vitt som hårets silver och väggarnas limfärg men blicken lyste med extatisk värme. Över flygeln hängde ett porträtt av Chopin. Med en rysning konstaterade jag den slående likheten mellan främlingen och den döde mästaren:

»Det är fastlagsbal i kväll», upprepade don Frédéric, »liksom den ovädersnatt regnpreludiet komponerades härinne; mitt ljus lockade er hit och ni skola höra preludiet till slut.» Som en helt naturlig sak satte han sig ned vid flygeln och började åter spela.

Kristallklara som från en glasharmonika fyllde tonerna cellen. Under främlingens händer blev Chopins skapelse levandegjord. Allteftersom tonerna kommo och dogo bort i instrumentets inre blev illusionen av mästaren allt starkare. Det var inte längre främlingen som satt vid flygeln denna underliga kväll i klostercellen — det var Frédéric Chopin.

Knappt hade de sista djupa ackorden förklingat förrän klostret genljöd av ett skrämmande sorl. Oväsendet tilltog — ekot fördubblade det och med en hastig rörelse slog Xavier upp celldörren på vid gavel. Av vinddraget slocknade ljuset men i klostergångarna lyste röda flammor av sprakande facklor på en fantastisk skara som under skrån och skratt dansade fram genom de långa korridorerna. Det var en del av befolkningen i staden som i fantastiska dräkter och groteska masker dansade långdans genom det ödsliga kartusianerklostret. Don Frédéric hade kommit fram till dörren varifrån Xavier och jag åsågo det fantastiska fackeltåget. Han stod

Jag sökte en skatt i rymden.

Jag sökte en skatt i rymden.

Oändlig och tyst den låg.

Jag sökte länge i mörker —

blott lyst av min längtan jag såg.

Spörja ville jag stjärnorna,

var kärlekens guddom bor —

Jag var allena i rymden,

min bävan var skygg och stor —

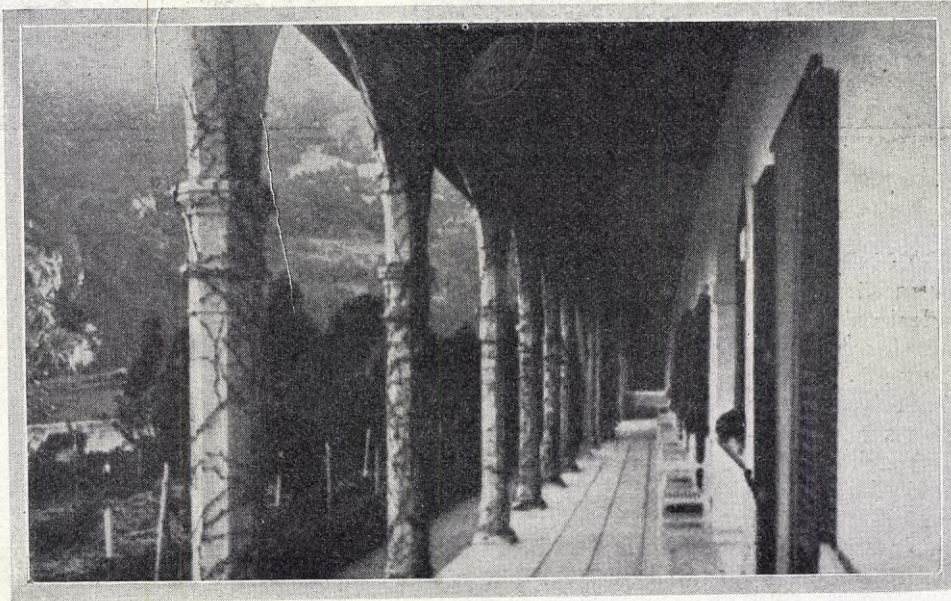
Då kom min älskade mot mig

på drömmarnas tysta strand

och det, som jag sökte, fann jag

in i hans slutna hand.

LILY KJELLÉN.

Pelarloggian i Valldemosas kommendantbostad.

George Sand.

lutad mot dörrposten och betraktade den framtagande skaran med skygga blickar, som voro de vålnader och inte människor av kött och blod. Plötsligt kände jag en hand på min axel och i detsamma hörde jag främlingen säga med sin beslöjade röst: »Sällsamma värld av eviga upprepningar. En ton slås an i tiden och vibrerar genom sekler. Denna kväll 1839 dansade en sådan utklädd folkskara genom klostret och i denna dörr stod en av musikens största idealister — men vid den spöklika anblicken förlorade Frédéric Chopin medvetandet. Det förgångnas etervibrationer äro mäktiga. Det är hans ångest jag nu också känner» och främlingen tryckte båda sina händer mot hjärtat. Larmande fortsatte skaran uppför trapporna till tornet medan facklorna lämnade en kvävande rök kvar i valven. Främlingen fortsatte att tala, ofta avbruten av häftiga hostanfall.

»Liksom Chopinsky kom jag hit för att söka den glömska jag aldrig kan finna och den frid jag aldrig kan nå. Men den samhörighet mitt liv har med den döde mästaren, den gåtan skall ingen lösa. Den hemligheten tillhör mig ensam och det är den enda svaga tråden som ännu binder mig vid livet och även den skall snart brista.»

Samma dag dog don Frédéric. En morgon fann man honom död i cellen. Gåtan kring den hemlighetsfulle främlingen, vars liv på något sällsamt sätt måste haft samhörighet med Frédéric Chopin, blev aldrig löst. I Valldemosas kartusianerkloster står cellen tom och intet ensamt ljus lyser mer i natten. Bland främlingens få efterlämnade papper hade han nedskrivit sin önskan. Han bad att regnpreludiet skulle spelas vid hans jordfästning — men det blev aldrig spelat.

BIRGIT TH. SPARRE.

Ekströms

Jästmjöl

Orebro Kem. Tekn. Fabrik

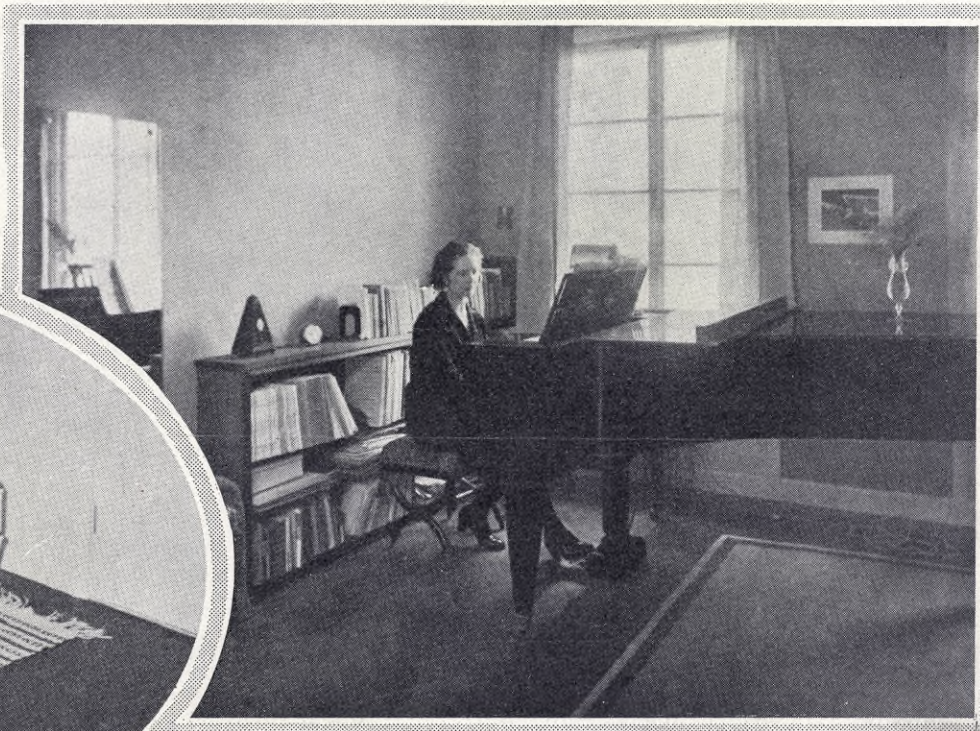

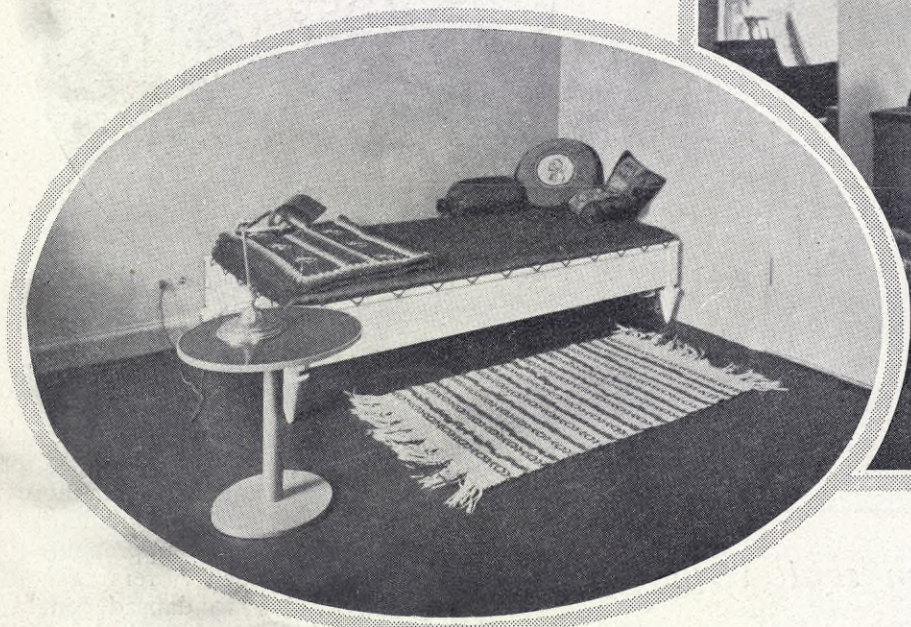
T E O R I E N I P R A K T I K

DEN MODERNASTE HEMINREDNINGEN HAR GJORT SIN DEBUT I ETT UNGT STOCKHOLMSHEM.

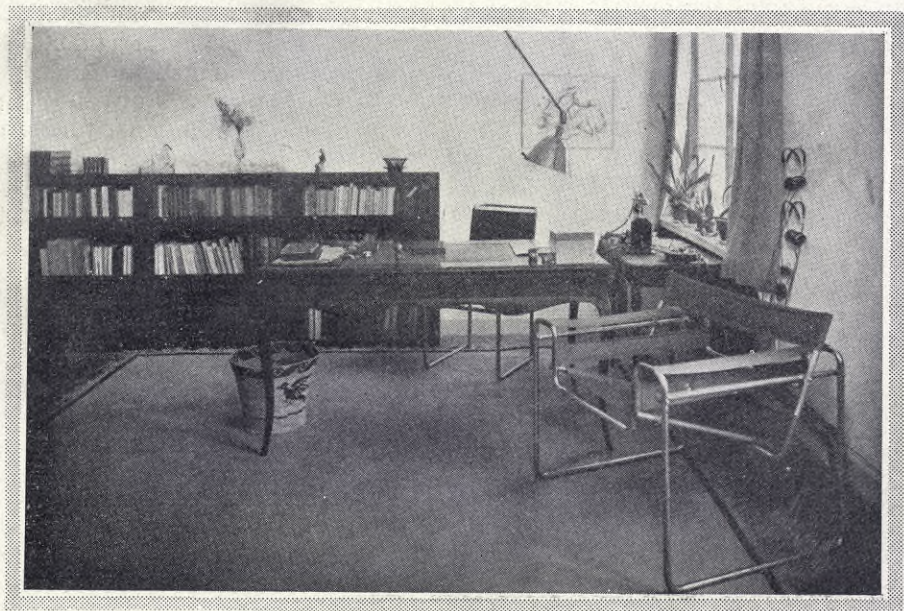
I Stockholm ha vi fått en alldeles ny heminredningskultur, delvis byggd på de moderna strömningarna från Tyskland och Frankrike, vilka våra arkitekter anammat. Trångboddheten och de höga hyrorna ha väl också i viss mån inverkat på de nyaste stockholmshemmen, man har fått nyttiga lärdomar även av ett ont som detta. Det är intressant att se, hur ett av dessa moderna hem skapats med mycken kultur och hemtrevnad fastän stick i stäv mot gamla ideal.

Fru Viola Markelius vid flygeln i sitt rum med grå väggar och matta i grått och mörkblått.

Ett hörn i gult, svart och grått med soffan som liggplats.

Arbets hörnet med en praktisk ställbar lampa.

En vrå för lättja och meditationer.

SNÖDAGERN UTANFÖR FÖNSTRENGER färgerna i det lilla rummet en särskild ton. Väggar och tak äro målade i en klar gul färg, inte orange, det vore för braskande, utan gult med en dragning åt grönt som en mogen citron. Till detta lysande gula ett svart golv, en divan, som ser spartansk ut och har en med svart överdragen dyna. Det enda brokiga är ett dörrdraperi, sammansatt av rektanglar i sidan i pastellfärger med inslag av rött och inramat i svart och några färgrika kuddar. Rummets dimensioner äro knappt tilltagna, en övermöblering ligger nära till hands. Men här finns bara det allra nödvändigaste och ändå har man känslan av trevnad, så mycket verka färgerna i inredningen.

Ett modernt hem för unga, moderna människor, det är hos arkitekten Sven Mar-

keljus och hans fru född Viola Wahlstedt. En våning högst upp i ett nytt hus vid en av de nya tvärgatorna till Norr Mälarsstrand, vilket betyder, att man har utsikten fri ända bort till Slussen och skulle kunna se Karl XIV Johans häst vifta på svansen — om den gjorde det.

Moderna människor ha andra ideal för sina hem än deras föregångare. Luft, ljus, rymd, ändamålsenlighet. Att denna senare numera ganska kraftigt understrykes, har gjort, säger ark. M., att man på många håll anser den moderna uppfattningen i dessa frågor vara skönhetsföraktande och renodlat materialistisk och krass. Detta är naturligtvis felaktigt. Vad man reagerar mot är den sterila estetiken, som betraktar rumsinteriören som ett fritt konstverk, som endast har till uppgift att tillfredsställa ögats

fordringar. Det har blivit så pass mycket av hyperestetiska utläggningar om känsliga placeringar av möbler och föremål, av välberäknad jämvikt mellan färger och former att det förefaller som man ansåge det liv, som skall levas i denna miljö, som en bisak. Av sund interiörkonst måste man i första hand fordra full respekt för människans krav på bekvämlighet och brukbarhet hos bostaden och dess olika föremål. Detta är icke något skönhetsföraktande program. Det är tvärtom den enda vägen att nå fram till en livsduglig interiörkultur.

Det är ett stort rum med kalkade väggar vi nu befinna oss i, ett arbets- och sällskapsrum, avdelat av en valvbåge. En stol av precisionsstål, klädd med terra-

(Forts. sid. 102.)

ÅTTA ÅRHUNDRADENS BRUDAR

NÅGRA BRUDPÄLLAR ATT STUDERA I KONSTHALLEN.

VI HA ALLT SKÅL ATT VARA stolta över vår obrutna tradition i kyrklig textilkonst sen den tidiga medeltiden. Den kan nu vem som vill studera på utställningen hos Liljevalchs. Det är ett överflöd av intressanta och konstnärligt vackra ting, skatter, som våra kyrkor bevarat och som nu, då de samlade framtråda, verka imponerande och lockande till studium. Vad skall man fördjupa sig i? Här finns hela folkets liv från vaggan till graven illustrerat av kyrkliga textilier. Varför inte glädjens kultföremål hellre än sorgens?

De första brudpällarna äro så gamla, att de tydligen bevarat något av heden tradition i sin primitiva dekorerings. Man levde länge i okunnighet om att det var brudpällar, dessa vadmalsdukar med sagodjur i applikation med hårda klara färger som rött och blått, ställda mot varandra. Den som sett Upplands trånga små gråstenskyrkor med sina smala sparsamma fönsteröppningar, sina låga valv och trånga portar, kan nog föreställa sig detta slags brudpäll i bruk. Bruden i utslaget hår, silverkedjor och granna smycken ridande till kyrkan från sin faders gård i skogen. Brudpällen, som skall bäras över henne på hennes livs största högtidsdag, hade hon och de andra tårnorna i bygden sömrat. De hade spunnit ullen, färgat garnet, vävt det själva, och mönstret till pällen hade de fått från bonaden i gästbudssalen. Det fanns intet annat att välja på. Där syntes i alla fall enhörningen, som var tecknet för jungfrulighet.

Från dessa första trohjärtade brudpällar är det ett långt steg till de festliga, glada färgrika, som stamma från senare århundraden. Här äro blommor i slösande rikedom och själva materialet är luftigt som en vårhimmel. Tunt siden infällt i florsvävnad som på den skånska bonaden med de många danska adelsvapnen, eller nätverk knutet till en botten, vilken så gott som fyllts med ett yppigt mönster.

Därför att dessa brudpällar från 1600- och 1700-talen ha varit i bruk ända intill våra dagar ha de ofta av ålder och hantering blivit medfarna och fått rewor och hål som inte höves ett för glada tillfällen ämnat föremål. Och så har socknen där de hade hemortsrätt, skickat dem till föreningen Pietas för att få nytt liv.

Föreningen Pietas det är Agnes Branting, det är hon som är själen i denna asyl för skröpliga, ålderdomssvaga kyrkliga textilier. Därifrån utgå de förnygrade och förnyade med nästan hela sin forna glans och friskhet återställda.

På utställningen av kyrklig konst, som nu pågår, möter man en slösande rikedom av konstnärliga kyrkliga föremål, som forna tiders fromhet lagt ner kärlek och omtanke på. Icke minst brudpällarna ha utsirats och omhuldats på ett ofta rörande sätt. I våra dagar ha de kyrkliga textilierna gått en renässans till mötes och en av dem, som gjort en stor insats för den saken, är fröken Agnes Branting. Här nedan beröres en del av fröken Brantings verksamhet.

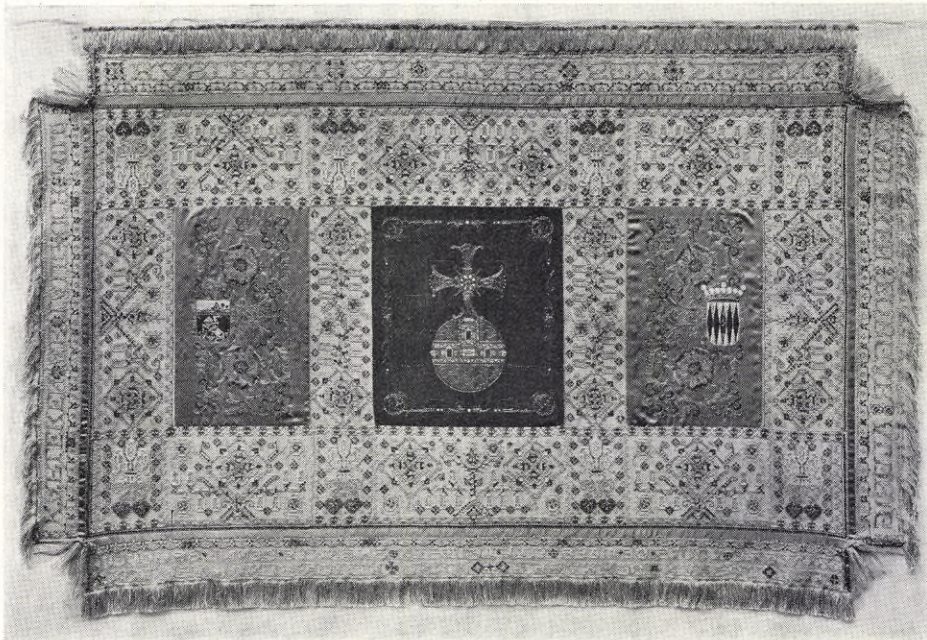
Men Agnes Branting är också Licium, ateljén för kyrklig konst. Och eftersom vi här syssla med brudpällar, kunna vi inte förbigå den senaste av släktet. Den utgick från Licium 1919, den är komponerad av Ruth Hallberg och den har en historia. Vi hoppas, att den historien bevaras i någon med domkyrkan för-

Detalj av brudpäll i vadmal från 1400-talet.

bunden institution. Men för säkerhets skull må den här berättas, som fröken Branting berättade den för oss.

Den senfödda ättlingen av forna tiders brudpällar skänktes till Uppsala domkyrka av friherre Louis de Geer till Leufsta. Då man skulle gripa sig verket an, tillfrågades ärkebiskopen om kompositionen och

de Geerska brudpällen i Uppsala domkyrka.

Fröken Agnes Branting i Licium.

gav en del anvisningar. Sålunda upptages mittfältet av brudpällens tre fält av Upplands vapen, det stora röda riksäpplet, mycket dekorativt i det nätknutna blå silket. Av de två sidofälten upptages det ena av de Geerska vapnet det andra av en kombination. Det är ärkebiskopens exlibris, Sankt Göran med draken och en stiliserad bild av Trönö kyrka, där ärkebiskopens far var präst. »Kärleken är stark som döden». »Kärleken förgår aldrig» står det inbroderat på språkband i pällen. Andra motiv, som upprepas äro rosen och klöverbladet, det senare treenighetens symbol, den franska liljan, som ingår i de Geerska vapnet. Den blå färgen upplivad av rött, guld och silver gör ett särskilt glatt intryck.

Då ärkebiskopens äldsta dotter, Brita, vigdes vid doktor Brillioth, användes brudpällen första gången. Som forna tiders brudar hade hon sitt långa hår utslaget över bruddräkten. När brudmässan sjunges hålles brudpällen över brudparet, föreskriver ett gammalt bruk, som här upprätthölls, då brudens fader, Svea rikets ärkebiskop, utförde brudmässan. Det var en vigsel, som i stämmingsfull högtidlighet väl lämpade sig för det något pompösa bruket av brudpäll.

Fönster putsas bäst med HÄXAN

Konstnärsförbundets styrelse (fritt efter Richard Bergh). Chr. Eriksson, Eugen Jansson, Kreuger, Nordström, Thegerström och Bergh.

»VID FEMTON ÅRS ÅLDER BLEV stugan mig trång», sjunger Geijer. Nå, fullt så var det ju inte med undertecknad, så gick det nog litet knaggligt för ynglingen i skolan hemma i Norrköping, och en vacker dag på våren 1905 sa' min tvillingbroder Birger till vår pappa: »Vet pappa, jag tycker allt det vore bättre, om Einar fick sluta skolan och ägna sig åt vad han har håg och lust till». Och som pappa Nerman var en mycket snäll fader, så skrev han en vacker dag ett brev till Richard Bergh, som han hade hört ämnade öppna målarskola uppe i Stockholm på hösten.

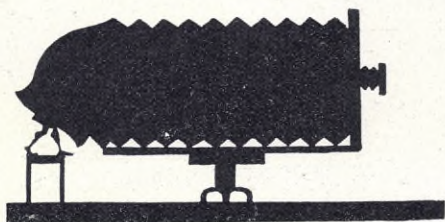
»Bäste 'professor' Bergh!», skrev min fader, »som min son Einar visar tydliga anlag för artistlivet, etc. etc., så undrar jag, om han skulle kunna få börja i professors målarskola...», och så sände han samtidigt en serie karikatyrer kallade »De Löjliga Familjerna», hela det Nermanska umgänget. Detta visste inte sonen något om, men när han fick veta det, så sörjde han bitterligen. Tänk, att sända dessa slarviga karikatyrer, när han hade så fina kopior ur engelska jultidningar o. d. Det dröjde inte så länge, förrän ett svar anlände till den Nermanska familjen, och »professor» var nog hyggelig att antaga sonen på prov.

Högst uppe i ett gammalt fabriks- hus vid Davidbagaresgata låg en stor målareateljé, som Bergh själv hade haft några år. Den ligger just där tunneln börjar, och förutom denna ateljé bestod huset n:r 9 mest av fabrikslokaler. Nu uppläts den till »Konstnärsförbundets» skola. Det var tredje gången »Förbundet» öppnade en skola; första gången voro Zorn och Carl Larsson bland lärarna. Denna gång, liksom de föregående, var skolan friskola, d. v. s. undervisningen var fri, men de mera bemedlade eleverna fingo betala en liten avgift, som skulle täcka omkostnaderna för lokal och modell. Förbundets medlemmar skulle i tur och ordning undervisa, och som förste lärare utsågs Richard Bergh.

Jag glömmer väl aldrig skolans första dag. Min mamma hade följt

fem trapporna. Där stod jag så utanför paradiset port, och med klappande hjärta knackade jag på dörren. En ung man, mycket korrekt klädd, öppnade. Han var skolans ordningsman, sade han, och hette Almgren, Einar Almgren. Jag klev in i förrummet till ateljén, och presentationen begynte. Där voro en massa ynglingar med färgglada fladdrande halsdukar och shinglade huvuden och flickor, med kringlor vid öronen och kopparbucklor på bröstet. Det var inte så lätt att uppfatta alla kamraternas namn så där i hastigheten, men åtminstone ett namn kom jag ihåg, och det namnet var Isaac. Det namnet ha vi ju alla nu vant oss vid. Det var nämligen ingen mer eller mindre än Isaac Grünwald. Han var skolans yngste, 16 år, och kommen från »Södra latin».

Almgren sade något vackert till oss alla om konst och kamratskap, och så fingo vi tåga in till det allra heligaste, till den stora målareateljén innanför. Vi fingo välja våra platser, och snart stodo vi där allesamman framför våra stafflier i full gång med att försöka fånga en naken skönhets linjer på våra dukar. En kvart var timme vilade den sköna, och när hon på så sätt poserat i två timmar, annonserades kafferast. På ett stort bord med duk av spännpapper dukades nu ett härligt kaffebord. Flickorna kokade kaffet, och en städerska hämtade upp bullar och bröd från mjölkmagasinet nere på gatan. Snart var där ett finare kafferep i full gång och allmän förbrödning. Vad heter du och var kom-

Rafael Rådberg.

VACKRA

PÅ MÅLARSKOLA BLAND YNGLINGAR

Denna gång har Einar Nerman hunnit fram till den första målarskolan i Stockholm där han presenterar stora, berömda lärare och unga elever, som sedan blivit kända konstnärer, i en ram av glada arbetsdagar.

mig upp till Stockholm, p'acérat mig på ett pensionat hos en snäll gammal tant vid Östermalms-torg, och nu hade hon följt mig till 9:ans port vid Davidbagaresgata. Jag klev upp för de

mer du ifrån? frågade Isaac. Jag skulle nog ha tegat med Norrköping, det skulle säkert ha besparat mig många vackra glösor... Nå... I kaffe fick jag nu en massa systrar och bröder; för att vara artig mot damerna, så börjar jag väl med dem, fast de helst i allt ville jämföras med oss pojkar. Det var ju första gången som pojkar och flickor målade i samma ateljé på en skola, och så naket till på köpet.

Där var Berta, Berta Strömberg, en liten skånska med käck uppnäsa och coiffure à la pudel. Hon, liksom de flesta kamraterna, hade gått hos »farbror Althin» på hans förberedningsskola för den Kungl. Akademien. Men liksom så många av hennes kamrater hos »farbror» blev hon kuggad i sin prövning in till kungl. inrättningen, och i en förtvivlad stund hade hon sökt och blivit antagen som elev på denna opponentskola. Berta skrev och ritade sagor, och vi voro alltid stolta att i vår krets ha en, som redan fått ut en bok. Så var det Elsa Giöbel med smeknamnet »Blomster-Elsa». Hon var av fin familj och bodde på pensionat och målade blommor och porslin. Hon tittade strängt på min första »gubbe» och sa' något om att det inte var konstnärligt att rita sådana där svarvade linjer. Det blir aldrig karaktär på så sätt, det hade Althin sagt, och se'n den stunden ritade undertecknad allt i raka linjer och i kuber och tringlar. Snirklarne kom jag åter till längre fram, men Elsas kubistiska lärdomar hade jag helt säkert nytta av ändå. Nu är visst Elsa gift i England, och hennes make lär ha en by högt upp i landet, där folk idkar paradisliv och lever som de första kristna. Brita var en tredje av de kvinnliga eleverna. Brita Lagerström var tyst och allvarlig. Hon kom från en mycket allvarlig familj nere i Växiö, som helt säkert inte gillade artister och dylikt

Berta Strömberg.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs Zaryana Thé

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

BARN OCH FULA GUBBAR

MED FLADDRANDE HALSDUKAR OCH FLICKOR MED KRINGLOR VID ÖRONEN

folk. Men Brita hade en stark vilja och drog sina breda penseldrag som en hel karl. Nu heter hon Brita Hald och hinner väl ej mer än att sköta om maken Edward och deras småtingar. På skolan gick också en Uppsalatös, Eva Jancke. Hon kom direkt från »Teknis» och gick klädd i fot-sid reformklädnad, var mäktiga modern i både hållning och idéer, var litterär, talade helst konst och litteratur och målade blommor i japanskt manér. Så Milly Tjäder, numera Milly Slöör. Milly hade även fått sina första lärospån på Tekniska Skolan. Hon var resolut och alltid i strid med den manliga ungdomen. Mellan henne och Simon stod ofta striden het.

Simon var den äldste av kamraterna. Hans fullständiga namn var Birger Simonsson, Strömstadspojke. Han hade studerat målning för Zartman nere i Köpenhamn. För Simon hade alla vi nybörjare en väldig respekt. Han var också en studerad karl och hade först tänkt sig bli läkare. Av Simon fick jag min första uppmuntran som karrikaturist. Jag karrikaterade nämligen mina kamrater. Det hände allt som oftast, att en modell strejkade, och då fingo vi elever tura om att posera. Jag passade då på att föreviga deras ädla drag på ett ganska elakt och vanvördigt sätt. De här reproducerade »porträtten» härstamma från den tiden. En god vän till Simon var Sigfrid Ullman. Han var prästson från Varberg och son till poeten. Sigfrid var sångare och skolans charmör, och ännu i dag kan jag höra hans klangfulla baryton, när han stämde i med »Hej klunkom, så länge vi levom» eller »Vi gå över daggstänkta berg, fallera». Det var så det ekade i hela ateljén. Han var också en god kamrat, som alltid hade ett gott ord för oss alla. Se'n blev han lyckligt gift med Jane. Jag hade ju så när alldeles glömt bort Jane. Hon borde ha kommit först av oss alla. Jane Gumpert från Djursholm, Bob Thegerströms trevliga systerdotter. När Jane med sina fromma barnaögon sa' en ful svordom eller berättade en vågad historia, var hon helt enkelt oemotståndlig.

Vi hade samma väg hem, och jag följde henne ofta till hennes Djursholmståg, och jag minns en gång när den fina Jane satt i sin Djursholmsvagn och jag just vid tågets igångsättande tillropar henne: »Å då kommer ni och skurar som vanligt om fredag». Den fullsatta vagnen storrade, och Jane, som annars aldrig var svarslös, dök ned i en tidning och tåget fösvann. Ja, Jane hade ett strålande humör, och jag kommer ihåg en dag, när hon uppenbarade sig i sportbyxor vid sitt staffli och försökte övertyga Carl Nordström, som då var lärare, att nu först förstod hon, varför männen målade bättre än kvinnorna. Jane var ett nummer och mäktiga populär. Brita försökte en gång att få oss ynglingar att svära litet mindre, och allt hade kanske gått bra, om inte Jane kommit med följande utlåtande: »Vet ni, pojkar, det låter så förbaskat fult, när ni klämmer i med »fy fan» och »tusan djävlar». Om ni bara visste, hur djåkligt det låter... Och hon sade det med en sådan kläm, att den dagen svors där, sorgligt att säga, uppe på David Bagares skola, så det osade bränt.

Värst att svära var ändock Carl Lund, »Fy Tusan Lund» i vedernamn, ty vart annat ord från honom var en kraftig svordom. Lund var ett original och hans studier à la Munch beundrades mycket på skolan. Lund vart en gång kär och föremålet för hans dyrkan var en skön tös, som två år senare började på skolan, Ingrid Sjöberg. Då först slutade Lund upp att svära... Det var inte bara Lund, som blev kär när »Lilla Hjärtat», som en buse i Stadsgården döpte skön Ingrid till, kom till skolan. Nej, allas våra hjärtan klap-pade i en hastigare takt, när den lilla förtjusande uppenbarelsen serverade oss kaffe på rasten eller tände våra pipor. Ingrid var mycket skön, och en av hennes systrar ännu fagrare, ty hon fick ett skönhetspris av Idun. »Lilla Hjärtat» är numera fru Christian Günther. och hennes syster fru Anders Österling.

Den elegante bland kamraterna var Tor

Bjurström, kallad Tosse, alltid flott i en skiftande grön halsduk och ett lockigt svall kring hjässan, född med cigarrett i munnen. Elegant i gester och litet blasé på konst och kvinnor. Han målade med glödande färger à la Norrman och var beundrad för sitt fina färgsinne. Så hade vi Knut Janson med pipan och den långa manen. Ture Ander fin som en kyrkängel i ansiktet. Öläningen Carlsson Percy, August Lundberg och finnen Bonnevi, som en gång spelat fiol i Sibelielkvartetten, men som tröttnat på det instrumentet och ville giva sin konst ett nytt utlopp.

Bland de allra yngsta var Gösta Sandels. Han, Isaac och jag höllo ihop. Vi gjorde pojkstreck och spelade pajas på lediga stunder, imiterade våra kamrater till offrens ilska och de övriga stora glädje. Sandels pappa var fotograf, och Sandels beundrade Steinlen. På den tiden ritade han färglagda kolteckningar och ansågs som ett lovande målarfrö. Vi blevo goda vänner, och vårt gemensamma intresse för teatern förde oss ofta tillsamman. Jag tänker med vemod på hans tragiska slut. En orolig ande, som hade så svårt att finna sig tillrätta här i livet. Frid över hans minne.

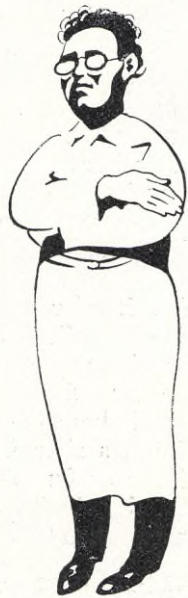
Jag har glömt Iva Adler, som gjorde skolan ett kortare besök, endast några månader tror jag. Hon gick klädd som en medeltidsprinsessa, och man viskade, att hon var förlovad med ett lustigt konstnär-original, som hette Ivar Arosenius. Hon blev sedermera hans fru och förekommer ofta på hans tavlor som sig själv, prinsessan eller någon annan sagofigur. Nu är hon bosatt i Danmark och omgift med en dansk konstnär.

Ja, det var väl alla som gingo det första året på skolan. Så Isaac naturligtvis, men Isaac skall få en artikel för sig längre fram. Han var skolans geni, och »enfant terrible».

Nästa år, på hösten 1906, flyttade skolan över till Stora Glasbruksgatan på Söder, Carl Larssons gamla ateljé, och nu fingo vi som lärare, omväxlande så där var månad, alla förbundets pampar. Elevernas skara utökades med en del nykomlingar.

Uppifrån Torsby i Värmland kom Anna Sahlström, en medlem av den konstnärliga Sahlströmska familjen, och hon hade redan studerat för Carl Wilhelmsson, som i åtskilliga tavlor förevigat de Sahlströmska syskonen. I »Tre Trallande Jäntor» eller »Lördagskväll» igenkänna vi de tre flickorna Sahlström. I mitten går Anna och på ena sidan Ida, sedan känd som Värmlands-Mora på Skansen, och på den andra Johanna. På Göteborgs museum hänger »Gårdens dotter», och det är Anna själv, som sitter där, rak och allvarlig bland gammaldags möbler och hemvävda mattor. På en annan känd Wilhelmssonduk sitter en spelman uppkrupen på en gärdesgård och

(Forts. sid. 101.)

Gregor Aminoff.

Carlson-Percy.

Jane Gumpert.

Birger Simonsson.

CAP Pomme
den finsmakande chokladen
för Alla

i röda och blå förpackningar à 25, 50 ö 100 öre.

Mamsell Hjerta och hennes stuga.

MAMSELL HJERTA

DEN FATTIGA FÅRVAKTERSKAN SOM BLEV EN MYNDIG HUSHÅLLERSKA OCH SLUTADE I EGEN GÅRD

ETT BIDRAG TILL IDUNS PRISTÄVLAN.

I ett föregående nr inbjöd Idun sin läsekrets att i en pristävling insända skildringar av kvinnor, som från största fattigdom eller andra mindre gynnsamma förutsättningar arbetat sig fram till hedervärda och lönande poster. Redan har uppmaningen hörsammats och här få vi göra bekantskap med mamsell Hjerta, en kärnkvinna, vars liv ger ett uppmuntrande exempel. För varje införd skildring ges 25 kr. i honorar och för den bästa skildringen ett pris på kr. 100:—. Bidragen under märke "Med två tomma händer" skola vara Idun tillhanda före den 15 febr. Naturligtvis behöva de skildrade personerna ej namnges, om så icke önskas.

HURU OLIKA SAMMA PERSONER kunna förefalla oss vid olika tidpunkter! Jag minnes väl med vilken bävan jag som barn motsåg varje besök av den stränga tant Hjerta Vikström. Och hon var också skarp i blick och uttryck, fordrande på andras sätt och duglighet, som hon varit fordrande på sin egen energi under livets hårda börda. Liten och kroknäst var gumman, duktig och arbetsam in i det sista, och förnöjd, fullkomligt förnöjd med den lott hennes egen flit skapat.

Som äldre förstår jag henne bättre än förr som barn. Och när Idun inbjöd sin läsekrets att berätta om kvinnor som »Med två tomma händer» trots svårigheter arbetat sig fram i livet inom olika yrken, då faller min tanke osökt på tant Hjerta. Mer tomma kunde ej någons händer ha varit än hennes, då hon kom ut i världen att förtjäna sitt uppehälle.

Hon berättade själv, med bitterhet och sorg i stämma om sin far, Lars Petter Wikström, som var komminister i Kungs Barkarö.

I Muncktelles Herdaminne läser man om honom, att han »skickade sig så illa i lefnaden, att han blef ifrån både lägenhet och prestembete enligt Kongl. resol. afsatt 27 Aug. 1824. Död 29 Maj 1826.»

Dottern Hjerta Theodora var äldsta barnet, född 26 sept. 1815. När fadern dog satt änkan med sju barn i den allra största fattigdom. Hjerta mindes hur modern bad henne: »Vill du, lilla Hjerta ta den här påsen med aska, som jag skrapat ihop ur spisen, och lämna den till någon som skall byka och vill koka lut, så kanske du i gengäld får en bit bröd åt oss.» Den lilla gick och kom ej tomhänt tillbaka. Den fattiga änkan fick röna mycken hjälp av sina forna sockenbor, men man kunde ju ej alla, och i längden, leva av allmosor. Och Hjerta, som var stor, hela elva år, måste ut och söka sig plats. Hon blev först fårvakterska hos en bonde, men där fick hon sitt nattläger ute i fårhuset, och det kändes nedsättande för hennes, redan då, litet nackstyva sinne. Så en vacker dag tog hon sina få små tillhörigheter och knöt in dem i ett knytnöte och vandrade vägen fram, till dess hon kom till hamnen i Köping. Där låg en skuta, och skepparen höll på att lasta den med ved. Hon satte sig ned och stirrade långtansfullt på skutan. »Vart ska du ta vägen, lilla flicka?» frågade skepparen. »Till Stockholm. Till en

fru. Kan jag få fara med dej?» Skepparen, som fann henne pigg och lustig, tog henne med sig. Hur mor och husbondfolk kunde släppa ett barn så vind för våg, är en gåta, som i någon mån har sin förklaring i avstånd och den tidens klena kommunikationer; sällan postgång och naturligtvis ej telefon 1826!

I tre dagar varade resan på sjön, och så lade man till vid Kornhamn. Skepparen gav sig i land, men den lilla flickan satt kvar på sin vedstapel. Där vandrade då som nu fruar för att göra uppköp. En av dem fäste sig vid lilla Hjertas spanande blick: »Söker du någon? Eller kanske du ej hittar vägen, min lilla vän», frågade frun. »Jag vet inte vart jag skall, men det finns väl alltid någon fru, som behöver hjälp.» »Ja», skrattade frun, »det skall allt bli duktig hjälp. Vad kan du då?» »Jag kan allting. Jag kan grädda plättar.» Sedan frun vid skepparens återkomst förvissat sig om flickans ensamma och nödställda belägenhet, tog hon henne med sig till sin våning.

Och där skulle hon nu visa sin skicklighet att grädda plättar. Men lillan nådde ej ens upp till spisen. »Jo, då. Det går, om jag står på en pall!»

Ären gingo. Hjerta var på flera platser. Överallt måste man beundra hennes duglighet och arbetsförmåga, men då hon aldrig lärde behärska sitt kärva lynne, vann hon ej mycken kärlek.

På 1840-talet började mejerihanteringen taga fart i Danmark. En av Hjertas husbönder, godsägare Howmeyer, som var en framsynt man, förstod, att denna art av lantushållning ock var något för Sverige att taga efter. Han förmådde då den vakna och energiska Hjerta att på hans bekostnad göra den långa resan — på den tiden

en riktig Romresa — till Danmark. Där genomgick hon en kurs i mejeriskötsel, och vid hemkomsten till Sverige fick hon hos Howmeyer ordna och arbeta i mejeriet. Hon skötte detta utmärkt. Men känslan av, att nu vara moraliskt förpliktad att stanna och tjäna denna husbonde, den blev som bojan för en slav. Hon måste skaka av den. Nu tog hon sig för att på varje ledig stund på dagen och under många av nattens timmar spinna, sy och sticka och sedan försälja arbetena. Tills en vacker dag summan var full, och hon, med sina kantiga rörelser, stiger fram, och slänger den utlagda summan åt Howmeyer, med utropet: »Se där, tag! Nu är jag en fri människa igen!»

En tid var hon husmor vid Ultuna lantbruksinstitut, och mångaen gammal elev där, har jag hört berätta om henne därifrån. Hon beskrev också gärna själv, hur hon regerade där med ett hushåll på nittionio personer.

Ett år, då det var stor foderbrist, nedslaktades ej mindre än nitton oxar på en gång. Då lät Hjerta eleverna lägga en bräda över jätttekaren och på denna bräda hasade hon sig ut och satt och kommenterade, hur de styckade köttbitarna skulle läggas ned för att saltas.

Efter denna plats kom hon till en gård i Lillhärad, där skötte hon hushåll och mejeri. Och där veknade ock Hjertas — hjerta. Men nu var den barska kvinnan ödmjuk, hon drömde ej ens, att hennes avgudade husbonde skulle se åt henne. Så stor var hennes kärlek, att hon kunde stanna kvar och tjäna den unga vackra hustru han vann. Bara denna gjorde sin make lycklig, var Hjerta nöjd.

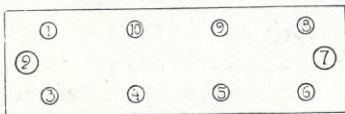
Ej långt från herrgården fick hon av denna sin husbonde en bit jord. Och där byggde hon, för sina besparingar, efter egen ritning, och till stor del med egna händer en liten stuga. Hon kallade den »Hemmet», och där förflöt hennes sista år. Äppelträden, som hon dragit upp från kärnor, hunno bära frukt, och under de höga asparna vid gaveln satt hon många gånger och såg solen gå ned.

Hennes livs sol har nu sedan lång tid varit nedgången, och hon ihågkommes blott av en äldre generation.

Hennes kall var ej högt, men hon var en trogen arbeterska i det lilla. Men vad är litet, och vad är stort?

EVA TIMM.

Moster Elsas julmiddag.

Den riktiga placeringen vid Moster Elsas julmiddag framgår av här bifogade plan över bordet och är som följer:

1. Konsul Manson s:or.
2. Vårdinnan.
3. Doktor Ecks.
4. Cissi Bröms.
5. Thomas Manson j:or.
6. Elsie Martin.
7. Johnny Blomkrans.
8. Marianne Martin.
9. Advokaten Blomkrans.
10. Fru von Spetsfält.

Den först öppnade rätta lösningen tillhörde fru Signe Isoz, Vagnhärad, som alltså erhåller priset, 25 kronor.

ETT UPPVAKNANDE

NOVELL

Av

PER NESTVED

EN KVÄLL I SLUTET AV OKTOBER 1922 strövade jag omkring på bakgatorna nordost om Place de la Bastille. Regnet hade hållit på att falla i flera dagars tid, nu var allting genompyrt av väta. Vinden tjöt ängsligt på sin väg mellan gränderna, där de gamla husen stodo och trött lutade sig mot varandra liksom uttjänta hästar som blott vänta på nådeskottet. Gaslyktornas flämtande lågor lyckades ej sprida mer än en svag ljusring, som kom det omgivande mörkret att te sig dubbelt hotfullt.

Klockan var över elva, då en häftig regnby tvingade mig att söka skydd på närmaste kafé. Jag hade knappt hunnit slå mig ner, innan dörren åter öppnades och ett blekt ansikte visade sig i dörrspringan. En ängsligt forskande blick på lokalen, så gled hela kroppen in. Bara en ny gäst, värden serverar en 'fine' men begär försiktigtvis betalningen först. Jaså, han hade inga pengar, det var det jag kunde tro. Jag erbjuder mig att betala. Sedan blev allt åter lugnt. Borta från disken hördes blott värdens tunga andetag, där han halvsov över l'Intransigeant. I halvdunklet borta vid väggen vi två, den nykomne och jag. Därute fortsätter regnet att falla, tröstlöst och enformigt.

Min granne rör sig oroligt fram och åter på stolen. Han har flera gånger försökt väcka min uppmärksamhet genom diskreta hostningar, nu rycker han mig försiktigt i rockärmen:

— Ruskigt väder i dag, monsieur.

Jag nickade trött till svar. Vad ville han mig? Vi voro bara två obekanta, slumpvis sammanförda för några korta minuter. Och likväl tyckte jag mig åter och åter höra hans stämma framvisa de alldagliga orden. Vad var det som hade kommit den att bäva som under en alltför stor tyngd, att ljuda ödsligt hemskt som det avlägsna ljudet av mistlurar?

Min blick, som förut likgiltigt glidit honom förbi, fångade nu halvt mot sin vilja ända till de minsta smådrag hos den hop-sjunkna gestalten: det litet tafatta i rörelserna, det barnsliga över dragen, de urmodiga, för stora kläderna på hans ännu gossaktiga kropp. Där var annat med, den sinnliga munnen, de smutsiga händerna, som aldrig tycktes ha arbetat. Men när jag såg hans ögon, var det som hade allt annat mist sin betydelse. Två stora ögon liksom vidgade av skrällen inför syner som ständigt återkomma. Två ögon där allt var utbränt och slocknat, tomma och döda om ej fasan funnits där.

Han var ej längre en främling, en bro var spänd mellan oss, vi kunde båda tillsammans vandra in i det mörker, där hans tanke hjälplös irrade omkring allt sedan den kvällen. Den kvällen...

Det är förgäves jag nu söker återgiva hans berättelse. Allt fick där sin betydelse av rösten och uttrycket. Jag hade ej så mycket intrycket av att höra, snarare att där någonstans i mörkret framför mig utspelades ett underligt, nästan pantomimartat drama.

En av Paris' förstäder, namnet är lik-

giltigt. Redan i utkanterna av storstaden har livet antagit en mer provinsiell karaktär, alla känner varandra till namnet, när man möts stannar man gärna för att prata en stund, dagarna äro enformiga och tröstlöst långa, tidigt på kvällen släcks alla ljus, man går till vila.

Något föi sig själv ligger där ett husomgivet av en trädgård med hög gråstensmur. Sedan många år tillbaka bodde där en gammal fru, numera alltid klädd i svart. Varje morgon gick hon att göra sina uppköp, nickade vänligt men litet förstrött åt grannarna, tycktes ha sina tankar på annat håll. De äldsta invånarna erinrade sig henne som nygift, då hon på soliga söndagsförmiddagar helt lycklig spatserat vid mannens sida. Så hade hon fått en gosse, och när hon med stolt min gick och sköt barnvagnen stannade alla och frågade, vad den lille hette. René, ett vackert namn. Men åren hade gått, mannen hade dött, nu levde hon bara för sonen. Alldeles i början på världskriget hade han så stupat. Hon var lämnad ensam kvar, ensam med sina minnen.

Som hon ännu rörlig och rask gick och pysslade i hemmet, där allt minde om hennes döda, hände det ej, att hon talade med dem, att hon trodde dem nära? Eller gick hon kanske och väntade att de skulle komma hem från en lång resa? Hon måste ha allt i ordning för att på bästa sätt ta emot dem. De skrevo nog ej och förberedde, en vacker dag skulle hon höra en svag knackning på dörren, utan brådska skulle hon gå att se efter genom fönstret. Jo, där stodo de mycket riktigt och smålogo skälmskt mot varandra. Skulle hon låta dem vänta ett tag? Det vore då ej mer än rätt, så länge som de lämnat henne ensam...

Av en kamrat hade han där vid min sida fått höra talas om den gamla. Varför ej försöka? Man trodde att hon hade mycket pengar. Han var trött på sitt äventyrliv, trött på svält och köld och umbäranden.

Så hade han en dag knackat på hennes dörr. Hon hade förväntansfullt tittat ut genom rutan. Jaså, det var en annan, ja, det hade hon då kunnat höra redan på knackningen. Försiktigt öppnade hon dörren och frågade vad som önskades.

— — —
»Jag hade förberett mig väl, pratade om René, hade träffat honom under kriget, vi hade blivit goda vänner. Och när jag ändå var åt dessa trakter, hade jag ej velat underlåta att söka upp hans mor.

Den gamlas ansikte blev blekt av glädje. Ivrigt bad hon mig stiga in...

Här avbröts han av en frosskakning, borta vid baren tittade värden sömnigt på klockan, regnet sköljde över rutan.

Vi sutto tysta, liksom rädda att våga oss djupare in i skuggorna. Ännu var allt präglad av den idylliska småstadsro, som ofta även åt tragiken skänker något av höstens

milda frid. För den gamlas rörliga fantasi hade främlingen blivit till en budbärare, som René skickat för att på sitt litet egna sätt tala om att han snart skulle komma.

De sutto länge tillsammans och den gamla frun talade alltjämt om sonen, om vilket snällt barn han varit, ej lik andra. Och läxorna läste han samvetsgrant, och kom hem med vackra betyg. Hon hade allt byggt stora förhoppningar på honom, byråchefen vid hans ämbetsverk hade sagt henne: »Jag värderar högt er sons flit och plikttröhet.»

Så snäll sedan han varit mot henne. Nästan jämt när han kom med kvällståget från Paris hade han med sig litet frukt, en violknippa, en småsak som han sett i en affär och visste att hon skulle tycka om.

När kriget brutit ut och de måst skiljas, hade han länge tryckt henne mot sitt bröst och så hade han sagt: »Mor, vi råkas igen.»

Hon upprepade frasen sakta och med ett hemlighetsfullt menande leende mot främlingen som ville hon visa, att hon genomskådat sonens list.

Det var skumt i de små låga rummen, när han tog avsked och gick. Först hade han dock måst lova att snart komma åter.

Ett par gånger i veckan brukade han hälsa på hos den gamla frun, satt där tåligen och lyssnade till vad hon hade att berätta. Det var högtidligt och ovant för honom, den hemlöse, att andas friden i det stilla huset. Kände han ej understundom en längtan att blott gå, att låta allt vara orört, att låta den gamla leva sitt drömliv till slut, för att en kväll somna. Omärkligt som dagens sista stråle går över i natten, skulle hon dö.

Svävade något sådant svagt för honom, jagade han genast bort det som löjlig sentimentalitet. Men likväl uppsköt han från dag till dag. —

Det fanns ingen orsak att vänta. Han visste redan mer än som behövdes. I hennes sovrum stod en sekretär, där hon en gång hämtat pengar för att betala någon räkning, och bland gulnade brev och kvitenser gömde hon där sina smycken. Nyceln bar hon i en kedja om halsen.

Ah, det hela var egentligen en barnlek. Hon var liten och spenslig, som man blåser ut ett ljus skulle livslågan fly henne. Utan ett skri skulle hon sjunka hop — i lugn och ro kunde han leta reda på värdesakerna och när skymningen föll, ge sig av. Sällan eller aldrig kom någon till henne, första dagen skulle ingen tänka på att sakna henne, andra dagens morgon frågade sig kanske någon, varför hon ej syntys till, i mjölkbutiken började man undra över att hon ej efter vanligheten hämtat sin mjölk. Därpå upptäckten — — Men innan dess skulle han vara i säkerhet.

(Forts. sid. 103.)

NÄR "DOM" VAR BARN

UR VÄNNERNAS ALBUM.

Av några personliga vänner till prinsessan Märtha och kronprins Olav har Idun här fått låna några inkonventionella amatörfotografier av de nyförlovade i ungdomens första vår. Prinsessan ses i några situationer från sin första kurs på Barnavård.

Lillans kungliga måltid.

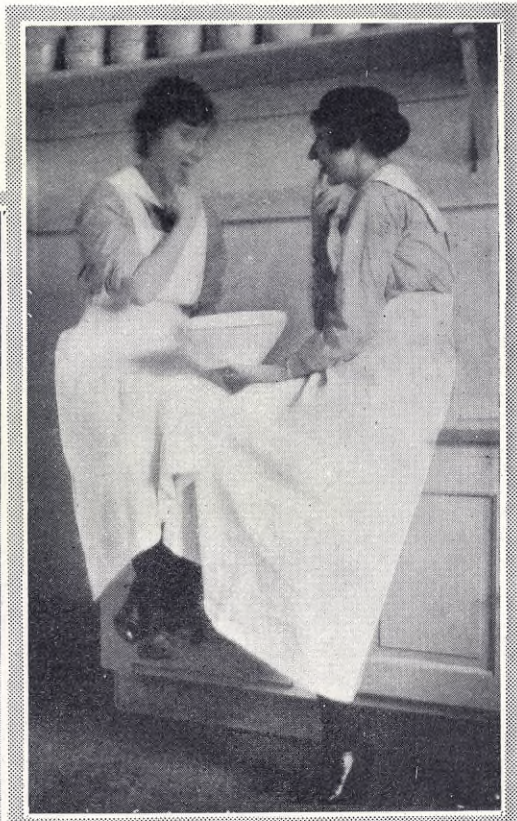
Drottning Maud och kronprins Olav.

En liten kronprins till häst.

Flaskmjölken tillredes.

Prinsessan Märtha och en kamrat slicka fatet.

H O S K U N G E N P Å B A L

EN GLANSFULL SLOTS- FEST SOM BLEV DE NY- FÖRLOVADES BAL.

Onsdagen den 16 januari gav kung Gustaf bal på slottet för prinsessan Ingrid. Detta säsongens första evenemang skildras här i ord och bild.

Fröken Karin Lübeck, dotter till statsrådet Sven Lübeck och hans maka, f. Warfvänge, i klädning av crèmefärgad tyll. Från Herm. Meeths.

FINA BILAR OCH ÄNDÅ FINARE bilar tutade sig i människovänligt pianissimo genom folkets djupare leder in i västra slottsvalvet när tiden för § I på årets hovbals ceremoniel nalkades. Om man adderade ihop all den rampfeber, som glödde på yrselns rand innanför siden och strass och veck och volanger, finge nog stadens riktiga rampscener ärelöst vika inför slutsumman. Eventuellt förstörad av en och annan omanlig sugning innanför vita frackvästar och — nej, bara vita frackvästar. Medan damerna i veckor stirrat sömlöst i taket i grubbel över längd och vidd och stoff och stil ha herrarna i år till och med befriats från meditationer över stor gala till skillnad från mellangala och allra minsta lilla galan och vilka tofsar, knappar och plymager som eventuellt kunde glömmas. En nådig tågordning hade dekretat frack, alltså stukades i år inga jättetofsar mot biltaken och ingen farbror med båt på huvudet hänförde den yngre manligheten, som blårod hoppade bland bilhjulen. Även damernas grubbelresultat förblevo gissningar, blott en och annan glimt behagade skimra fram genom en uppslängd päls innan den trippade upp till full avtäckning.

De platta näsorna mot rutorna bi-behöll dock någon aning om fason tills ett nu med ett långt tanke-streck efter kom dem att definitivt plattna. Nu var prins Carls bil med populärt innehåll, och medan ännu lyktorna irrade på långt håll över borggården och bilens inre var svart som en grav, hördes omutligt konstaterande »o, vad dom ser lyckliga ut». Vilket de gjorde, om också blott i en kort skratlysten glimt mellan bildörren och slotts-väbels breda ryggsida.

Så voro de yttre sensationerna definitivt slut och de inre vidtog. En

slottsbals ceremoniel är precis lika högtidligt som det låter, åtminstone till dess man råddar sig ut i dansvirvlarna. Det är inte att niga för värd och värdinna och sedan leta upp en vägg att ta skydd av och en bekant att tala med och i relativt lugn invänta första valsen. Det är att promenera över stora golv och hovniga för ståndspersoner, i rätt ordning och ur rum i rum. Förste hovmarskalken friherre Rålamb i Oscar II:s våning var första etappen, överhovmästarinnan Lewenhaupt och statsfruarna von Hofsten och von Essen i de inre gemaken den andra, och sedan hade man blott att i tysthet öva på största reverensen. Konungen, kronprinsen, kronprinsessan, prinsarna Carl, Eugén, Gustaf Adolf och Sigvard och prinsessorna Ingeborg, Margareta och Ingrid samt, som brännpunkt för allt gemaken ägde av ögon, kronprins Olav och prinsessan Märtha, infunno sig då alla gästerna samlats och gingo en hälsningsrond genom rummen. All ceremoniel rangordning till trots torde prinsessan Märthas toalett, en Lanvinmodell i silverlamé, enhälligast och på åtta sekunder betygsatts såsom underbar. Samma vitsord duggade sedan över de övriga kungliga damernas toaletter, kronprinsessan i guldspets, prinsessan Inge-

Fröken Margot Unger, dotter till kommandör Gunnar Unger och hans maka, f. Axell, bar en klädning i ljusblå sammet från Ateljé Marja.

borg och prinsessan Margareta i samma material, silverlamé, den ena med strass, den andra med pärlor. (Båda från Tunborgs.) I den övriga toalettprakten dominerade alla och intet material och de storstilade modellerna gjorde hög som låg, nej hög som högre, värd det suveräna vitsordet. De yngsta damerna hade energiskt sammansvurit sig för att definitivt rubba hovmarskalkens rangbegrepp genom att i imponerande mängd svepa genom gemaken i prinsessklädningar. Balen företedde en verklig provkarta på årets mod — ja, man tyckte nästan det var för mycket av långa och vajande kjolar. Den av balens damer som näst allt folkets fästmö hade mest att vänta av toalettjämförande ögon, grevinnan Folke Bernadotte — vilken f. ö. redan fått beröm om sig i sta'n för att trots sina miljoner vara både anspråkslös och praktiskt ekonomisk — hade bärgat entré och reträtt genom att själv vara iförd en av de vackraste klädningarna och balens erkänt vackraste ögon. Som segrade i mycket hård konkurrens med den unga värdinnans, enligt allmänt vittnande har prinsessan Ingrid aldrig varit så söt som på denna sin egen bal. Hon hade klätt sig i en vit pärltoalett, som hon uppbar med grace och kunglig grandezza. F. ö. lägger man gärna märke till att våra kungliga damer, trots sin demokratiska enkelhet, ha en kunglig värdighet i sitt uppträdande, som inger beundran — detta gäller icke minst kronprinsessan.

Därpå: vem dansade med vem? Kortast svarat: prinsessan Ingrid dansade med alla och prinsessan Märtha bara med en. Till yttermera visso första valsen och efter tillägnad musik. Prinsessan Ingrids första kavaljer var prins Sig-

(Forts. sid. 103.)

Fr. v. fröknarna Anna, i blå tyll, Margareta, i klarblått siden, och Ingeborg, i silverlamé och vit tyll, Lewenhaupt, döttrar till hovjägmästare greve Gustaf Lewenhaupt, Aske, och hans maka, f. Nordenfeldt. Toaletterna från Edman & Andersson. (Samtliga bilder Jaeger, hovfoto.)

U N G D O M O C H S K Ö N N H

HUR MAN KLÄR SIG TILL
KUNGLIG FEST.

Några unga gäster på den stora slottsbalen ha för Idun fotografats i sina baltoaletter av Jæger hovfoto. Så nu kan elegansen studeras i detalj...

Grevinnan Estelle Bernadotte av Wisborg, f. Manville, bar en rosa stilkädnning från Lanvin.

Vinröd tyll i en kaskad av volanger var materialet i den Lanvin-modell, som fröken Madeleine Sörensen, dotter till ryttmästare Einar Sörensen och hans maka, f. Carleson, valt för sin toalett. Från Ateljé Alex, Märthaskolan.

Fröken Elma Rålamb, dotter till hovjägmästare Sigfrid Rålamb och hans maka, f. von Haartman, i blåskiftande georgette med silverspets. Från Paul U. Bergström.

Fröken Gunilla Flach, dotter till kommandörkapten C. G. Flach, och hans maka, f. Bancroft, i en Chanelmodell av ljusgrönt siden med metallblommor från Ateljé Alex, Märthaskolan.

ET PÅ S L O T T S B A L E N

Fröken Ulla Wohlin, dotter till statsrådet Nils Wohlin och hans maka i f. g., f. Magnell, bar en paljettklädning i blått. Från Sidenhuset.

I vit pärlklädning sågs fröken Ann Marie Nyblom, dotter till d:r Holger Nyblom och hans maka, f. Forshell.

Fröken Irma Amundson, dotter till generalmajor Karl Amundson och hans maka, f. Millberg, i en Parismodell i klarröd tyll.

Ljusgul sammet föll graciöst i den toalett, som bars av fröken Adrienne von Rosen, dotter till kammarherre Carl von Rosen och hans maka, f. de Geer af Leufsta. Från Ateljé Alex, Märthaskolan.

Champagnefärgad georgette med guldpärlor i den klädning som bars av fröken Birgitta Rålamb, dotter till hovjägmästare S. Rålamb. Från Paul U. Bergström.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ELISABETH v. WACHEN-
FELDT.
F. frih. Fleetwood, Hälsing-
borg. Änka efter f. d. tull-
förvalt. F. von Wachenfeldt.
80 år den 28 januari.

EVELYN LAGERCRANTZ.
Fröken, Trollhättan. Dotter
till löjnanten B. O. A. La-
gercrantz och hans maka,
född Lokrantz.
80 år den 29 januari.

HILDEGARD KARLAN-
DER.
F. Hasselrot, Skara. Änka
efter kyrkoherden Jonas Kar-
lander, Skarstad.
80 år den 30 januari.

HANNA LINDBERG.
Fru, Uppsala. Änka efter
folkskolläraren och organis-
ten J. F. Lindberg, Fränsta.
70 år den 29 januari.

MARIA BERGSTEDT.
F. Lindblad, Norrviken. Änka
efter kyrkoherden i Götlunda
Thore Bergstedt.
65 år den 31 januari.

GABRIELLA REUTER-
SKIÖLD.
F. grev. Oxenstierna, Bräkne-
Hoby. Maka till häradshöv-
dingen Axel Reuterskiöld.
65 år den 26 januari.

INGEGERD REUTER-
SKIÖLD.
F. grev. Posse, Stockholm.
Maka till f. d. landshövdingen
Lennart Reuterskiöld.
65 år den 29 januari.

MARIA NYLÉN.
F. Elliot, Huddinge. Maka
till redaktören Paul Nylén.
60 år den 26 januari.

WENDLA HELIN.
F. Ridderstedt, Ulricehamn.
Maka till majoren David
Helin.
60 år den 27 januari.

ANNA HELLEDAY.
F. Gripenberg, Ljungby. Ma-
ka till f. d. kassören vid Bil-
lesholmsverken Otto F.
Helleday.
60 år den 27 januari.

OLGA FALK.
F. Hellborg, Hälsingborg.
Maka till förste stationsskri-
varen vid Statens Järnvägar
Gustav Falk.
60 år den 28 januari.

SIGNE FRISING.
F. Aulin, Limhamn. Maka till
f. d. godsägaren Ivar Frising,
Limhamn.
60 år den 29 januari.

HILDA KRUSE.
F. Knutsson, Stångby. Änka
efter majoren Carl Kruse,
Gävle.
55 år den 24 januari.

BERTHA BRAUNER.
F. von Schmalensee, Stock-
holm. Maka till friherre Jan
Brauner, Stockholm.
55 år den 27 januari.

KERSTIN WALL-
NORRMAN.
F. Wall, Stockholm. Maka
till byrådirektören i Järnvägs-
styrelsen Sven Norrman.
50 år den 21 januari.

SIGNE ANKARCRONA.
F. Carlsson, Ludvika. Maka
till bokhandlaren Otto An-
karcróna, Ludvika.
50 år den 28 januari.

ELIN BERGGREN.
F. Lundberg, Rogslösa. Maka
till kyrkoherden F. A. Berg-
gren, Rogslösa.
50 år den 28 januari.

MARIA JOHNSON.
F. Westdahl, Åstorp. Maka
till direktören Axel S. John-
son, Åstorp.
50 år den 28 januari.

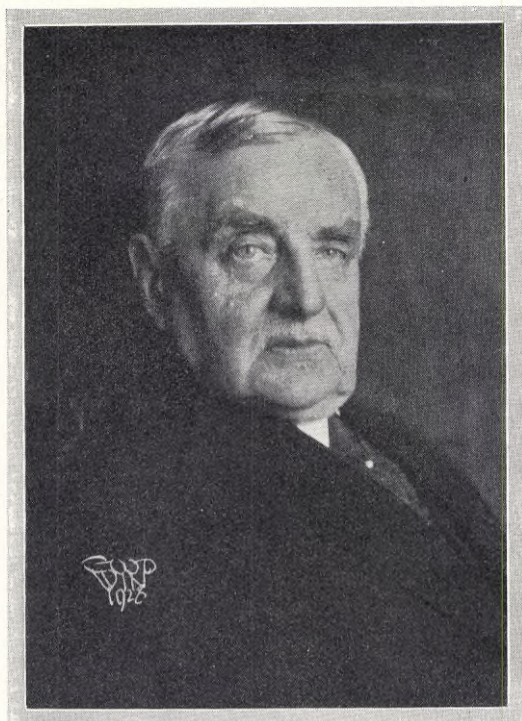

ANNA ULLMAN.
F. Albin, Råppe. Förestän-
darinna för S:t Sigfrids skol-
hem för gossar, Råppe.
50 år den 29 januari.

VIVI FREDRIKSON.
Fru, Kalmar. Maka till köp-
mannen Anton Fredrikson,
Kalmar.
50 år den 30 januari.

TVÅ VÄNNER TILL SVERIGE

Werner Söderhjelm.

NÄR WERNER SÖDERHJELM NU lämnat den ansvarsfulla posten som Finlands minister i Sverige, har uppstått ett svårifyllt tomrum ej endast inom den corps han nu i nära tio år tillhört, de senaste åren som doyen, samt i denna corps' närstående umgänge, utan i minst lika hög grad inom Stockholms kulturkretsar, de vetenskapliga, konstnärliga och litterära. Inom dessa hade Werner Söderhjelm långt före ministertiden starka yrkes- och vänskapsförbindelser, som inleddes redan på åttitalet, då han var professor i romansk filologi vid Hälsingfors universitet. Genom täta besök i Sverige uppehöll han dessa förbindelser fram genom åren. År 1913 utnäm-

En ny finsk minister har kommit till Stockholm och vid ombytet ägnas minister och fru Werner Söderhjelm en avskedshälsning från sina vänner genom skriftställarinnan Gurli Linder.

des han till professor i inhemsk och allmän litteraturhistoria. Med det svenska åttitalets män inom litteratur och litteraturhistoria var han, som nämnt, nära förtrogen, och genom sitt brett anlagda och briljant utförda biografiska verk Oscar Levertin har han rest sig ett monumentum aere perennius i svensk litteraturforskning.

Den förträffliga orientering som Werner Söderhjelm — själv en bildningens renässanstyp — givit genom Italiensk renässans, utgiven tillsammans med hans alltför tidigt bortgångne broder Torsten Söderhjelm, är lika högt uppskattad i de övriga skandinaviska länderna som i författarens hemland. Och hans runebergsbiografi har varit och är alljämt huvudverket för runebergsforskningen. Hans samlade skrifter äro nu under utgivning, och till julen har kommit en synnerligen intressant del av dem: Mina läroår, som handla om hans ungdoms studietid i München, Paris och Wien. Här är emellertid icke platsen att redogöra för Werner Söderhjelm's mångsidiga, högtintelligenta och stilistiskt eleganta produktion. Det må blott erinras om att han, även under sin ministertid, genom föredrag och högtidstal, t. ex. i samfundet Sverige—Finland, gav svensk publik förträffliga bilder ur svenskfinsk litteratur samt även ur den finska folkdikningen och presenterade, med sikte på de förhållanden ur vilka de framgätt, de nutida finska författare som redan äga frejdade namn.

Trots sitt maktpåliggande och genom särskilda omständigheter delikata värv som

Sigrid Söderhjelm.

minister fann Werner Söderhjelm tid att uppehålla en ständig kontakt med sina gamla vänner. Lika stor som saknaden är, lika djup är tacksamheten för allt vad han genom sitt av intelligens, spiritualitet och charm intagande väsende varit och givit inom denna krets.

I den saknaden och tacksamheten inneslutes fru Sigrid Söderhjelm, den idealiska värdinnan i det finska ministerhemmet. Intelligent och språkkunnig, världsvan och taktfull fyllde hon på ett utmärkt sätt sin uppgift inom diplomat- och hovkretsarna. Anspråklös och hjärtlig, trofast och gästfri minnes hon av sin svenska vänskrets.

GURLI LINDER.

E N H E R R E I F R A C K

DET KOM HEM TVÄTT I GÅR...

Frasen här, jag ser det själv, plumsar som en bomb i alla vackra saker det står om i vår tidning, alla eleganta saker, alla allvarliga saker, den tränger sig störande in, som en liten obehaglig helvetesmaskin.

Vilket den förresten är, evighetsmaskin, för att tala hyfsat. Ständigt återkommande med sina problem — tvätta hemma eller borta? Fin egen tvättstuga och så rostar tvättpannan och mot det lär inte ens svinister hjälpa, utan usch, hästgödsel. (Kan inte en barmhärtig ingenjör hitta på något annat att tvätta i? En nygift, förälskad ingenjör eller kemist, som bor med sin lilla hustru i egen villa?) Frågan om tvätthjälpens möjlighet att komma, gruffet om torkvinden i det stora hyreshuset i staden (där det flyger duvor in genom gluggarna, duvor, som svälta ihjäl och ligga döda på tegelstenarna, när gluggarna ha stängts), frågan om tvättmedel, frågan om mangling, frågan om hembiträdet, som skall »lägga» tvätten, dra den, stryka den — ja, nog är det ett evighetsproblem för alla. En herre jag känner har brukat flirta med mig på så sätt, att han viskande och enträget, med djärva blickar och hyllning i hela sin hållning föreslagit att vi skulle öppna egen tvättinrättning, vi två. Och importera kineser. Sätten äro många och

det syns att också herrar i blänkande vita frackstärksaker intressera sig för tvätt.

För precis en vecka sedan orkade jag inte mer. Jag skickade bort tvätten, hela rasket, en vit yllejumper slank med, jag iddes inte ta upp den. Sköt ifrån mig hela problemet, överantvordade det åt andra.

På dagen och stunden en vecka därefter kom den tillbaka, fix och färdig, vit, manglad (så lata voro vi), yllejumpern porös som gräddskum. Och kusen, som kom med den respektabla lådan, talade om att han bara den dagen hade femtiotvå likadana sändningar i villastaden. Jag hade femtiotvå fruar till medsystrar, femtiotvå fruar med egna tvättstugor och egna manglar, som lämnade hela rasket åt andra.

Och nu börjar jag tycka att det är rätt. Det funktionalistiska sättet att sköta tvättbara kläder. Där de ha lämpliga maskiner och äro fackutbildade och allt går med yrkesmässig precision, vilket det gör på en stor institution i stället för att i hemmen ofta bli bara en extra plåga. Förbluffande billigt var det också.

Man ska inte ha kläder av papper eller aluminium eller glas, det är glädjelöst. Man ska inte heller äta på papper, för att slippa diska. Det är också glädjelöst. Man måste nog ha en massa besvär, dumt be-

svär för skönhets skull. Man ska ideligen ha vita saker omkring sig, som man slänger efter en vecka, tre dagar, en dag, en månad, beroende på hur fin man är, och detta vita skall ideligen behandlas av arbetande händer och bäras fram, fint och doftande av frisk luft för att åter kastas.

Att få ha det så är ett tecken på välstånd, på kultur.

Och det är en ständigt återkommande poesi i det. Jag glömmer aldrig — det är ingen överdrift — en semestertvätt, som soltorkade i Småland. I veckor efteråt satt den friska doften kvar i lådorna och framkallade bilden av de indiskreta plaggen, som glatt viftade från ett snöre under en gammal rönn och ett par björkar. Det är en tjusning att ta upp en hårt manglad servett, skaka ut en näsduk, fri från rost. Blicka sin middagskavaljér, inte i ögonen, som kunna se ganska utvakade ut, men i hans vita vackra skjortpansar, hans erövringsmatning.

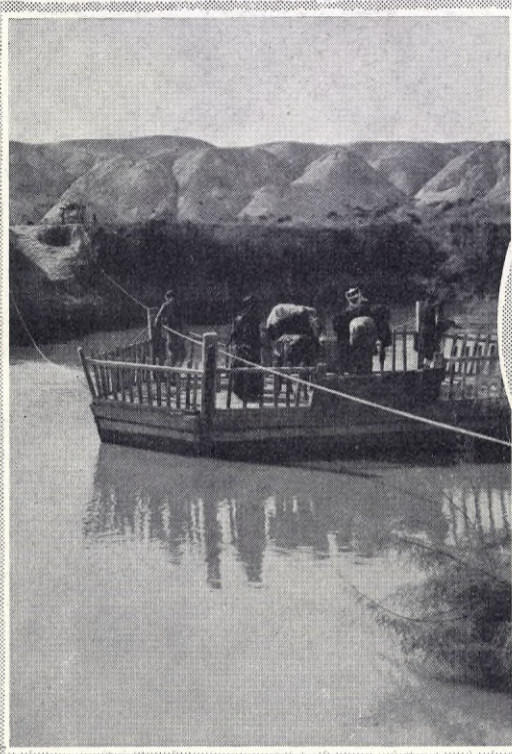
Tycka ni inte så, alla femtiotvå fruar?

Och nästa gång ska jag unna mig lyxen att få hem tvätten struken. Bara för den enda gången, att få känna hur det känns. Sen får man väl bli askunge igen.

VERA v. KRÆMER.

VÅRTANKAR OM VINTERN

MED IDUN RUNT MEDELHAVET.

Sevärdheter på Iduns sällskapsresa. — Fr. v.: Färja på Jordan. — Tempelplatsen i Jerusalem med Oljeborget i fonden. — En egyptisk skönhet.

HEM HAR INTE DRÖMT OM ATT en gång få se de gamla sagolanden, Italien, Egypten, Grekland, Palestina? Men det är ingen lätt resa att göra ensam. Enbart tanken på alla underliga tungomål man skulle stå som ett hjälplöst frågetecken inför är nog att avskräcka. Och så har tanken fått förfalla, framförallt kanske av detta skäl: jag kan inte resa ensam.

Nu finns dock ett tillfälle att göra en dylik resa under trygghet former och i svenskt sällskap, sedan Idun gjort inbjudan till en sällskapsresa, som skall äga rum under instundande mars månad och som omfattar en kryssning med turistångaren Lützow på Medelhavet med besök i Italien, Grekland, Turkiet, Palestina och Egypten. Färdledaren kan förvisso vänta sig en underbar upplevelse: att i den månad, då vintertröttheten börjar kännas som värst och vårvindarna blåsa snålt i det nordliga klimatet, få färdas i milda luftstreck och låta ögat vila vid vårliga bilder, att få se och beträda alla dessa platser, som vi genom saga och sägen äro förtrogna med, att få med egna levande intryck uppliva kunskaper och skaffa sig nya — många ha drömt om det men få lyckas förverkliga drömmen tack vare de stora svårigheter en sådan resa erbjuder. Nu inbjuder Idun Er att själv få jämföra Stockholms skönhet med Konstantinopels, själv gå de gamla bibliska vägarna, själv andas klassisk luft under Akropolis tempelkolonnader, själv klättra omkring i de gamla faraogravarna och själv gunga på världens blåaste vatten. Vad kan ni mer begära?

Den 4 mars startar resesällskapet från Trelleborg och över Schweiz går färden till Italien och till Genua, där Lützow, en bekväm och trivsamt turistångare — närmast att jämföra med vår Drottningholm — väntar resenärerna. Efter besök på Sicilien styr Lützow kurs på Konstantinopel och därifrån till Athen, vilka båda städer under talrika utflykter beses. Sedan far man vidare och når resans stora mål: Palestina, där besöket blir grundligt. Man genomfar landet per bil, tåg och båt, och hinner ägna alla sevärdheterna ett ganska grund-

Om Ni vill göra en underbar semesterresa i vår, se då Iduns förslag i denna artikel!

Polens kvinna.

Nästa program i Idunklubben.

Letta Rudnicka Jaroszynska.

En vacker säsongstart gjorde Idunklubben i år, då vid första kvällens program medverkade doktorn Elsa Björkman-Goldschmidt med en skildring av Harriet Löwenhjelm, hennes liv och konst, fru Alice Tegnér och fru Lillemor Gagge-Montelius. Det var en stämningsfull kväll, för vilken Idun ber att få framföra sitt vördsamma och varma tack till de medverkande.

Nästa klubbafton blir det årsmöte först och därefter föredrag av fru Letta Rudnicka Jaroszynska över ämnet "Polens kvinna". Fru Jaroszynska är en bekant polsksvenska ur den polska aristokratien, som sedan kriget är bosatt i Sverige, där hon bl. a. vann stor uppmärksamhet med en memoarbok här-om året. Det blir säkert en intressant och angenäm kväll.

Jubilar.

Tävlingen om barnporträtten av några av årets jubilarer är nu avgjord. I ordningsföljd föreställde porträtten följande: Daniel Fallström, Selma Lagerlöf, Prinsessan Bernadotte, Gustav V och John Forsell. Första öppnade rätt lösning befanns vara insänd av fröken Ulla Ericsson, Falun, som alltså får priset, 25 kronor.

ligt studium. Vid den tiden har man hunnit så långt som till slutet av mars och hemresan anträdades, men den bjuder ännu på besök i både Egypten, på Corfu och i Venedig, varifrån man sedan tar tåget över München och Berlin hem till Sverige.

Priserna för resan inklusive alla utgifter, såsom för biljetter, vivre, inträdesavgifter, bagagetransporter, drickspengar, allt, utom passviseringar och dryckesvaror, som betalas särskilt, äro alternativt 1) kr. 1,485 för I klass färja och II klass tåg, 2) kr. 1,290 med III klass tåg i Tyskland, Schweiz, Österrike och delat hotellrum.

Önskas särskilda förmåner vad beträffar hytter, sovplatser och hotellrum framställas dessa till Idun och extra avgift erlägges för dessa arrangemang.

Svensk färdledare och ev. en representant för tidningen Idun medföljer på hela resan, så ingen behöver befatta sig med eller oroa sig för några resebekymmer: biljetter, bagage, hotell, allt detta, som brukar vålla besvär ordnas av färdledningen. Färdledaren tjänstgör själv som ciceron utom på platser, där endast en bofast ciceron kan vara kompetent att visa resenärerna alla viktiga sevärdheter, så t. ex. i Kairo och Jerusalem. Någon svårighet med språket behöver dock ej uppstå då svensktalande ciceroner alltid användas. Adresser för brev och telegram hemifrån komma att sedermera meddelas. Lämpligaste myntslag ombord på Lützow är tyska riksmark, men tillfälle gives till växling ombord. Prospekt med upplysningar om lämplig reselitteratur tillhandahålles på anmodan av Idun.

Anmälan om deltagande i resan ställes personligen eller per post med uppgivande av tydligt namn och adress till Iduns red. senast den 1 februari 1929. Vid anmälan erlägges en handpenning på kr. 300:—, resten av beloppet inbetalas 14 dagar före resans anträdande.

För ytterligare uppgifter om Iduns sällskapsresa hänvisa vi till Idun nr 50 förra året. För övrigt står Iduns redaktion till tjänst med alla upplysningar.

Vackra barn och fula gubbar.

(Forts. fr. sid. 91.)

spelar fiol för några flickor, och det åter är brodern, Bror Sahlström, skulptören och spelmannen.

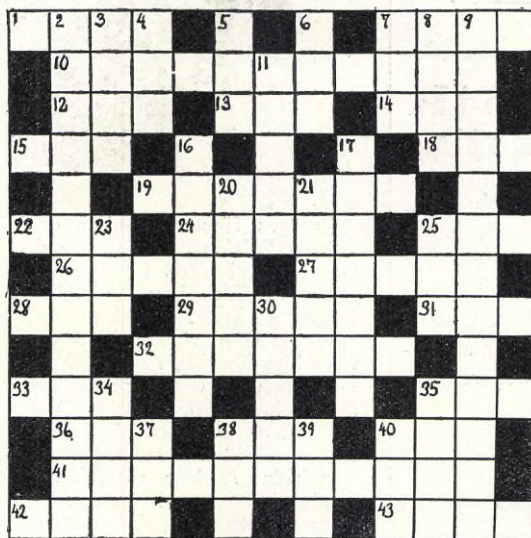
En annan värmlänning, inte mindre originell, var Erik Rafael Råberg, som kallade sig för Rafael rätt och slätt. Det var ju tur, att han tänkte bli skulptör. Olga Rafaels pappa hade visserligen protesterat mot namnet, men Rafael sa: »I Kristinehamn kalla di me Rafael, så nu heter ja' de', o' di får komme så många di vill. Ja' heter allt Rafael så länge ja' vill ja'.» Och därvid blev det. Rafael försörjde sig med fotografering på lediga stunder. En väldig sportsman var han också och friluftsmänniska, och om somrarna vandrade han omkring i simbyxor i sin hembygd och väckte uppseende bland infödingarna. Rafael var vegetarian och en person, som inte gick av för hackor.

En annan nykomling var norrlänningen Leander Engström, barsk och råbarkad. Han är nu liksom Sandels borta. Som en skugga efter honom tågade alltid Hadar Jönzén, liten och fåordig. Så kom det en mäktig lärare, Aminoff, med förnamnet Gregor. Han har nu återgått till sin vetenskap, geologien, och är välbeställd professor och undersöker oäkta ryska kronjuveler o. d. Då började där en Stockholmsyngling Einar Jolin, kallad »Valpen», och Arvid Nilsson uppe från Bergslagen. En dotter till Bruno Liljefors, Brita, var också elev ett slag. Hon var den yngsta, fjorton år, tyst och blyg och neg för oss andra. På en ateljéfest råkade en av lärarne, Christian Eriksson, bjuda upp henne. Detta tyckte Brita gick för långt, och för första gången upplät hon sin näbb och sade helt barskt: »Låt mig vara i fred». Men söt var hon att skåda, och så var hon specialist på att rita kråkor. Så Edvard Hald. Han skulle bli arkitekt, men vandrade denna väg över till glasen, som han nu gjort kända snart sagt över hela världen.

Våren förut hade Carl Nordström avlöst Richard Bergh som lärare. Han fick oss att måla stilleben, och hade han inte kommit och eldat upp oss och satt energi i oss, så vete gudarna, om vi orkat med att så länge hålla på att måla ett stilleben med några tallkvistar. Han satte möd i de vacklande, och jag triumferade i mitt stilla sinne, när Nordström, då vi den våren målade landskap i Solna, talade om, att mitt färgsinne helt plötsligt vaknat; och Richard Bergh som skrämt mig, så jag gick och trodde jag var nästan färgblind. Nordström var en avgudad lärare, som i flammande tal eldade upp oss att hata allt akademiskt, och det gick kalla kärar utefter ryggraden, när han talade om vårt kall och om vad som väntade oss därute i världen. Han var outtröttlig, kanske en smula »grande geste», men en storslagen lärare. I Solnaskogen tittade han på våra färgskrin, plockade upp några tuber, och så med en grandios gest slängde han dem så långt han kunde. »Lär er att måla med så lite färger som möjligt. När ni bli styva, kan ni få måla med så många ni behagar. Zorn har endast fyra eller fem, och se hur hans dukar skimra...» Bland alla de lärare jag haft den stora lyckan att ha, sätter jag Nordström som nummer ett.

Vår förste lärare på Stora glasbruksgatan blev Robert Thegerström, Bob kallad, litet robust men så hjärtans god. Bob var akademisk och köpte lod och linjaler åt oss, men vi gingo ju på en opponent-skola, och på ett givet tecken dängde vi alla loden och linjalerna i golvet en morgon, när vår lärare inträdde i ateljén. Bob blev så upplyst av oss unga, att det var okonstnärligt att använda sådana hjälpmedel som lod och linjal. Ja, vi buro oss nog illa åt, ty Bob drog sig sedan från undervisningen. Men jag vet, att hans »mätningar» trots »okonstnärligheten» hade en oerhörd nytta för t. ex. undertecknad. Bob brukade berätta fula historier för oss på raster-

Kryssordstävlan i n:r 4.

Vågräta ord: 1. Sticker upp ur vattnet. 7. Gjorde Hjalmar när han kvad. 10. Råda i Afganistan. 12. Furstetitel i främmande land. 13. Stämma. 14. Användes på sjön. 15. Bevingad varelse. 18. Fisk. 19. Namn på två kända författare. 22. Person av finsk-ugriska härkomst. 24. I lag stadgad. 25. Föga vegetativ mark. 26. Republik. 27. Dotter till Laban. 28. Utslag. 29. Klyfta. 31. Äro eskimåerna. 32. Är den sjuke. 33. Skaldeprodukt. 35. På himlen. 36. Första personen. 38. Vattendrag. 40. Göra många i kort. 41. Tages av den oroliga. 42. Namn som kan vändas. 43. Ett avslutande ord.

Lodräta ord: 2. En skrivande person. 3. Kan man kämpa för. 4. Motsatsen till tadel. 5. Användes framför Ortsnamn. 6. Förkortning i skrivelser. 7. Verb. 8. Tideräkning. 9. En som ställer till ore. 11. Förtäres under julen. 16. En sorts kappa. 17. Sådan film kommer. 20. Luttrad. 21. Hörande till havet. 23. Biflod i Sibirien. 25. Blir man lätt vintertid. 30. Gör tranan. 34. Underligt. 35. Ett konungarrike. 37. Finns i klockor. 38. Kvinna bland fåglar. 39. Stad. 40. I Belgien.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 4."

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 48.

Vågräta ord: 4. Syn. 6. Bad. 7. Små. 9. Sinai. 11. Åkare. 12. Korsriddare. 13. Dra. 14. Att. 16. Alg. 19. Skojig. 20. Avsatt. 21. Nyp. 23. Klo. 25. Ske. 27. Hälsingland. 29. Mälro. 30. Örtug. 31. G.la. 32. Åse. 33. Erk.

Lodräta ord: 1. Synod. 2. Bacill. 3. Smart. 4. Sik. 5. Narrbjällra. 7. Skattsökare. 8. Åre. 10. Isa. 11. Åda. 15. Akt. 16. Agn. 17. Gap. 18. Sto. 22. Ynnest. 23. Källa. 24. O. s. o. 25. Slö. 26. Entré. 27. Håg. 28. Duk.

Två pedagoger ha denna gång gynnats av turen: lärarinnan Sigrid Carlsson, Hyssna, och rektor Edvin Warberg, Hässleholm, få var sin postsparbanksbok med inestående 13 kronor.

na, och när ingen av oss skrattade, sade han strängt, vänd till sin systerdotter: »Du, Jane, kan åtminstone skratta!»

Efter Thegerström kom Kreuger. Han gick omkring småmysande som en jultomte och hade alltid något humoristiskt att säga. Han var en storslagen lärare i teckning, säker på öga och hand.

I fyra timmar målade vi modell var morgon, och på kvällarne ritade vi i kol eller i blyerts. Christian Eriksson undervisade ett slag om kvällarna, men han var en sträng herre. Jag minns, jag hade stått och ritat en hel vecka på en välsvarvad modell och tyckte jag fått den så där riktigt fin. Men Christian tog kolet, och med en kraftig linje hade han ritat över hela mitt sköna konstverk. Jag tyckte det var hårt, men jag har ofta med tacksamhet tänkt på den nyttiga lektionen, som lärde mig att inte tveka att suddas ut allt och börja om från början, när det så behövdes. Christian brukade berätta historier och upplevelser från Paris, och att han en gång skulle bli min kära svärfar, det drömde jag då inte om på den tiden. Eugen Jansson, som då börjat syssla med figurmålning, blev också en tid vår lärare. Han kom tyst tassande, tog en pensel, mätte och kisade, muttrade något och försvann till nästa offer. Han var mycket döv, och försökte man säga något urskuldande om sin målning, sa' »Fotogén», som vi döpte honom till, bara »va'?» och sa' man ytterligare något mera, så vart det bara »va'?» ändå, och därmed blev det. Aron Gerle kom sedan, samvetsgrann och hygglig, mera som en kamrat, som gick och korrigerade.

Och flitiga voro vi, men en och annan gång slängdes stafflier och dukar åt sidan. Isaac eller Bonnevi tog fram fiolen, och då dansades både vals och polka. Så sjöng Ullman en sång, och i refrängen stämde vi alla in:

Tänk, om vi aldrig råkas på jorden igen,
då ska vi samlas, samlas som blomster på äng,
långt borta i dalen i Himmelen...

Det lät kanske inte alltid så vackert, men vi sjöngo av hjärtans lust. Ibland hade skolan besök av några unga norska målare. Till deras ära improviserades en maskerad på ateljén, och då var där glädje och ingen sorg. Det hela vart ordnat som ett knytkalas. Var och en fick taga med sig vad han fann för gott, och dräkterna voro hemmagjorda. Där kom turkar i nattrockar, geishor och rövarhövdingar. I taket lyste kulörta papperslyktor, och på bordets spännpapper var underbara girlander målade. På morgonkvisten tog Isaac fram fiolen, och då satt vi där på kuddar längs hörnen och lyssnade till hans melankoliskt klagande violin. Hans bravurnummer var »Säterjäntans söndag», och när Isaac kom till de känsligaste ställena, kved han fram några ännu känsligare ord, och då fuktades våra ögon, och vi drömde om allt stort och underbart vi en gång skulle utträtta i denna världen...

På Skansens Höganloft avfirades vår sista skolavslutningsfest på våren 1908. Där var dans och glädje, och när vi tröttnat på dansen, drogo vi oss in till smårummen, och vid en brasas fladdrande sken berättade våra lärare sina ungdomsminnen från Paris... Vi sutto där andäktigt lyssnande. Vi sågo oss i andanom på de berömda ateljéerna, på Salongen och på konstutställ-

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**. Ränta 4 %

vid **BYK** och **BAK**
vid **TVÄTT** och **STÖK**

bliva händerna spruckna och röda. Men detta vanprydande och plågsamma obehag kan man numera lätt avlägsna. Gnid blott in händerna efter slutade bestyr med litet GAHNS MANIOL, som botar och helar all narighet och gör handen vit och vacker.

GAHNS
UPSALA

MANIOL
HÄNDERNAS
BESKYDDARE

Franska
Rivierans
pärla

MENTON Säsöng
Oktober—Maj

10 min. från Monte Carlo

Bästa tänkbara läge mellan hav och berg med Europas mildaste klimat. Fullt upp med alla slags förströelser. Fördelaktigaste utgångspunkt för utflykter.
Tennis — Golf — Bad alla årstider.

Upplysningar genom: "Syndicat des Höteliars",
Pavillon Mentonnais, Menton A. M. Frankrike.

MUGNIER

(uttalas Mynjé)

Apéritif, särdeles välsmakande, stärkande och stimulerande, rekommenderas av läkare vid kraftnedsättning och konvalescens. Denna apéritif är tack vare sina farmaceutiska egenskaper lika aptitgivande och stimulerande som akvavit, cognac eller whisky. Ett glas avkyld Mugnier före maten ersätter brännvinet, samtidigt som det ger måltiden en viss kulturell prägel. Till kaffet har man i Amusette Mugnier en typisk pariserlikör, som tillredes av 3/4 Mugnier, 1/8 halvsöt sherry och 1/8 Grenadine, vilket allt hålles utan restriktioner å alla systembolag i landet.

Kr. 3:50 pr 1/1 but., kr. 2:40 pr 1/2 lit.

9 diplomes d'honneur.

56 guld- o. silvermedaljer.

Husmoderns **SKÅNSKA DAGBLADET**

vän och vägvisare är

Där hittar hon lättast de hembiträden hon behöver;
där påträffar hon ett rikt urval av firmor, som duka hennes bord, fylla hennes skafferi, möblera hennes hem och utrusta garderoben; och

där finner hon dessutom den nyttigaste och nöjsammaste läsning, ty

SKÅNSKA DAGBLADET med söndagsbilagan **HEMMET** är hemmens tidning framför alla andra i sydsverige.

PRENUMERERA!

PRENUMERERA!

ningarna, på Louvren med dess härliga konstskatter. Tänk, till Paris! Våra drömmars stad... Snart skulle vi själva få packa våra kappsäckar och styra färden dit ut. Till Paris!... Paris!

EINAR NERMAN.

Elfrida Andrée död.

Sverges första kvinnliga organist gick bort med fröken *Elfrida Andrée*, som den 11 januari avled i Göteborg nära 88 år gammal. Redan vid 20 års ålder tillträdde hon befattningen som organist vid Finska kyrkan i Stockholm och var samtidigt lärarinna i sång vid lärarinneseminariet. Sex år senare blev Elfrida Andrée domkyrkoorganist i Göteborg, och på denna post kvarstod hon under mer än ett halvsekel, verksamt bidragande till höjandet av stadens musikliv, bl. a. såsom ledarinna för Göteborgs folkkonserter.

Elfrida Andrée efterlämnar en rik musikalisk produktion: bland hennes kompositioner märkas körverket Snöfrid, den vid en internationell tävlan prisbelönade orgelsymfonien nr 2, två svenska mäsor m. m. För femtio år sedan blev hon ledamot av Musikaliska akademien, och andra yttre utmärkelser, som kommo Elfrida Andrée till del, äro bl. a. Litteris et artibus och Idunpriset.

Teorien i praktik.

(Forts. fr. sid. 88.)

kottafärgat tyg av hästtagel är ett minne från Dessau och var säkert en av de första i sitt slag i Sverige. Den är konstruerad efter strängt anatomiska principer, det märks om man provar den, men som möbel betraktad har den inte hunnit över experimentstadiet. Man kan i alla fall gärna bekanta sig med den. Det dröjer nog inte länge förrän vi få uppleva flera av liknande slag i mera fullkomnad form.

En utsökt teckning i rödkrita av Leander Engström är placerad intill den låga bokhyllan i mörkgrönt, där böckerna skyddas av infällbara glasramar, ett praktiskt arrangemang lätt att åstadkomma.

Ett par figuriner av husets unga, talangfulla fru, den ena polykrom och den andra förgylld, bryta den långa linjen av hyllan och lysa mot den vita väggen.

I sällskapsdelen av det stora rummet har

IDUN

Mästernuuvuogatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Frithiof Hellberg

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: ... kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 | Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören | Annonsskontoret: Norr 6147
Norr 4304 | Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmar. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platsökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.

Praktupplagan

Uppl. B.

Vanl. upplagan

Helt år ..... 17:— | Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:— | Halvt år ..... 8:—
Kvartal ..... 4:50 | Kvartal 4:25

DEN VÄRLDSBERÖMDA

MEY-KRAGEN

Varje förständig husmoder ser till att herrarna i hemmet använder den förnämsta kragen.

MEY-KRAGEN

fyller de allra högsta anspråk, dessutom bortfaller alla kostnader och besvär med tvätt och strykning.
Broschyr på begäran gratis och franco. 2:ne provkragar mot 60 öre i frimärken. — Prova Mey-kragen och kragirågan är löst för all framtid. Aterförsäljare antagas på alla platser där vi ej äro representerade.

Pris pr duss. Kr. 3:— för de dubbelvikta och Kr. 2:75 för de enkla. 325 olika modeller.

Till landsorten 3 duss. franco.

MEY'S STÄRKKRAGAR,

G:la Brogatan 32, Stockholm.

Se noga till att varje krage invändigt är stämplad "Mey & Edlich", endast då äkta.

Collanolja

smörjer läder
så det passar
alla väder

Mina damer och herrar . . .

Huru många finner sig inte ha ordet i sin makt, när han är i ensamhet och för sig själv. Men när det verkligen gäller då göra tankarna krumsprång och deras utformning i tal blir ej sådan, som han hade tänkt. Det är nerverna, som spelat honom ett spratt. Ett par Somnogantabletter en stund tidigare — och han hade undgått detta. Somnogan dämpar nämligen snabbt den nervösa oron. Somnogan är fullkomligt oskadligt och är ej vanebildande.

Finnes å alla apotek i rör om 20 tabletter å kr. 2.50 samt i populär-förpackningar om 4 tabl. å 50 öre.

SOMNOGAN
Nervlugnande
och rogivande

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent n:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— D I Ö —

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Allt vad Maskerad- artiklar

heter — kostymer, strumpor, skodon och smycken m. m. finner Ni i år i särskilt stort urval på N.K.

A.-B. NORDISKA
KOMPANIET

en äkta matta i varmt tegelrött placerats och intill den öppna spisen några barockstolar och en hemtrevlig rottingssoffa. Det gamla och det nya trivs gott ihop.

Och där innanför, skilt med skjutdörrar från det större rummet, ligger fru Markelius eget rike, som nästan fylles av den stora flygeln. Husets fru har bland sina många talanger: målning, skulptur, författarskap, musik, nu definitivt utvalt musiken och studerar sång med allvar och ihärdighet.

Tyvärr kunde icke vår fotograf fånga den kanske viktigaste beståndsdel i detta moderna hem: unge herr Jan, nio månader, och förekommande i frihet i stora rummet som dess mest ändamålsenliga och högst uppskattade prydnad.

Arkitekten Markelius har som bekant på senare tid låtit tala om sig för en del större uppgifter, bl. a. föreningshuset för Tekniska högskolans elever, för vilket nyligen utlystes en tävling, där han vann priset. Det är således inte direkt rumsinredningar, som äro hans livs intresse, men han har gjort viktiga insatser för de svenska hemmen bl. a. vid flera Bygge och Bo-utställningar, som allmänheten nog ännu har i minne.

Hos kungen på bal.

(Forts. fr. sid. 95.)

vard, prinsessan Ingeborgs kronprinsen och fröken Görvel Gyllenstiernas prins Gustaf Adolf. En hovbal bör ha mer än en titel, 1929:s undertitel blir i så fall de förlovades bal. Med de blivande suveränerna som osökt exempel dansade ett exceptionellt antal nyförlovade par — många av de kungliga ungdomarnas vänner ha just förlovat sig denna säsong — i suveränt val endast med varandra. Grevparet Folke bedrev ur den danssynpunkten en framgångsrik kampanj att övertyga världen om att de träffats i förgår, kärlek vid första ögonkastet.

Så kom supén och Helge Lindberg fick andrum att konstatera popularitetens mödor. De yngsta av de kungliga superade tillsammans med de övriga gästerna i Oscar II:s våning vid småbord. Kapten Åge Lundström förde värdinnan till bordet, för övrigt dominerade nyförlovningarna även supéplaceringen.

Den som suttit vid ett bridgebord vet att det är lätt att komma ner men svårt att komma upp. Först klockan 2 kom kungen upp och ut ur det rum där han och några av de äldre gästerna ägnade sig åt den komplicerade specialporten. Alltså var inte kungens obligatoriska hovbals-titt på de dansande med i ty åtföljande uppbrott avslutad förrän klockan 3. Då alltså återtag med tross och allt i god ordning efter väl vunnet slag företogs.

De yngre, mer debutantbetonade damernas omdöme om prinsessan Ingrid's andra bal är ett tema i dur med variationer. Man kan särskilja tre huvudmotiv, det första enbart en superlativ interjektion, det andra: o, vad de sågo lyckliga ut och det tredje: någonting så bedärande — — —

BANG.

Ett uppvaknande.

(Forts. fr. sid. 93.)

»Så var det en kväll, jag var inbjuden att äta där. Festen till ära hade gumman köpt en flaska vin, paté och en kyckling. Vi sutto där mitt emot varandra, en fotogenlampa osade på bordet mellan oss, gumman var ej glad som annars, suckade varannan minut.

Simba

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Bleka barn behöva

Sanatogen, som överallt är erkänt som ett tillförlitligt och grundligt prövat

styrke- och
nervnäringemedel.

Svaghetstillstånd, rekonvalescens och många andra åkommor skola hava sin tid, men

Sanatogen

påskyndar välbefinnandet för vuxna och barn, därför att det skapar nytt blod och förökar nervkraften.

Rekommenderas i mer än 25,000 skriftliga uttalanden från kända läkare.

Sänd mig gratis och franko:
Sanatogenprov och broschyr.

Fås på alla apotek samt i färg- och kem.-affärer i förpackningar från kr. 1.75.

Namn: .....

Önskas närmare upplysningar, så ifyll och insänd kupongen.

Titel: .....

A.-B. SANATOGEN,
Stockholm 1, Kungsgatan 59.

Adress: .....

För ömtålig hy
är
YvY tvålen
oöverträffad

Åt både
m a m m a n
pappan och
barnen är
YvY
den bästa som
finnes

SYDSVENSKA BANKEN

Ställning den 31 dec. 1928.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	6.685.705:72	Aktiekapital	34.000.000:—
Obligationer	15.312.349:73	Depositions- o. kapital- räkningar	68.512.956:07
Fastigheter	6.902.591:75	Sparkasseräkning	34.673.460:15
Inventarier	100:—	Check- & uppsägnings- räkningar	22.661.325:70
Låneräkning	64.950.448:05	Postremissväxlaräkning	5.031.941:34
Växlar	48.463.162:62	Inhemskas banker	7.234.012:05
Checkräkning	21.678.552:02	Utländska banker & bankirer	8.700.810:35
Inhemskas banker	402.969:87	Andra räkningar	9.823.701:77
Utländska banker & bankirer	3.902.434:49		
Andra räkningar	22.339.893:18		
	Kronor 190.638.207:43		Kronor 190.638.207:43

PRIS

Kr. 2,75 pr burk
Fås på apotek och
i drogaffärer.
Proo o. broschyrer
från Mellins Food
Depot, Malmö.

Du kan ej giva dina barn
ett bättre näringsmedel än

Mellin's Food
- den föda, som ger krafter -

Stadens enda tidning.

Lunds Dagblad

Då industri- och affärsmän söka förbindelse med publiken,
är Lunds Dagblad ett av de förnämsta annonsorganen.

Då tidningen är ensam i staden Lund, med dess rika
och tät befolkade landsbygd, och det följaktligen
icke behöver gäldas annonskostnad i någon mera
tidning på platsen, är Lunds Dagblad ett av Sveriges
billigaste annonsorgan.

Jag försökte få henne att dricka, men hon bara tittade på mig, stort och underligt. Det var nästan som om hon anat något. Hon sade till och med några bibelspråk, tror jag. Jag kände det hemskt, det var svårt att andas.

Vi hade slutat äta för längesen, när hon reste sig upp och litet tvekande sade: Jag har aldrig visat er Renés rum. Se, det är liksom en helgedom för mig. Men för er, hans vän — —

Jag nickade bara till svar.

Hon tog fotogenlampan från bordet för att lysa med. Vi gick uppför en trappa, hon före, varje steg knarrar sakta. Så över en vind med en massa bråte, ljuset föll fantastiskt över föremål som aldrig hunno ta form innan de åter drunknade i mörkret, det tycktes mig som skulle vi aldrig komma fram. Slutligen stannade vi framför en liten dörr, den gamla letade långsamt reda på en nyckel och öppnade. Hela tiden höll jag kniven i beredskap — Det var mest som darrere. Luften litet instängd, så som den brukar vara i rum som ej bebos. Gunman smekte möblerna med blicken, jag tror, att en tår kom i hennes öga. Rösten darrade när hon talade:

Här bodde han, jag har inte ändrat någonting, allt står och väntar på honom.

Så log hon nästan förläget:

Jag har allt gömt hans leksaker också. Vill ni kanske se dem?

Jag nickade som förut utan att rätt förstå. Det var som en tyngd i alla mina lemmar och för mina ögon var det som en slöja. Nu måste det göras. Jag tuggade frasen om och om igen tills den var utan mening för mig. Och likväl — —»

Här tystnade han. Det var som om han lyssnat efter ljud som endast han kunde höra. Ansiktets alla muskler voro spända, händerna höllo med ett hårt grepp om bordskanten.

»Där hon stod vid chiffonniern, det var där leksakerna gömdes, vände hon mig ryggen. Jag flyttade mig närmare, det var som hade något tvingat mig, jag höjde armen för att hugga till... Åh, då såg jag hennes ögon stirra emot mig, bara två stora underliga ögon stirra emot mig ur mörkret. Och de ögonen... åh, jag ser dem jämt. Det hade varit två vänliga ögon, de hade lett mot soliga minnen, varje morgon öppnades de med hopp att få återse sonen... Och så plötsligt allt borta, hela hennes värld försvunnen, återstår bara ett mörkt och ödsligt rum och bakom henne en mördare. Åh, hade hon förmått bedja, skulle hon tigt om att få dö, tigt om att slippa leva längre i en värld, där hon ej är hemma. Men jag förmådde ej... Stirrade som förhäxad på ögonen, förstod ingenting. Annars var det ju enkelt nog, där hängde en spegel över chiffonniern. Jag minns ej, hur jag lyckades ta mig ut på gatan, flydde bara, som den som är förföljd. Först när morgonen grydde, vaknade jag till mig själv. I den kalla och tunna luften såg jag vägen ligga oändligt lång framför mig, ej en människa syntes.»

Han tystnade och såg med en tom blick framför sig. Värden hostade till ett par gånger, bad om betalningen och skrövade ner gaslågan.

Utkomna på gatan, där regnet fortsatte att strömma, tvekade vi en stund framför kaféingången, nickade så farväl. Innan jag svängde om närmaste hörn, vände jag mig om en sista gång. Långt borta i skuggan skymtade hans figur otydligt.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund,
Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.
Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo-
utredningar och testamenten. Även
skriftliga förfrågningar.

AUREOL
Hårfärg

Aureol är den mest pålitliga hårfärg, som existerar. Alla damer kunna utan minsta besvär och risk färga sitt hår och med Aureol erhålla de naturligaste och vackraste färgerna. Bruksanvisning medföljer.

I. F. SCHWARZLOSE SÖHNE
Berlin

Generalagent:
MADSEN & WIVEL, Köpenhamn

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESÄRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344.

Italien
valde
VIKINGUR
Stränga prov och teknisk sakkunskap fällde utslaget

I skarpaste konkurrens med andra världsfabrikat ha nyligen Viking-uren (Cortébert) antagits av de italienska statsjärnvägarna. Ingeniörer och urmakareexperter voro i denna tävling så noga, att t. o. m. välkända ur kasserades på grund av konstruktionsfel.

Endast de skickligaste fackmän kunna avgöra en dylik sak. Vikingurens triumf bekräftar blott de svenska fackmännens omdöme om de nya Viking-uren.

Samma kvalitet-Vikingur, som järnvägarna antagit, säljes av de flesta urmakare.

Herrur, silver Kr. 45 o. högre,
14 kar. dubbelboett, Kr. 160
o. högre, 14 kar. öppet Kr.
120 o. högre. Armbandsur,
olika prislägen.

HOSTOL
OÖVERTRÄFFAD BRÖSTKARAMELL
H. M. DROTNINGENS HOVLEVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Agamemnon på Konserthusteatern

En stor afton fylld av mäktiga intryck. Aischylos, Emil Zillia-

Maria Schildknecht i "Agamemnon". (Almberg & Preinitz, foto.)

cus, Carl Milles och Per Lindberg i lyckligt samarbete med en elit av Dramatiska Teaterns artister som bärare av verket. Att klassisk tragedi kunde vara något så levande och nära vår tid, det hade vi väl knappast tänkt oss. Inte ens den yttre formen av dramat lade några hinder i vägen för njutningen. Anordningen med kören och dess ledare, avsedd att förklara handlingen och beledsaga den med dans och sång gav en säregen stämning. Hilding Rosenbergs musik underströk den ödesmättade tragiken.

Agamemnon är ju egentligen en biperson i det drama, som utspelas i hans palats, då han som segerherre återvänder från Troja. Huvudpersonen är hans maka Klytaimestra, den onda kvinnan, med en mans oförfärad handlingskraft och sitt eget köns sluga beräkning. Klytaimestras första framträdande för folket och hennes berättelse om Trojas fall är nog för att uppenbara makten av hennes hatfulla personlighet. Fru Schildknecht gav också illusionen av denna koncentrerade ondska och versen flödade över hennes läppar i hela dess rika böjighet och välljud. Klytaimestra är den ena bärande rollen i dramat. Den andra är Kassandra, sierskan, den trojanska prinsessan, som Agamemnon medfört som krigsbyte från det skövlade Troja. Hennes åkallan av Apollon och synerna av brott och undergång hon får inför Agamemnons borg kommo även moderna åskådare att känna rysningar. Kassandra framställdes av en ung skådespelerska, Karin Carlson, som tycks ha förutsättningar för att bli något en gång i framtiden. Redan nu är hon obestridligt en kraft att räkna med.

Bland de övriga må nämnas Gabriel Alws körledare, Bergwalls budbärare och Ivar Nilssons Aigistos. Hedqvist var i sin lilla roll som Agamemnon något mat-

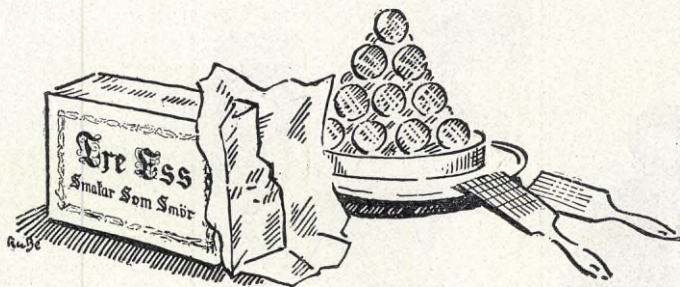
ELEGANTA NYHETER
FÖR
BALSÄSONGEN

EDMAN & ANDERSSON

MODESALONGER

Grevturegatan 3

Stockholm

Det är drygt.

Att Tre Ess är delikat till bordet och utmärkt till mat och bak, det vet Ni nog. Men har Ni också tänkt på hur drygt det är. Lägg märke även till denna egenskap, när Ni börjar på ett nytt paket.

Tre Ess

Smakar Som Smör

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

tare än man vill tänka sig konungarnas konung, segerherren som kommer efter att ha kuvat ett folk.

Professor Milles dekorationer med de vittrade pelarna och den tunga porten med Medusahuvudet voro som återuppståndna ur årtusendenas djup. Dräkterna med

Karin Carlson i "Agamemnon". (Almberg & Preinitz, foto.)

sina hårda färger hade den orientalska tyngd och barbariska prakt, som tillhörde tiden och sista scenen med krigarna i sina gyllne rustningar och lansar gav en underlig, nästan spöklik förnimmelse av den längst förflutna tid, då denna saga kunnat vara verklighet. Eth. K.

*

Allt i Komediteaterns senaste komediförvärv är utmärkt bra utom namnet. "Fröken Kyrkrätta" — det måtte vara någonting förfärligt tråkigt och tillgjort, tänkte anm., och gick dit med en plikt-känsla lika sur som snöstormen var rasande premiärkvällen. Och när ridån åkte upp för ett skrivbord med telefon, som hr Eklund i anglosachsiskt distingerad finansmask lyfte upp och uttalade några order i, satte sig anm. ännu mera sur tillrätta i den måttligt bekväma fåtöljen och beredde sig att genomlida det vanliga farsprogrammet med otrogna makar, betjänter, finansoperationer och crêpe-de-chine-combinations. Men det blev annat av. Finansmatadoren behandlade snart sin söta skrivmaskinsfröken med berömvärd originalitet och i och med fru Eklunds entré som kyrkrätta var man inne i en glad och kvick komedi med många moderna anslag. Man tittade alltså i programmet efter författarnamnet och fann att ungaren Ladislav Fodor, känd teck-

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro
Hoita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Folkfienden Reumatismen

kräver ett vapen i händerna på envar.

Följande uttalanden bekräfta, vad alla, som använt den världsberömda svenska radiumduken Radiowoll, redan veta.

— — — "Medicin och massagebehandling lindrade endast för tillfället, men genom begagnande av radiumdukar har den svåra värken alldeles upphört, vilket det är mig en glädje att intyga" —
M. Wachtmeister.
Fröken.

— — — "Svårigheten att gå var alldeles försvunnen, och efter 2 månader kunde duken bortläggas. Även mina verkande händer hava på samma lyckliga sätt blivit botade." Kerstin A:son Linton,
f. Skroder.

I oktober 1926 ådrog jag mig en knäskada — — — åtföljdes av en olidlig reumatisk värk i hela benet. Min husläkare gav mig då en broschyr, som rekommenderade Radiowoll som ett utmärkt medel mot all slags värk. Han sade, att jag kunde försöka detta då intet annat tycktes hjälpa — — — redan efter några dagar kände jag lindring — — — Nu är jag fullständigt återställd.
Ebba Sjögren.

— — — "Jag har även med framgång använt duken mot sömnlöshet och därmed följande oro, och har Radiowoll på mig haft icke blott en lugnande, utan även en uppiggande verkan. Det är mig därför ett nöje att på det uppriktiga rekommendera Radiowoll för en var, som lider av reumatism, nervvärk eller sömnlöshet."
Sigrid Krogius.

De sjukdomar, mot vilka Radiowoll verkat särskilt effektivt, äro reumatism, gikt, ryggskott, ischias, nervvärk, sömnlöshet och för övrigt sjukdomar, som äro en följd av bristande ämnesomsättning.

Varje Radiowoll är plomberad med attest från kontrollanten, Statsgeologen Dr Herman Hedström, angivande dess radioaktivitet.

Vi varna bestämt mot alla efterterapi. Dessa kunna vara både farliga och odugliga.

Begär våra broschyrer redan i dag.

Fredrikssons Kem. Tekn. Fabrik, Avd. B, Södra Kungstornet, Stockholm.

Tel. N. 129 64, N. 129 95.
Generalagent för Finland: Medicinfabriken Leo, Lilla Robertsgatan 10, Helsingfors.

Sänd mig omgående Eder litteratur om Radiowoll.

Skriv tydligt. Idu.

Alice Eklund och Carl-Gunnar Wingårdh i "Fröken Kyrkrätta". (Almberg & Preinitz, foto.)

nare, även några år i Stockholm, skrivit pjäsen. Som handlar om en intelligent och präktig liten wien-skas arbets- och kärlekskarriär. En pigg, älskvärd historia, full av slagfärdiga och kvicka repliker och av kemiskt sentimentalfri känsla.

Alice Eklund gjorde en idealisk kyrkrätta, hon har all den rörlighet i uppfattning och aktion som kräves i den tacksamma rollen. Och hon sekunderas som helhet bra av samtliga medspelare, fröken Anita Dorr, hrr Eklund, Axelsson, Lundell och Wingårdh, den senare i en förtjusande liten studie.

"Fröken Kyrkrätta" rekommenderas på det allra livligaste. Och hr Ivar Kreuger rekommenderas att sätta dubbla vakter vid Tändsticksbolagets dörrar för att möta kyrkrättsinvasionen. E. N.

Maritta Marke och Christian Schröder i "Katja". (Almberg & Preinitz, foto.)

Reprispremiären på Katja blev en lyckad föreställning. Hela ensemblen gick i elden med glatt mod manifesterande sin avsikt att besegra publiken, och den lyckades. Lars Egges operettprins blir underbart nog aldrig en schablonprins fastän han väl snart beund-

En uppfriskande dryck,

som utför den för organismen nödvändiga inre rensningen från otjänliga ämnen, beredes av en tesked **Frukt-salt-Samarin** i ett glas friskt vatten. Blodet renas, gifter i mage och tarmar renas bort och den skadliga urinsyran utdrives, därigenom sättes kroppen i god form.

Besväras man av tillfälligt illamående, magsyra, halsbränna o. dyl. borttages detta med ett glas **Samarin**.

Pris pr flaska kr. 2.50, som räcker till 50 glas Samarin-hälsovatten.
Samarin säljes överallt.
OBS! Ej i lös vikt.

**Frukt-salt-Samarin
håller fysiken fin.**

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

rats i granna fantasiuniformer till ett tresiffrigt tal. Maja Cassel är förfärlig när hon talar och förtjusande när hon sjunger. Schröder hade sin vanliga roande roll som denna gång verkligen roade. Hans moatje, Maritta Marke, väntades med uppreklamerad spänning och befanns vara värd den,

Ungdomlig
skönhet
— Eder
belöning.

"Tekniskt fulländad"
säga Hudläkarna om
Björkqväl Prins av Parma

Björksaften, naturens förnämsta skönhetsmedel i förening med finaste växtoljor och balsamiska ämnen, vetenskapligt sammansatta under kontroll av Professor Håkan Sandqvist, har gjort Björkqväl till ett verksamt medel, som gör hyn len och ungdomlig skönhet in i ålderns sena höst. Genomgående överfettad och sammetslen, med björkens friskhet och rosens doft, förblir den huns bästa hudkräm och vår tids förnämsta skönhetsvål.

Pris 75 öre.

Fabriksbolaget Parma - Stockholm

"På Resor och Vandringar"

innehåller allt om resor till alla länder, uppslag med priser för sällskap, bröllops- och rekreationsresor. Arsprent. Kr. 1:— Provnnummer gratis.

A/B Alltrafik Resebureau
STHLM, Hamng. 14, N. 11155.

hon var originellt rolig, med ett ohejdbart humör och en utvecklingsmöjlig röst. Allt som allt en lyckad start för teatern. B. A.

Corinne Griffith är söt och ladylike och har sin filmrutin, men inte ens detta hjälper längre upp hennes osmakliga filmmanuskript. Inte för att det är särskilt intressant att se demimonder på filmen, men ska det nu vara demimonder, så ska de va' och inte bara sippa söndagsskolefröknar med madonnegloria. Man börjar bli trött på dem och därför ger man "Syndare i paradiset" bc i betyg trots filmens obestridliga rutin. E. N.

Ingen kan fränkänna filmen "Vingarna" att den är en ståtlig film. En konstnärligt delvis och tekniskt absolut ståtlig film. Luftscenerna äro storslagna som scener och storslaget fotograferade. Ingen enda gång sitter man slö och ur stånd att följa maskinernas manövrer, som man gjort hittills inför de flesta flygfilmer. Dessutom är den röda tråden, sagan om vänskapen, vacker och gripande. De manliga skådespelarna genomföra sina roller utmärkt och utan överdrifter, medan Clara Bow är en felplacerad farsgestalt, som företar sig det ena fjolligare än det andra, utan nämnvärt begrepp om, att det är ett krig hon är ute i. B. A.

LDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Fråga: 1) Vad skall man göra för att borttaga eller åtminstone bleka röda fläckar i ansiktet, härörande från försvunna finnar?

2) Finns något medel mot viktiga förhårdnader, även dessa resultat av finnar?

3) I vilka riktningar skall man massera ansiktet? Puella.

Svar: 1) De blekas med tiden, men för påskyndande av blekningen kan man tvätta med utsp. vätesperoxid el., för ömtålig hud, med citronsaft.

2) Böra brännas bort av läkare eller annan expert.

3) Omöjligt att i få ord beskriva. Bäst att kosta på sig en behandling på något institut och därvid lära sig de rörelser man sedan kan utföra själv.

Fråga: 1) Finns det någon ansiktskräm som när huden, men inte befordrar härväxt, jag är nämligen mycket besvårad av dylik?

2) Kan man göra något för att få ansiktsmusklerna och ansikts-huden fast och elastisk?

Prenumerant.

Svar: 1) Bäst att använda en gurkkrém, gjord på växtfett och orientalisk olja. Finnes i varje större parfymaffär.

2) Om huden är mycket slapp hjälper endast massage. I annat fall användes ansiktsmask, d. v. s. en mask av vadd doppad i något muskelstärkande preparat, som får ligga på i 20—30 min. var kväll.

BLADGRÖNAN

har blivit införd i medicinsk praxis i form av ett nytt läkemedel

PHYLLOSAN

framställt enligt föreskrift av Professor Emil Bürgi, Bern.

Bladgrönan står, kemiskt sett, mycket nära det röda färgämnet i människans blod. Den utövar en allmänt stärkande verkan på kroppens olika organceller och utgör det enda hittills kända ogiftiga ämne, som i påvisbar grad stegrar kroppscellernas verksamhet och omsättning.

BLODBRIST

Bladgrönan har vid blodbrist visat sig vara ett starkare verksamt medel än både järn och arsenik; den utövar denna blodbildande verkan genom att direkt påverka de blodbildande organen. Den har icke järnets och arsenikens biverkningar.

ÅDERFÖRKALKNING

Bladgrönan motverkar utvecklingen av ett av de viktigaste ålderdomssymtomen, nämligen åder- eller kärlförkalkningen. Den återskänker åt de genom kärlförkalkningen hårdnade kärlväggarna en del av deras förlorade elasticitet.

HÖGT BLODTRYCK

Bladgrönan har den märkliga förmågan att vid tillstånd av åderförkalkning medföra en objektivt påvisbar minskning av det förhöjda blodtrycket.

HJÄRTSVAGHET

Bladgrönan utövar vid åderförkalkning en stärkande inverkan på hjärtmuskulaturens arbetssätt. Efter en veckas behandling utlöser bladgrönan sin verkan och hjärtats funktion börjar att långsamt, men påtagligt, stärkas.

TÄRANDE SJUKDOMSTILLSTÅND

Bladgrönan framkallar genom sin stimulerande verkan på kroppscellerna en kraftig ökning av matlusten och ämnesomsättningen och har fördenskull en mycket fördelaktig allmänverkan vid långvariga, tärande sjukdomstillstånd.

PHYLLOSAN

tillhandahålles av apoteken i flaskor om 100 tabletter à kr. 4.85.

EIEFANTENS DROGHADEL
STOCKHOLM

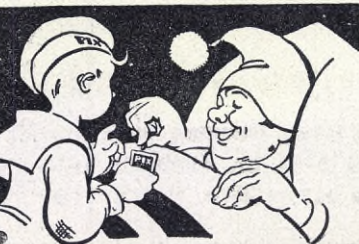
Önskar Ni

ett av rummen i Eder villa i gammaldags stil? Rekv. i så fall var nya, ill. katalog å dalamöbler, dalamålningar, el. armatur av trä m. m. Möblerna laseras eller lackeras i önskad färg samt målas med blomster, vilka ge rummet den rätta hemtrevnaden.

Vår firma har över 30-årig bransch-kännedom i såväl målning som snickeri. Skriv i dag!

A. SANDENS MÖBELFABRIK,
Insjön,
Grundad 1896.

MORGONSTUND HAR
PIX
I MUND

Redovisning.

Sedan redovisningen för Iduns förening Födelsedagen i nr 52 1928 ha följande medel inlutit:

Trspt Kr. 6,101:96

Fröken Anna Frölich, Stocksund	1:—
Fru Augusta Neijber, Stockholm	5:—
Herr Davidsen, Stockholm	5:—
Fröken Cissi Helander, Eskilstuna	5:—
Fru Ester Wange, Lidköping	5:—
Fru Beda Nordlander, Kramfors	5:—
Fru A. Ruben, Djursholm	3:—
Fru Ester Nygren, Lugnäs	3:—
Fru Sigrid Johansson, Norrköping	2:—
Fru Mimmi Andersson, Finspång	2:—
Fru Th. von Schéele, Malmö	2:—
Fru Rut Appelgren, Örebro	2:—
Fru Signe Rånlund, Stockholm	2:—
Fru Sofie Le Moine, Järna	1:—
Fru Wendela Gradelius, Visby	1:—
Friherrinnan A. von Rosen, Gränna	1:—
Fröken Hjördis Brunius, Djursholm	1:—
Fru Siri Strandmark, Bolmen	1:—
Fru Sophie Winnell, Stockholm	1:—
Fru Hanna Dillberg, Halmstad	1:—
Fru Elin Appelbom, Latorpsbruk	1:—
Fröken Ellen Kahn, Stockholm	2:—
Överstinnan A. Virgin, Stockholm	1:—
Fru G. Asklund, Stockholm	5:—
Fru Mandis Dahlgren, Ronneby	2:—
Fru Hilma Göransson, Degerfors	5:—
Fröken Ulla Cervin, Vidöarna	10:—
Fru Brita Elmquist, Örebro	2:—
Fru Hanna Hedin, Tollarp	1:—
Fru Maria Malmgren, Äppelvik	2:—
Fru Sofia Lindström, Vätö	1:—
Fru Stina Djursson, Lund	5:—
Fru Zelmica Morales-Asplund, Göteborg	1:—
Fru Sigrid Esbjörn, Karlskrona	5:—
Fru Helfrid Hanson, Halmstad	2:—
Tandläkaren Nonny Lundberg, Stockholm	2:—
Lärarinnan Anna Andersson, Blyberg	1:—
Överstinnan Tullia Freidenfelt, Eksjö	2:—

Trspt Kr. 6,200:96

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannerligen icke var någon lyckodag.

Finnes något vackrare än en vacker hy?

Varje dam strävar till att göra sitt yttre så tilldragande som möjligt - och varje dam kan göra sitt utseende älskligt. Ty förutsättningen härför är en varm och av hälsa strålande by - och denna kan envar erhålla, tack vare Khasana skönhetspreparat.

Khasana Superb - Crème skiljer sig helt från vanligt smink. Det sistnämnda kan aldrig påläggas så diskret, att det icke förräder sin närvaro. Men med Khasana Crème anar ingen hjälpmedlet - ty

denna i sig själv orangerafärgade pasta ger åt kinden en naturlig, genomskinlig och skär hy som låter hudens egen mörka eller ljusa karaktär få komma till sin rätt.

Khasana-Läppstift ger å läpparna den rätta varma färgtonen; färgen är fullkomligt hållbar och avlägsnas - liksom Crèmen - endast av tvällödder.

En användning är tillräcklig för hela dagen.

KHASANA - Superb - läppstift i guldhylsa Kr. 1.25, eleg. skrivhylsa med dubbelstort stift Kr. 2.50. Superb-Crème, i burk Kr. 1.50.

DR. M. ALBERSHEIM, FRANKFURT A. M. - LONDON

KHASANA

Superb

Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna uppätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem - något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

HEMTREVNADSRÅD

Av möbeldarkitekt Eduard Rasch.

Möblering.

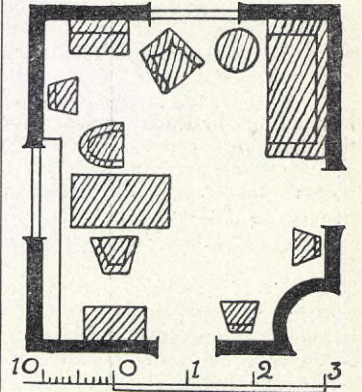
Fråga: Vi ha två rum och kök. Sängkammaren har mörkgrå flammig björkmöbel, varför vi tänkt oss ek i andra rummet, där finns även ett herrskrivbord av ek, vilket skall stå vid fönstret åt väster, sedan finns ett fönster till åt norr, en dörr leder till tamburen, en till sängkammaren, ett hörn är upptaget av kakelugn.

Vad skola vi taga för möbler då rummet skall användas till matrum och herrum, då vi ej gärna vilja ha de i den vanliga matrumsstilen, önskar oss ett par fåtöljer, ett litet bord eller rökboard, samt en bokhylla. Vilket är trevligast, soffa eller duchatell? Hurudant bord är trevligast, men också mest praktiskt? Om man skall ha soffa, skall det stå framför den eller mitt på golvet? Om vi skall använda ett kombinerat skåp, men ej kan använda mittelrummet (vars dörr är av glas, eller finns det sådana skåp där alla tre dörrarna äro av trä) till bök-

ker, därför att det är för litet och väl behövs för annat, är det fullt att sätta någon gardin för denna dörr? Hurudan är en Grips-holmsmöbel? Var tillverkas dessa? Rummets storlek är 4x4½.

H. J.

Svar: Rummets mått äro allt för små, för att Ni vackert skall kunna möblera det med alla de av Eder föreskrivna möblerna.

Enligt bifogade plan, som är ett sätt att tänka sig möbleringen, är skrivbordet utslutet, och ersatt med en skrivbyrå eller sekretär vid ena fönsterväggen. Matbordet, som även kan tjänstgöra som skrivbord, är tänkt eventuellt på två ben med kryss och utdragsskivor. Vid bordet en karm och en helstoppad fåtölj. Bokhyllan göres i fönsterbrädans höjd och placeras delvis under fönstret; invid denna ett skåp möjligen på höga ben och c:a 1,75 m. i höjd. Skåp med tre dörrar av trä finnas. Glasdörrar kunna mycket väl spännas på insidan med tyg. Soffa eller duchatell? Det är oftast en prisfråga, eller också är det rent praktiska skäl, som avgör saken. Med låga ryggkuddar, 35 à 40 cm. och enfärgat överkast av t. ex. sammet och några lösa kuddar, försvarar duchatellen väl sin plats. En vacker soffa är dock i allmänhet att föredraga. Ett mindre runt bord och en helstoppad fåtölj vid fönstret.

De s. k. Grips-holmsmöblerna tillverkas hos L. J. Larsson, Mariefred, och äro delvis kopior av stilmöbler från Grips-holms slott. Det har blivit ett gängse uttryck för möbler i barock med vridna ben, men t. ex. gustavianska stilar räknas även till de s. k. Grips-holmsmöblerna.

För år 1929!

Prenumerera på
Annonsera uti
Bliv agent för

Mellersta Sveriges Jordbrukartidning

Sveriges största, billigaste och mest spridda jordbrukstidskrift.
14-16 stora, illustrerade tidningssidor varje fredag.

Obs, den stora, illustrerade

familjebilagan På Lediga Stunder,

humoresker, berättelser, följetong, som medföljer varje nummer.
Prenumerationspris blott kr. 4:50 för helår. Annonpris 22 och 18 öre. Förmånliga agentvillkor. Provn:r sändas på begäran gratis.

Färgråd.

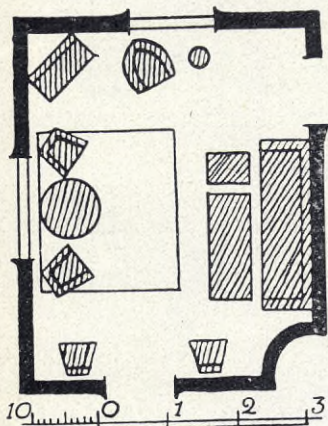
Fråga: Tacksam för råd angående färg på tapet, lampskärm, matta, draperier och gardiner till salong med mörkpolerad björkmöbel och tyg enligt prov. Två fönster åt norr. Blombord lika eller vita? *Mor Gertrud.*

Svar: En ljus, enfärgad grågul vägg. Det bruna möbelygget ger rummet verkan av vardagsrum. Använd därför till gardiner och draperier en tämligen ljus gråblå sammet, som skänker rummet en elegantare och salongsartad prägel. Mattan bör hållas i brunt, beige och blått; exempelvis en kinesisk, som ofta förekommer i dessa färger. Lampskärmen i bronsfärg eller också svag rostgul färg, som då även bör ingå i mattan. Blombordet helst av björk.

Möbelköp.

Fråga: Skall utvidga våningen med ett f. d. förrådsrum 4x4,75 m. Enda möblerna jag har är en gammal lång vit-lackerad soffa; samt en empire-spegel från 1790-talet med bord av björk. Vad för slags stolar bör jag skaffa? Hurudant bord, runt, fyrkantigt eller klaffbord? Har kanske antikvitets-affärer i Stockholm stolar i stil med soffan. Vad kan ett vackert bord kosta, likaså stolar? Hurudan kudde till soffan, material? Att det verkar stilenligt. Soffan är klädd med hemslöjdstyg, mellanblå botten, ränder i svart, orange, grågrönt. Hur behandla väggarna, eller vad färg i tapet? Var placera spegeln?

Tacksamma Marianne.

Svar: Ovanstående plan, visar ett förslag till rummets möble-

ring. Avluta soffan (stil: senempire) och bona den lika med spegelbordet. Den är helt säkert av björk och har från början varit bonad. De nya möbler, Ni behöver, kan med lätthet anskaffas i antikaffärer. Stolar och fätöljer i denna stil förekomma ofta i handeln likaså ett runt eller fyrkantigt större alrotsbord. Ett gammalt sybord vid soffan och en helstoppad fätölj (eller öronlapps-) vid fönstret samt ett litet lågt bord 25—30 cm. diam. Stolar och fätöljer i stil med soffan kosta i antikaffärer c:a 60:— å 75:— och 125:— respektive, och ett alrotsbord omkr. 135:—.

Måla väggarna i varmgrå limfärg eller saniflat med 10 cm. friser i gråblått, som indelar väggarna i fält. Foder och dörrar målas mörkare grått. Möbelyg blått med randning i linnegrått. Den helstoppade fätöljen klädes med mönstrat tyg i apelsinfärg på grå botten. Linnegrå voilegardiner draperade och försedda med apelsinfärgad luggfrans. Kudde i soffan av linne eller siden i den senare färgen med sidenband i grått och blått applicerade det ena innanför det andra, så att ett rektangulärt fält bildas på kudden. Tag band av tre olika bredder, ett grått, ett blått och ännu ett grått. Mattor i blått, apelsin, grått och beige.

Iduns korrespondensklubb.

Som jag under en längre tid legat sjuk, vet jag, hur man till slut blir led på att plöja igenom den ena boken efter den andra och hur man längtar efter mera personlig kontakt med mänskligheten. Åtminstone gjorde jag själv så under min sjukdom. Finns det någon ensam sjukling, som längtar efter ett brev då och då? Med nöje och glädje skulle jag gärna försöka fördriva en stund för honom eller henne.

Artemis.

RED:S BREVLADA.

G. E. Nej tack. Tunnt och löst.

Skönhetsråd.

Maskeradsminkning.

— Har du fått ärva?
— Inte som jag vet. Hur så?
— Det skiner ju flera meter om dig.

— Jag skall gå på maskerad.
— O! När, var och hur?
— När, ja det är nån gång i början på februari, och var vet jag inte utom att det är något stort och fint, och hur — ja, det var —

— Just det, ja. Kunde tro det. Inte nog med att man skall hyvla av hennes vardagsjag de värsta underligheterna, nu skall man göra henne till Sköna Mask dansa med mig också.

— Var snäll och kalla mig inte för henne. Och var inte otäck, för jag vet absolut inte vad jag skall göra med mig. När jag aldrig har varit på en maskerad förr —

— Jag tycker du skulle gå som du är. De kommer absolut att tro att du är utklädd. Med den näsan och —

— Var inte otäck. Det här är blodigt allvar. Jag hade tänkt försöka med något i spanjorskestilen. Eller geisha eller —

— Nehej. Ska du gå så ska du vara snygg, det håller jag på. Och en askblond, ljusögd, färglös spanjorska —

— Förlåt, men jag tänkte sminka mig —

— Går inte. En människa med absolut blont hår och ljusblå ögon kan aldrig bli illusorisk som japanes. Du skall gå i rococo. Bennen har du ju —

— Tackar. Och ansiktet?
— Skall jag göra åt dig. Du skall sminka dig så du blir så vit som möjligt. Börja med att smörja in dig med flytande vitt puder, ansiktet och halsen och armarna och händerna. Obs. armar och händer, du kliver inte iväg med dem i lätt indianstil till rocoperuken.

— Men han stackare kliver tydligen hem med en frack i lätt murrarstil —

— Det gör han inte. Det smetar inte av sig. Det är som en dagcrème, går in i huden och sitter där. Alltså, efter det så lägger du litet skärt på kinderna och sen blått, bara blått, på ögonlocken, så du kan titta trolskt. Och så lila, lätt, över hela ansiktet, så du inte ser ut som en nyrapad vägg.

— Är jag vacker sedan?

— Nej. Du skall ha en musch. Helst på vänstra sidan av hakan eller högra kinden. Förmodar du hade tänkt göra entré utan ögonfransar? Du tar en liten borste med brunt tusch, inte svart, och borstar dem uppåt tills de stå som en sol. Ögonbrynen borstar du först mot näsan, sedan låter du tuschen torka och så borstar du rakt uppåt och gör till sist en snygg linje. Förläng den inte med pensel ända bort till örat, det ser bara dumt ut. Så litet rött på hakspetsen och örsnibbarna — sedan tror jag du i lugn kan svepa in bland frackarna.

— Ja, men jag vill hellre vara spanjorska.

— Blir ingenting av, har jag sagt. Då skulle du ta brunt solbrännepuder över halva kroppen, och det skulle aldrig rå med att slå ihjäl ditt eget ljusa skinn. Inte ens puder i samma nyans, som du skulle ha över det hela. Du skulle se ut som en skånsk kalv.

— Sedan?

— Spanjorskan? Hon lägger mörkt rött på kinderna och grönt och brunt på ögonlocken. Brunt närmast ögonen, så blandat och längst upp bara grönt. Ögonfransarna behandlas likadant som rococotantens.

— Geisha då?

— Kan du ändå mindre bli. Hon skall bara ta gult över hela ansiktet — inget rött. Och så skall hon tuscha ögonvinklarna med smala streck så det ser snett ut. Dina ögon skulle se ut som två dumma glasbitar. I ögonbrynen får hon rycka bort strån om de inte äro nog smala, och gärna förlänga dem med pensel.

— Rent orientalistisk?

— Tar alltihop i litet mörkare nyanser. Det var för resten ett gräsligt tjat?

— Ja, när jag tror att han skall vara spanjor. Eller korsikanare eller indisk någonting.

— Jaså. Jag tror i alla fall att även en korsikanare hellre ser en snygg rococodam än en hemmagjord sydlandska. Faktiskt.

Pandora.

Det allra enklaste.

— Tänk, pannkaka som är så gott — och ändå blir det bara lort, sade den lille gossen, tidigt lärd i livets skola.

Men pannkaka är inte alltid gott, ibland är det bara stadig mjölmat, stadig så att man kan stampa på den. I stora hushåll med barn har man för det mesta lärt sig att gå efter en arbetsparande rutin, även när det gäller mat. I vardagslag hinner ingen med att vika ett steg från den inslagna vägen. På kalasen läggs det ofta ner stora mödor, alldeles för stora, men det hör ju till eller tros så.

Men i ett mindre hus kan man verkligen variera med ytterst små medel och en liten smula eftertanke.

Den vanliga ugnspannkakan behövs inte vara en tråkig och fantasilös frukosträtt. En del grahansmjöl på två delar vetemjöl och så får smeten vila ett par timmar, sen lägger man i en handfull sun-maid russin. Om inte den pannkakan förändrats till sin fördel högst betydligt, så vill jag aldrig smaka något ur andras grytor mera.

Hjärtats fröjd.

Hjärtats fröjd är ett tema med variationer. Det kan bli en rapso-di, men lika väl ett lyriskt poem. I alla fall motsvarar den alltid i mer eller mindre grad sitt poetiska namn.

När man fått en del brödkanter, limpa, franskbröd o. s. v. som inte är alltför behärda, skär man dem i tärningar. Man har t. ex. två kaffekoppar brödtärningar. Man vispar två ägg med mjölk, omkring ¾ liter mjölk och låter brödtärningarna svälla i vätskan.

(Forts. sid. III.)

1. Marknadens förnämsta Ceylon-Thé
2. Står under vetenskaplig kontroll
3. Drygt Ekonomiskt Avomrikt

JAMES LUNDGREN & CO

Skandinaviens största och förnämsta Théfirma

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

För hemmets

bestånd även vid familjefaderns eventuella bortgång erbjuder en livförsäkring full trygghet. Den bör dock tagas i ett solitt livbolag med starka fonder. Ett dylikt är

Allmänna Lif

försäkringsbolaget

Strandvägen 5 A, Stockholm.
Begär prospekt och upplysningar.

EFTERRÄTTSTÄRTOR.

Vilken kaffetårta som helst lämpar sig inte precis att servera som efterrätt, och gäller det desserten vid en finare middag bör valet ske med omsorg. I allmänhet bör man se till, att efterrättstårtan icke blir för tung och mäktig och framför allt icke torr. Tyngden får ju bero på matsedelns sammansättning i övrigt. Äro övriga rätter mycket lätta, så skadar det inte om tårtan ger en smula tyngd, men är matsedeln i sin helhet mera tung och därtill kanske lång, så måste efterrättstårtan vara av lättaste slag. Nedan ges exempel på några läckra efterrättstårtor.

Marängtårta (för 12 personer).

7 äggvitor, 350 gr. socker.
Till fyllning och garnering: ¾ lit. tjock grädde, (1½ msk. vaniljsocker), 1 kkp hallon- eller jordgubbssylt, 1 liten burk ananas, 1 liten burk renklors- eller körsbärskompost.

Äggvitorna vispas till skum, och vispningen fortsättes ytterligare 15 min. Sockret inblandas försiktigt, och marängmassan breddes ut på väl smorda och mjölade plåtar i 3-4 stora runda bottnar. Dessa gräddas i mycket svag värme, tills de fått ljus rostfärg och kännas torra; de lossa då ganska lätt från plåten. Grädden vispas till hårt skum och smaksättes med vaniljsocker. Så sent som möjligt innan tårtan skall serveras läggs marängbottnarna på varandra på tårtsfat med rikligt av vaniljgrädde, sylt och frukt emellan. Frukten bör förut ha fått rinna av väl. Den översta tårtsbottnen och sidorna beklädas sedan med ett lager grädde, och härpå spritsar man sedan vaniljgrädde i mönster och garnerar tårtan med ananasbitar och renklor eller körsbär, se bilden.

Glacetårta

kan beredas med samma ingredienser som föregående. Marängmassan gräddas istället för i bottnar i stora höga kransar med samma diameter. Grädden blandas med frukten och fryses på vanligt sätt. Marängkransarna läggs på varandra på tårtskål

Skultuna
1607

Kronan och sigillet
garantera kvaliteten

Skultuna

En klok husmor undviker allt utländskt kram vid val av kokkäril och föredrager — liksom tidigare generationer — Skultuna.

och fyllas inuti med glacen. Det hela beklädes med vispad grädde och garneras som marängtårtan.

Chokladtårta (för 12 pers.).

5 ägg, 250 gr. socker, 65 gr. potatismjöl, 60 gr. vetemjöl.

Fyllning: 1½ kkp. jordgubbssylt.

Vaniljkräm: 3½ dcl. grädde, 4 äggulor, 1½ tsk. pot.-mjöl, 1 bit vanilj, 1 msk. socker, (1 tsk. kakao).

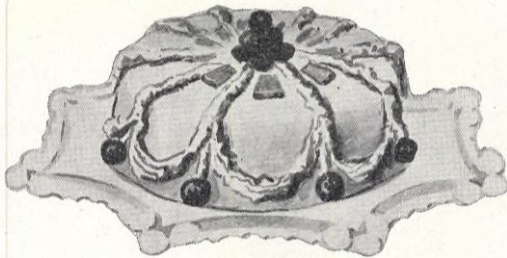
Glasyr: 150 gr. blockchoklad.

Garnering: 1 msk. vinbärsgele.

Smörkräm: ¼ av vaniljkrämen, 100 gr. osaltat smör.

Ägg och socker vispas kraftigt, tills smeten blir tjock och pösigt (20-30 min.). Mjöllet tillsättes, och massan hälls i väl smord och mjölad stekpanna eller tårtsform och gräddas omedelbart i varm ugn.

Till vaniljkrämen blandas alla ingredienserna kallt tillsammans i en kastrull, och blandningen får under vispning sjuda, tills krämen tjocknat. Ungefär en fjärdedel av vaniljkrämen toges ifrån till smörkrämen. Resten färgas med litet kakaopulver.

Marängtårta.

När tårtan kallnat, skäres den i minst tre bottnar. Dessa läggs sedan på varandra med ett lager jordgubbssylt och ett lager vaniljkräm mellan varje. Härfter beklädes hela tårtan med ett lager smält blockchoklad. — Denna smältes i vattenbad. —

Till smörkrämen rör man osaltat smör, tills det blir vitt och smidigt, härfter tillsättes litet i sänder av den kalla vaniljkrämen under ständig omrörning. Krämen ställes sedan att vila kallt en stund. När chokladglasyren är stelad, spritsas

Chokladtårta.

smörkrämen genom garneringsspruta ut i mönster på tårtan, och några röda geleprickar läggs på, eller också fyllas figurerna med gelé, se bilden.

Ananastårta (för 12 pers.).

6 ägg, 250 gr. socker, 90 gr. pot.-mjöl, 1 tsk. bakpulver.

Kräm: 4 dcl. grädde, 2 msk. socker, 4 äggulor, 2 tsk. pot.-mjöl, hackad ananas, 2 msk. arrak, (ananaspad).

Smörkräm: 100 gr. osaltat smör, litet av krämen (arrak och socker).

Glasyr: 3 msk. ananaspad, 1½ kkp. florsiktat socker, grön karamellfärg.

Garnering: Ananas, 15 pistaciemandlar.

Ägg och socker röras vitt och pösigt. Potatismjöllet blandat med bakpulvret tillsättes, och smeten slås i rund och bröad form att grädda i god ugnsvärme. Då kakan är kall skäres den i tre bottnar och fylls med den sjudna krämen. Till krämen blandas grädde, socker, äggulor och potatismjöl tillsammans och får sjuda över elden tills det tjocknar. En del av krämen lämnas att blandas med det osaltade smöret. I den andra delen ned-

Den rena och oförfälskade råvaran i **VITAL** brödet gör all dess närande och hälso-samma egenskaper äro oöverträffade.

AKTIEBOLAGET ARVID PETERSSONS BRÖDFABRIK
ESKILSTUNA

blandas den hackade ananasen och något ananaspad (och om man så vill litet arrak). Denna kräm breddes ut på tårtans botten och den andra halvan lägges på. Ananasspadet och det florsiktade sockret blandas tillsammans och färgas svagt grönt; härmed glaceras tårtan. Till smörkrämen rör man smöret vitt, och häri nedröres den kalla sjudna krämen litet i sänder. Det hela avsmakas med arrak och socker. Tårtan garneras med ananasbitar, pistaciemandel och smörkräm.

Fin mandeltårta (för 12 pers.).

250 gr. sötmandel, 250 gr. florsiktat socker, 6 äggvitor.

Till garnering: ½ lit. tjock grädde, 1 burk renklor eller ananas, 1 msk. röd vinbärsgele.

Mandeln torkas på en ren handduk och befrias från eventuella hårda skaldelar men skällas ej. Den drives genom mandelkvarn och stötes tillsammans med sockret i stensmortel. Äggvitorna slås till lätt skum och blandas med mandeldegen. Massan lägges i väl smord och bröad eller mjölad tårtsform och gräddas i medelvarm ugn. Medan den ännu är litet varm dränker man kakan med fruktlag. Den lägges sedan på tårtsfat och garneras med vispad grädde och frukt.

Om man så vill, kan mandeln till tårtan skällas, och den blir då ljus i färgen; den oskallade mandeln ger emellertid en ganska pikant smak påminnande om nötter.

Tårtan kan även gräddas i kransform och sedan fyllas med frukt och grädde eller med glace.

Apelsinkrämstårta (för 12 pers.).

Mördeg: 250 gr. smör, 250 gr. mjöl, 50 gr. socker, 50 gr. sötmandel.

Apelsinkräm: 6 äggulor, saften av 3 apelsiner, 1½ dcl. vitt vin, 1½ dcl. strösocker, 2-3 dcl. tjock grädde.

Till garnering: 1-2 apelsiner, 150 gr. vindruvor.

Till mördegen arbetas alla ingredienserna tillsammans till en deg, som sättes att vila kallt, innan den bakas ut. En vid tårtsform med lös botten beklädes i botten och på sidorna med degen. Ett smörpapper breddes över och formen fylls med

Ät mer fisk!

En billig och hälsosam fiskrätt, bekväm att taga till är

Fyrtornets Fiskbullar

Tillverkad av utsökt färsk råvara.

Utom den vanliga kvaliteten — Gul etikett — finnes alltid i lager fiskbullar i

Champignonsås, Tomatsås och Hummersås.

EKSTRÖMS

VANILIN-SOCKER

Kom ihåg

MAGGI'S
Buljong-
Järning

vid kokning av
buljong, till-
redning av
soppor, såser
o. s. v. samt till
drickbuljong.

Den omtänksamma
Husmodern
vänder sig alltid till
LUNDA TVÄTTINRÄTTNING
Telefon Drottningholm 20 och 190

Gjutna
Aluminiumkärl

finnas i varje väl sorterad
järnhandel.

BRÖDERNA SÖDERBERGS
Metallgjuteri & Metallfabrik,
ESKILSTUNA.
Tel. 1207 Tel. 1205

SVENSKA
TRYCKERI-
AKTIEBOLAGET
STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

torra ärter, för att degen skall bibehållas på kanterna och ej genom värmen sjunka ner. Formen ställes i medelvarm ugn, tills degen är halvgräddad, då avlägsnas ärterna och papperet, varefter kakan gräddas färdig.

Till krämen blandar man apelsinsaften, vinet, sockret och äggulorna kallt tillsammans i en kastrull. Blandningen sättes över svag eld och får under kraftigt vispning sjuda till en tjock kräm. Vispningen fortsättes, tills krämen svalnat. När den är fullkomligt kall inblandas försiktigt den till skum slagna grädden.

Mördegstårtan fylls med kräm, och denna kan garneras endast med rostade mandelflingor, eller också lägger man några vackra apelsinklyftor jämte vindruvor och eventuellt knäckta nötter i krämen.

IDUNS KÖKSALMANACKA
(27 jan.—2 febr.)

SÖNDAG. Frukost: Wienerschnitzel med brynt potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Småkastruller med stuvning av jordärtskockor och murklor. Stekt tjäder med sås, apelsinmarmelad, brynt potatis och blåkålsallad. Hovdessert.

MÅNDAG. (Makaronidag.) Frukost: Havresoppa med russin. Fågelkotletter med gröna bönor; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Makaronigratin med kokt riven skinka. Aprikoskräm med grädde och småkakor.

TISDAG. Frukost: Havregrynsgröt med mjölk. Rysk sillrätt; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Oxrullader med rökt skinka. Apelsinsnö.

ONSDAG. Frukost: Korngrynskaka med lingon. Kallskurva oxrullader; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Kokt slätvar med fin fisksås och potatis. Mannagrynsbrulé.

TORSDAG. Frukost: Stekt havregrynsgröt med lingon. Fiskomelette; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Brynt vitkålsoppa med frikadel-ler. Väfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Havremustvälling. Strömmingslåda med ansjovis och potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Kokt fläskkorv med kokta små tärningar av potatis, kålrötter och morötter. Fruktsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Havrevälling. Stekta selleriskivor med svampstuvning; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Laxpudding med äggstanning och smält smör. Havresoppa med krusbärssylt och mandelstrimlor.

Blåkålsallad (för 6—8 pers.). 1 blåkålshuvud.

Marinad: 5 msk. kronolja, 2 msk. vinaigre, ½ tsk. salt, ¼ tsk. vitp., 2 tsk. socker, ½ tsk. senap.

Blåkålen ansas och skäres i trådfina strimlor. Till marinaden blandas alla ingredienserna väl tillsammans kallt. Blåkålsstrimlorna blandas väl med marinaden och får stå minst 3 tim., gärna 1—2 dygn, innan den serveras.

Fågelkotletter med gröna bönor. Rester av

stekt vildfågel (eller annat vilt) befrias väl från alla ben och males tre gånger genom köttkvarn. Massan blandas med söndervispat ägg, grädde, finhackad persilja (eller tryffel) samt vitp. och salt. Av smeten formas små avlånga kotletter, som stekas vackert bruna i smör och läggs upp på mitten av ett varmt serveringsfat. Runt om placeras *bönkärvar*. **Råskalad** potatis skäres i skivor och dessa tages ut med ett litet runt mått till ringar. Potatisringarna kokas vackert bruna i flottyr. En knippa varma gröna bönor stickas in i ringen och kärvarna serveras genast.

Rysk sillrätt (för 6 pers.). 3 salta sillar, ½ lit. mjölk, ½ lit. kokt potatis, 2 syltiga äpp-
len, 1 msk. kronolja, 2 del. tjock grädde, 2 msk. riven pepparrot.

Tillagning: Sillen rensas, befrias från skinn och ben samt får ligga 2 tim. i varm mjölk. Den skäres i tunna skivor och lägges varvvis med fint skurna potatisar på ett fat. Sillmjölken hackas fint jämte äpplet och blandas med oljan. Grädden vispas till skum, blandas med pepparrot och spritsas i rutor över anrättningen, som sedan garneras med sillmjölkeblandningen.

Oxrullader med rökt skinka (för 6 pers.). 1¼ kg. benfritt oxkött, 200 gr. rökt skinka, 2 rödlökar, ½ msk. salt, ½ tsk. vitp., 2 msk. mjöl, 1 kn. persilja, 1 stor morot, 1 liten brk. tomatpuré, kokande vatten.

Köttet ansas, skäres i tunna skivor tvärs över fibrerna och bultas väl. Skinkan skäres i tunna skivor. Köttskivorna kryddas, en skinkskiva lägges på varje, dessa beströs med finhackad lök, och varje skiva rullas ihop hårt och bindes om med snöre. Rulladerna brynas vackert i smör och läggs över i en järnkastrull. Pannan vispas ur med kokande vatten, som hälls över rulladerna. Finhackad persilja och den skrapade och i små tärningar skurna moroten tillsättes. Mjölet, ut-rört med kallt vatten, blandas in, och kastrul-len skakas lätt, tills såsen kokat upp. Tomat-purén tillsättes jämte så mycket vatten, som man anser sig behöva. Rulladerna få nu sakta koka under lock 1½—2 tim. eller tills de äro möra. De tagas då upp, befrias från snören och läggs på varmt serveringsfat. Såsen smakas av väl och kan hällas över rulladerna eller serveras i särskild skål.

Apelsinsnö (för 6 pers.). 4 apelsiner, 3 del. tjock grädde, 3 msk. socker, 3 blad gelatin.

Till garnering: 1 apelsin i klyftor, biskvier. Apelsinerna skäras mitt itu och pressas. Saften blandas med socker, och grädden slås till skum. Gelatinet löses upp i litet varmt vatten och vispas ner i apelsinsaften; grädden blandas in omedelbart, och blandningen hälls i djup geléskål (eller form, då något mera gelatin tillsättes) att stelna. Före serveringen garneras krämen med apelsinklyftor, och biskvier.

Korngrynskaka (för 6 pers.). 2 kkp. korn-gryn, 1½ lit. mjölk, 100 gr. margarin, 1 ägg, 100 gr. rödlök, 2—3 msk. sirap, salt, vitp., 1 kkp. russin.

Korngrynen kokas i mjölk till en fast gröt, som får kallna. Rödlöken skalas, hackas och stekes i litet av fett samt blandas in i gröten jämte resten av margarin, det sönder-vispade ägget, sirap och russin. Massan av-smakas väl med salt och vitp., den lägges i väl smord pajform och stekes i medelvarm ugn.

VÄVSKEDAR

av rostfritt material. Obs. denna fördell Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör "BOBIN!" köpa vår patenterade bobin-växel. Begär vår nya illustr. katalog och pris-uppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik
Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

Svält ej Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Ny
upplaga
14:de

av

IDUNS
KOKBOK

av

Elisabeth

Östman-Sundstrand

utkommen

Pris Kronor

6:—

Rekvirera genast å närmaste

bokhandel eller direkt å

IDUNS
EXPEDITION

Mästernamngsgatan 45
STOCKHOLM

Drick **Champis**

RING bryggerier och vattenfabriker.

överbalt —
men begär
det kallt!

Vi äro mycket glada i fisk, men det är så besvärligt med rensningen — och alla benen. Är det något annat sätt att få fiskmat?

Använd *Sjökungens* Hushållsfärs eller *Gräddfärs* så sparar Ni allt besväret.

Doktor A. Kjellbergs Institut
(Innehavare Doktor Sven Backman)
Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.
Holländargatan 3, Stockholm.
Begär prospekt. Tel. Norr 667.

Skara förberedande kurs
för inträdessökande till folkskoleseminarier börjar vårterminen den 30 jan.
Elisabeth Rydell. Emma Wahlquist.

Betalande Elev
kan erhålla inträde i vårt exklusiva kök och konditori. Anmälan till Intendent Sward, Diners de Paris, Karlavägen 15, Stockholm.

(Forts. fr. sid. 108.)
Detta är en gammaldags kaka efter ett gammaldags recept i stil med det berömda fläskkorvsdöt, som lydde: kött och fläsk efter tillgång och kryddor efter smak. Alltså: vi kunde lika gärna säga, att efter brödtärningarnas tillgång beräknar man vätskemängden. Sedan de sugit åt sig mjölkblandningen, klämmer man upp dem och steker dem lätt i smör.

Nu har man i ordning en mängd i tärningar skurna frukter, helst lika stor kvantitet som brödet. Det är vattenlagda aprikoser, äpplen (friska eller torkade, men i senare fallet uppblöta) torkade eller friska päron om årstiden tillåter och dessutom, russin, korinter, katrinplommon, fikon (dadlar) eller åtminstone ett par av dessa sorter. Russin och korinter äro viktigast. Fikon, katrinplommon, dadlar hackas.

Frukt och bröd blandas väl tillsammans.

Massan smaksättes med socker och fina kryddor, varibland eventuellt litet rivet citronskal. Som kryddor föreslås: Kardemumma, en doft muskot, kanel, en nejlika, en struken halv tesked ingefära. Suckat i fina strimlor förbättrar kakan. Likaså hackad mandel eller malda hasselnötter. Det finns strängt taget ingen ände på de små finesser man kan tillåta sig för att få Hjärtats fröjd till att motsvara sitt namn.

Man skall blanda kakan väl, så

PLATS SÖKANDE

22-årig bildad flicka
önskar att mot någon lön komma i bättre familj där jungfru finnes eller att tills. med husm. sköta mindre hem. Genomgått hushållsskola. Kunnig i väv. o. hand. Betyg finnes. Svar till "Familjemedlem" 1 febr., Järpås.

Ung tyska
av god familj, lyceumutbildad, med goda kunskaper i engelska och franska språken, musikalisk, sportintresserad samt erfaren i alla husliga göromål, söker plats för 1 år som hjälp till husmodern eller sällskapsdam i god svensk familj. Svar till "Ung Tyska 1929", und. adr. S. Gumælius Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ung tysk dam
önskar tillhandaga frun i hushållet i präst- eller läkarefamilj på landet. Sv. till "Energisk", Iduns exp. f. v. b.

För frisk och duktig flicka
önskas plats i god familj, att under husmoders ledning deltaga i förekommande göromål. Svar till "H. M., familjemedlem", AB Svenska Telegrambyråns annonsavdelning, Sthlm, f. v. b.

att den blir som en smidig deg till sina beståndsdelar. Något av fruktsaften kan tillsättas. Den packas i en eldfast form och gräddas i medelvarm ugn. Serveras varm.

Det är att säga om Hjärtast fröjd, att den inte har utscendet för sig. Det är ju vardagsmat. Vill man förbättra dess grådas-kiga hy, kan man 1) randa den med socker, som brännes med upphettad spiselkrok, 2) spacka den med skuren, skällad sötmandel 3) ge den ett marängöverdrag och låta den gå in i ugnen en gång till. Men har Hjärtats fröjd fått den rätt avvägda sammansättningen behövs inte några förnyllningar. Då är den en god och mätande vardagsefterrätt och kan serveras dagen efter uppstekt i skivor och fröjda hjärtan då med.

Martas Bekymmer.

FRÅGOR OCH SVAR!

Titelfråga.
Fråga: Jag är änka, 51 år. Jag umgås med en grannfamilj; mannen i denna familj är 56 år och han vill nu att jag skall kalla honom du. Han kallar mig du. Jag sätter honom högre än mig och bär vördnad för honom. Skall jag säga du eller tillnamnet som jag nu säger?

Svar: Visst skall ni säga du till honom när han säger du till er.

Etikett.
Fråga: Var för en tid sedan på ett bröllop, där även fanns gäster med adligt namn. En dam av dessa började prata med mig, fastän vi ej voro föreställda för varandra. Jag sade mitt enkla namn, men fick ej någon upplysning om hennes, utan hon endast smålog och fortsatte konversationen. Trodde att hövligheten fordrade att även hon sade sitt namn, frågar *En om etikett* mycket okunnig.
Svar: I allmänhet är det ju brukligt att även den man presenterar sig för säger sitt namn. Damen i fråga kanske var mycket äldre än ni eller i en sådan ställning, att hon kunde göra som hon ville i detta fall. Även kan tänkas att hon förmodade, att ni kände till vem hon var.

Vila.

Fråga: Bästa Idun! Hjälpl oss ur en svår situation. Min syster som är gift och bosatt strax utanför Stockholm är svårt nervsjuk, hon håller sig alldeles för sig själv, umgås med ingen och reser aldrig in till staden. Hon har ett par barn och de ta ju skada av hennes inbundna sätt, mannen arbetar borta hela dagarna och när han kommer hem, får han säkert inte den skötsel och mat han borde ha. Då han inte har mer än sin lilla lön, räcker det ju inte till att låta min syster komma på något dyrt nervhem, utan undrar jag om Idun visste något råd, någon familj eventuellt dit hon kunde komma och även hjälpa till med lättare arbete. Hon skulle helst inte veta att hon sändes bort för nerverna, utan blott att det var ett vilohem.
Svar: Snälla Idun hjälp oss med detta, och ingen skulle bli gladare än hennes syster.
Svar: Vi råda er syster att på någon tid resa till Saxenborgs vilohem, adress Grangårde. På grund av en donation lämnas där god vård och inackordering för

Pigg & Matfrisk
blir Ni av den välhända järnmedicinen **IDOZAN**
Förordas av läkare. På å alla apotek.

mycket moderat pris. Omkring 3 kr. pr dag.

Fråga: Hur uttalar Sv. Tändsticksaktiebolagets chef Ivar Kreuger sitt familjenamn, Kryger eller Kröger? Enligt en uppsats i en tidning uttalas namnet Kröger och inte som vanligen brukas Kryger. *Vadhällning.*

Svar: Ivar Kreugers familjenamn uttalas *Kryger*.

Teckningslärare.

Fråga: Vad fordras för att bli "teckningslärare"?

Svar: Inträdessökande till Teckningslärarseminariet vid Tekniska skolan i Stockholm skall ha avlagt realskoleexamen eller inneha avgångsbetyg från 8-klassig flickskola. Manlig inträdessökande bör ha genomgått Aftonskolan och kvinnlig Tekniska skolan för kvinnliga lärjungar.

Lanthushållslärlarinna.

Fråga: 1) Funderar mycket på att bli lanthushållslärlarinna, men undrar om även den banan är överfull eller om det finns utsikt att få plats inom rimlig tid efter avlagd examen.

2) Är det mycket svårt att komma in vid Rimforsa eller Fackskolan och måste man praktisera länge innan eller genomgå förberedande kurser?

3) Hur ställa sig löneförhållandena för en utbildad lärlarinna?

Svar: 1) Banan kan inte sägas vara överfull, men trångt är det även här liksom på de flesta andra håll. Under väntan på lärlarinneplatser brukar de utexaminerade ofta taga privatplatser; efter ett eller två år kan man påräkna anställning som lärlarinna.

2) Fordringarna vid Rimforsa äro: Sökande bör ha genomgått en 5-6 mån. kurs vid lanthushållsskola eller ha under ett år deltagit i alla inom ett hem på landet förekommande sysslor. F.ö. äro fordringarna att ha fyllt 20 år, att äga god hälsa och goda kroppskrafter samt att ha avlagt realskolexamen. Vid Fackskolan äro fordringarna ungefär desamma.

3) Löneförmanerna utgöra c:a 2000-3000 kr. pr år + bostad och bränsle.

För utförligare svar hänvisa vi direkt till Fredrika Bremerförbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Sthlm, eller Fackskolan för huslig ekonomi, Uppsala.

Adress.

Fråga: Vad är direktör Victor Sjöströms nuvarande adress i Stockholm?

Svar: Nybrogatan 11, Stockholm.

Skolkökslärarinna.

Fråga: Hur mycket kostar och hur lång tid tar utbildning till skolkökslärarinna? Var blir fördelaktigast och närmast för mig att utbildas, som är bosatt i Malmö?

Svar: För Er torde någon av utbildningsanstalterna i Stockholm eller Göteborg lampas sig bäst, då något skolköksseminarium ej finnes i södra Sverige. Här tre alternativ:

1. *Statens skolköksseminarium*, Stockholm. Kursen pågår tre terminer, undervisningen avgiftsfri, men eleven betalar c:a 120 kr. pr termin som matpengar.

2. *Ateneums skolköksseminarium*, Stockholm. Tvåårig kurs. Terminsavgift 150 kr. Eleven betala dessutom måltiderna efter materialpris.

3. *Göteborgs skolköksseminarium*. Tvåårig kurs. Terminsavgift 50 kr. Dessutom middagspen-

Bergsbrunnaskolans Husmoderskurs
för bild. flickor börjar d. 5 febr. *Grundlig undervisning! Härligt läge (nära Uppsala)! God omvårdnad!* Ref. på begäran. Postadr.: Bergsbrunna. Riks n:r 10.

GUNILLA-SKOLAN, UPSALA.
Grundad 1911. Gamla Torget 2. Telefon 370.
HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja den 24 jan. 1929. SYKURSER i linnesöm, klädsöm och barnkläder börja den 1 febr. 1929. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

Elsa Philips Husmoderskola,
Grundad 1908. Stockholm, Karlavägen 25, Grundad 1908.
börjar ny kurs för bildade unga flickor den 28 jan. 1929. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konditorivaror, konservering och inläggningar av bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Exam. lärarinnor. Förbereder inträde till lärlarinnekurser i huslig ekonomi. Prosp. m. m. på begäran.
ELSA PHILIP, STOCKHOLM. Tel. Öst. 13 10.

Vid Vartorps Husmodersskola
börjar nästa kurs den 1 febr. 1929. Grundlig undervisning i matlagning, bakning och slöjd. Prospekt och upplysningar mot porto.
AMELIE CARLSTEDT. EMY RAPPE.
F. d. lärarinnor vid Fackskolan för Huslig Ekonomi, Uppsala.
Adr.: Vartorps Husmodersskola, Gamleby.

gar, de dagar eleverna ha praktiskt arbete.

Manchesterpudding.
Fråga: Hur beredes s. k. Manchesterpudding?
Gammal prenumerant.
Svar: *Manchesterpudding* (för 6 pers.).
Mördeg: 100 gr. smör, 50 gr. socker, 150 gr. mjöl, ½ ägg.
Fyllning: 1 lit. hallon, 1 kkp socker (eller hallonsylt), 1 kkp mannagryn, socker, salt, mjölk, 2 ägg, 8 bittermandlar.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.	Mora: Mora Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.	Motala: Motala Tidning.
Bollnäs: Tidningen Ljusnan.	Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Borås: Borås Tidning.	Piteå: Norrbottens Allehanda.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Skara: Skaraborgs Läns Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonnsblad.
Falkenberg: Hallands Nyheter.	Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Falun: Falu-Kuriren.	Strömstad: Strömstads Tidning.
Gävle: Gefle-Posten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Halmstad: Tidningen Halland.	Säter: Sätters Tidning.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.	Söderköping: Söderköpings-Posten.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad.	Södertälje: Södertälje Tidning.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Sövesborg: Sövesborgs-Tidningen.
Hörby: Mellersta Skåne.	Tranås: Tranås Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Trälleborg: Trälleborgs Allehanda.
Kalmar: Barometern.	Uddevalla: Bohusläningen.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Upsala: Tidningen Upsala.
Köping: Bärgslagsbladet.	Vadstena: Östgöta-Bladet.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Visby: Gotlänningen.
Linköping: Östgöten.	Vänersborg: Eftsborgs Läns Annonnsblad.
Ludvika: Ludvika Tidning.	Västervik: Västerviks-Tidningen.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.	Västerås: Westmanlands Allehanda.
Lysekil: Lysekils-Posten.	Växjö: Nya Växjöbladet.
Malmö: Skånska Aftonbladet.	Örebro: Örebro Dagblad.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.	Örnköldsvik: Örnköldsviks Allehanda.
Mjölby: Mjölby Tidning.	Östhammar: Östhammars Tidning.

MAZETTI^S ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottensats!

Denna cacao är genom sin absoluta renhet, överlägsna styrka och delikata smak ett hälsosamt och kraftigt näringsmedel.

Åtgår endast för cirka 2 öre till en kopp.

Vår billigare

kvalitet

MAZETTI^S KUNGS-CACAO

garanteras också ren och oförfalskad.

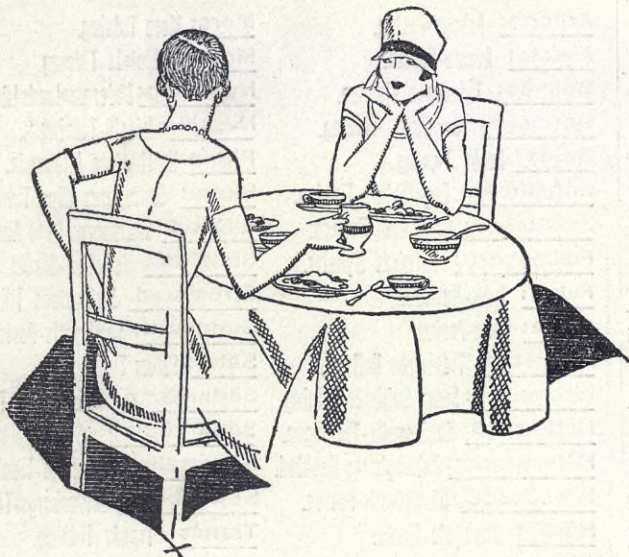
Obs! Våra ännu billigare kvaliteter, paketerade och i lös vikt.

För den självförsörjande kvinnan

är det en välgärning
att det finnes en så
närande och lätt
tillagad rätt som
Havremust.

Gyllenhammar

Damernas samtalsämne är Oatine

Kära Maja!

Härom dagen kom jag upp till Tora — Du skulle ha blivit förfärad, om Du hade sett henne. Jag trodde det hade hänt en olycka, hela huvudet var inlindat i bandager, hon såg lidande och svullen ut och fick då och då varma omslag, för att efteråt behandlas med flera slag av cremer.

Jag måste gråta och satte mig ned, och vet Du vad hon sade, jo, att jag med mitt utseende och klara hy egentligen borde ha orsak att skratta. "Käraste Tora", svarade jag, "gör bara som jag, använd OATINE, som är extrakten av ren havre, jag använder intet annat. Resultatet har Du framför Dig — ett bättre skönhetsmedel finnes icke."

De flesta damer föredraga OATINE, som icke endast avlägsnar damm och mjäll från porerna utan tillika utgör näring för huden. Den stimulerar, renar blodet, verkar uppiggande samt bevarar huden klar och mjuk.

OATINE SNOW är en crême till bruk om dagen och den gör huden mjuk och smidig. Med varje paket följer råd för skönhetsvård.

Fås överallt i burkar à Kr. 2: 50 och 5: — (3-dubb. innehåll) samt i tuber à Kr. 2: 50 och 1: 25 till handväskan.

Ny lyxförpackning till samma priser.

Efter rakningen är huden ömtålig. Alla herrar böra därför använda OATINE.

**TILLERKÄND 10 GRAND PRIX OCH
GULD MEDALJER.**

THE OATINE COMPANY A.-B.

London - Paris - Köpenhamn - Stockholm

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserugatan, Helsingfors.